

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

KATEDRA PLÁNOVÁNÍ A SÍDEL

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Preventivní hodnocení nočního krajinného rázu – případová
studie Křivoklátsko**

Diplomová práce

2024

Vedoucí práce: Ing. Vojtěch Novotný, Ph.D.

Diplomant: Bc. Petra Mrkáčková

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Mrkáčková

Prostorové plánování

Název práce

Preventivní hodnocení nočního krajinného rázu – případová studie Křivolátsko

Název anglicky

Preventive assessment of nighttime landscape character – case study Křivoklátsko

Cíle práce

Cílem práce je ověřit postupy stanovené v pilotní metodice hodnocení nočního krajinného rázu (TAČR TITSMZP012) vypracováním preventivního hodnocení nočního krajinného rázu východní části CHKO Křivoklátsko (vymezeného SÚ obcí Broumy, Březová, Bzová, Hudlice, Karlova Ves, Kublov, Nový Jáchymov, Otročiněves, Roztoky, Svatá, Točnick, Trubín, Trubská, Zdíce).

Metodika

Autorka vypracuje literární rešerši zaměřenou zejména na právní a metodické ukotvení ochrany krajinného rázu v legislativních, metodických a plánovacích dokumentacích ČR; a to se zvláštním důrazem na metodiky hodnocení krajinného rázu (anebo jeho zahraničních ekvivalentů) v nichž se zaměří na kritéria vyhodnocování "významu" a "hodnoty" projevů krajiny v krajinné scéně.

Na základě poznatků z literární rešerše provede průzkumy území, v nichž zejména klasifikuje a ohodnotí znaky (nočního) krajinného rázu ve vztahu k jejich významu při denním vnímání.

Obsahem návrhové části pak bude:

- a) prostorová diferenciací míst a oblastí (nočního) krajinného rázu
- b) identifikace nočních znaků charakteristik krajinného rázu (přírodní, kulturní, historické) a jejich katalogizace a vyhodnocení jejich uplatnění v krajinných scénách
- c) identifikace znaků s negativním působením, a to včetně vyhodnocení rizik vzniku zdrojů světelného znečištění při naplňování územních plánů dotčených obcí.

Diskusi práce věnuje zejména rozdílům mezi denním a nočním uplatněním znaků krajinného rázu, konfrontaci výsledků práce s existující literaturou a doporučení pro další výzkum.

Doporučený rozsah práce

do 60 stran textu, fotodokumentace, mapa prostorové diferenciacie, (IMHO + datovej model), schémata a kartogramy

Klíčová slova

krajinný ráz, světelné znečištění, CHKO Křivoklátsko

Doporučené zdroje informací

KUPKA, Jiří. *Krajiny kulturní a historické : vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1.

LOW, Jiří; MÍCHAL, Igor. *Krajinný ráz*. Kostelec n.Č.l.: LP, 2003.

NORTBERG-SCHULZ, Christopher. *Genius loci: k fenomenologii architektury*. Praha: Odeon, 1994

SKLENIČKA, Petr. *Pronajatá krajina*. Praha: Centrum pro krajinu, 2011. ISBN 978-80-87199-01-5.

SKLENIČKA, Petr. *Základy krajinného plánování*. Praha: Naděžda Skleničková, 2003. ISBN 80-903206-1-9.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Vojtěch Novotný, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2024

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 6. 3. 2024

prof. RNDr. Michael Komárek, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2024

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Preventivní hodnocení nočního krajinného rázu – případová studie Křivoklátsko vypracovala samostatně a citovala jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použila a které jsem rovněž uvedla na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů. Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědoma, že odevzdáním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby. Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Příbrami dne

.....

Petra Mrkáčková

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce Ing. Vojtěchu Novotnému, Ph.D. za odborné vedení, příjemné jednání, cenné rady a připomínky při zpracování této práce. Děkuji také rodině, přítelovi, a především rodičům Haně Mrkáčkové a Petrovi Mrkáčkovi, za trpělivost a podporu během celého studia a psaní této práce.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou rozdílů mezi znaky uplatňující se při hodnocení nočního a denního krajinného rázu. Práce ověřila nově vznikající metodický postup, který se týká nočního hodnocení krajinného rázu na území jihovýchodní části CHKO Křivoklátsko. Výsledkem bylo zjištění, že vnímané znaky daného krajinného rázu a jeho estetické a přírodní hodnoty se mohou ve dne v porovnání s nocí zásadně odlišovat, jak ve významu, tak i v projevu.

Klíčová slova: krajinný ráz, světelné znečištění, CHKO Křivoklátsko

Abstract

The thesis examines the issue of differences between features applied in the evaluation of night and day landscapes. The thesis verified a newly emerging methodological procedure concerning the night landscape assessment on the territory of the south-eastern part of the Křivoklát Protected Landscape Area. As a result, it was found that the perceived features of a given landscape and its aesthetic and environmental values may differ substantially during the day compared to the night, both in terms of meaning and expression.

Keywords: landscape character, light pollution, Křivoklátsko Protected Landscape Area

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Cíle práce	2
3. Literární rešerše.....	3
3.1 Krajina	3
3.2 Krajinný ráz	5
3.2.1 Stručný přehled vývoje státní ochrany rázu krajiny.....	5
3.2.2 Metodické principy hodnocení krajinného rázu.....	10
3.3 Krajinný ráz v noci	16
3.3.1 Vnímání noční krajiny.....	16
3.3.2 Znaky krajinného rázu v noci.....	16
4. Metodika	23
5. Základní informace o řešeném území	24
5.1 Charakteristika CHKO Křivoklátsko	24
5.2 Vymezení území.....	25
5.3 Souhrn informací z existujících dokumentů.....	26
6. Výsledky	33
6.1 Vyhodnocení krajinného kontextu	33
6.1.1 Krajinné scény.....	34
6.1.2 Hodnoty řešené krajiny	36
6.2 Identifikace znaků na úrovni krajinných prostorů.....	39
6.2.1 Krajinný prostor Broumy a Kublov	39
6.2.2 Krajinný prostor Karlov	47
6.2.3 Krajinný prostor Hudlice.....	52
6.2.4 Krajinný prostor Svata	60
6.2.5 Krajinný prostor Nový Jáchymov	66

6.2.6	Krajinný prostor Král	72
6.2.7	Krajinný prostor Knížkovice a Černín	76
6.2.8	Krajinný prostor Březová a Bzová	81
7.	Diskuze	87
8.	Závěr a přínos práce	89
9.	Seznam použitých zdrojů	90
9.1	Seznam použité literatury	90
9.2	Seznam použitých obrázků	97
9.3	Seznam použitých tabulek	102
9.4	Seznam příloh	102

1. Úvod

„Myslím si, že noc je o mnoho živější a mnohem barevnější než den.“

Vincent Van Gogh 1853–1890

Přirozená tma je hlavní přírodní charakteristikou noční krajiny. Tmu doplňuje velmi slabé osvětlení hvězd a Měsíc. Když je měsíc v době úplňku, tak se stává nejintenzivnějším přirozeným světlem v noční krajině. V noci lze vnímat krajinu jako tmavý prostor, který je tvořen odstíny černé a šedé barvy. Proti světlejší obloze se uplatňují tmavé siluety terénu, vegetace, také odraz úplňku od vodní hladiny. V noci je lidský zrak omezen, což způsobuje větší zapojení ostatních lidských smyslů pro intenzivnější vnímání přírody, např. zvuků, vůní, typu terénu, a to sluchu, čichu, popř. i hmatovému vjemu (Hollan 2005b)

Umělé osvětlení v sídlech je pro noční kulturní krajinu přirozenou a nedílnou součástí. Pro pozorovatele dominují zdroje umělého osvětlení v kontrastu s tmavými barvami přírodní noční krajiny a stávají se tak nejvýraznějšími prvky scény. Umělé světlo bylo pro lidstvo po celou jeho historii velmi těžko dosažitelné. Projev světla v noční krajině v podobě rozsvícených svíček v oknech domů byl příjemným symbolem lidské přítomnosti. Světlo navozuje pocit tepla i bezpečí. Pro člověka má i mystický význam, například svíčky v kostele či na hřbitově. Nicméně silné zdroje světla pro lidi mohly značit i nebezpečí, například v podobně rozsáhlých požárů (Maierová 2018).

Technologický pokrok a ekonomická dostupnost umělého světla zásadním způsobem během posledních desetiletí proměnily charakter kulturních krajin. Přírodní znaky krajiny jsou velmi často narušeny či znehodnoceny umělým osvětlením. Nepřiměřené umělé osvětlení může zásadně narušit i kulturní krajinu. Vzhledem k těmto skutečnostem je nutné začít přemýšlet o regulaci této problematiky (Novotný a kol. 2023).

2. Cíle práce

Cílem diplomové práce je ověření nově vzniklého metodického postupu hodnocení nočního krajinného rázu (TAČR TITSMZP012) vypracováním preventivního hodnocení nočního krajinného rázu východní části Chráněné krajinné oblasti (dále CHKO) Křivoklátsko.

3. Literární rešerše

3.1 Krajina

Krajina je zásadním prvkem v životech lidí a je nedílnou součástí životního prostředí. Její význam je mnohem rozsáhlejší, než by se mohlo na první pohled zdát. Neomezuje se pouze na krajiny s výjimečně zachovalou přírodou, zahrnuje také krajiny, které jsou zcela obyčejné, všední, či dokonce poškozené (Swanwick 2002).

Slovo krajina má kořeny ve starogermánských jazycích. Původně se jednalo o pozemek obdělávaný jedním hospodářem. Jedná se o oblast, kterou je možné pozorovat z konkrétního místa za jejími hranicemi se nachází krajina další (Sklenička 2003). Krajina je definována skrze prostor a uspořádání prvků, které se v ní vyskytují. Nicméně, nejzákladnější charakteristikou jakéhokoliv místa je jeho jedinečná atmosféra a charakter (Norberg-Schulz 1994).

Pojem krajina je předmětem široké diskuse a často je nedostatečně pochopen. Existuje mnoho teoretických přístupů a metodologií pro její zkoumání a vysvětlování, a to i mezi odborníky z oborů, které se krajinou přímo zabývají (Olwig 2007).

Každý člověk si pod pojmem krajina umí vytvořit vlastní představu, ale její definování je mnohem složitější. Rozmanité pohledy a odborné pozadí autorů přispěly k vytvoření různorodých definic krajiny. Krajinu lze definovat z pojetí geomorfologického, právního, geografického, ekologického, ekonomického, archeologického, historického, demografického, uměleckého a emocionálního (Sklenička 2003).

Právní pojetí krajiny je definováno v legislativě. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny definuje krajinu jako „*část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořenou souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky*“. Definice krajiny je obsažena také v Evropské úmluvě o krajině jako „*část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů*“ (EAGRI 2009).

Definice krajina v geomorfologickém pojetí zní: „*Krajina je heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně se ovlivňujících ekosystémů,*

který se v dané části povrchu a v podobných formách opakuje“ (Forman, Gordon 1993).

Geografické pojetí krajiny krajinu definuje jako část zemského povrchu, který tvoří prostorovou jednotku určitého charakteru. Tato prostorová jednotka je oddělena přirozenou hranicí od krajin charakteru odlišného. Charakter je utvořen vnějším obrazem a vzájemným působením jevů (Troll 1950).

Ekologické pojetí krajiny krajinu chápe jako heterogenní část zemského povrchu, která se skládá ze souboru navzájem se ovlivňujících ekosystémů opakujících se v podobných formách v dané části povrchu (Forman, Godron 1993). Sklenička (2003) definuje krajinu jako *„systém přírodních, resp. přírodních a člověkem podmíněných elementů, jejichž vztahy mohou být harmonické či nevyvážené“*.

Architektonické pojetí krajiny definuje Žák (1947): *„Oblast nebo obytné místo znamenající přírodní prostor přímo úmyslně určený nebo utvářený k přírodnímu obývání“*. Podle Norberg-Schulze (1994) má krajina vždy svou jedinečnou identitu, která vyplývá z místních podmínek.

Mezera (1979) definuje krajinu z pohledu historického. Podle této definice se jedná o území, které se vyvíjelo geopoliticky, hospodářsky a kulturně v závislosti na přírodních podmínkách, které vyplývají ze zeměpisné polohy.

Emocionální pojetí krajiny: Člověk potřebuje mít pocit, že se s určitou krajinou identifikoval a orientuje se v ní. Pojem krajina lze chápat v návaznosti na termíny „kraj“ nebo „krajan“, to vede k navození vnitřního vztahu člověka k místu, které má spojené se svým dětstvím a vyrůstáním (Sklenička 2003).

Ekonomické pojetí krajiny chápe krajinu jako určitý výrobní prostor či území, které prochází hospodářským vývojem, rozvojem a je vhodné pro využití určitého hospodářského charakteru (Souriau 1994).

3.2 Krajinový ráz

Krajinový ráz představuje důležitou součást našeho životního prostředí a má zásadní vliv na kvalitu našeho života. Krajinový ráz lze popsat jako specifický vzhled a charakter země, který zahrnuje její formu, strukturu, ekosystémy, přírodní prvky a barvy, a to včetně způsobu, jak jsou tyto prvky vzájemně propojeny (Matloob a kol. 2014).

3.2.1 Stručný přehled vývoje státní ochrany rázu krajiny

Lidé odjakživa krajinu kolem sebe vnímali. To se projevuje i v uměleckých dílech malířů či spisovatelů, kde ji vyobrazovali, popisovali, propojovali ji se sociálními a ekonomickými procesy a praktikami té doby, čímž ilustrovali mimo jiné i rozdíly mezi znaky různých dobových krajin (Tudor 2014).

Krajinový ráz je výsledkem interakce mezi člověkem a přírodou. Je tedy kombinací toho, jakým způsobem žili a krajinu využívali naši předkové a zároveň i toho, jakým způsobem využívá krajinu společnost dnes. Krajinový ráz je tvořen minulostí, současností, ale i představivostí pozorovatele. Identita či ráz krajiny se projevuje jako soubor znaků a symbolů konkrétní krajiny a významů, které jim přisuzují lidé (Vorel, Kupka 2011).

Krajinový ráz lidé začali měnit prakticky od doby, kdy se naučili využívat krajinu k zemědělství. Zemědělství je až do konce 19. století jedna z nejvýznamnějších krajinotvorných činností člověka (Löw, Míchal 2003). S příchodem průmyslové revoluce se krajinový ráz začal rychleji a radikálněji, a to proměnou způsobů zemědělského hospodaření v krajině nebo také plošnými projevy těžby surovin a jejich zpracování (Lokoč a kol. 2010).

Krajinový ráz byl více zkoumán a analyzován až ve druhé polovině minulého století; lidé si začali uvědomovat existenci krajinového rázu a nutnost jeho ochrany. V 70. letech 20. století se vytvořily mapy krajinářského hodnocení pro tehdejší kraje a okresy a vznikl územně plánovací podklad pro péči o krajinu. Péče byla mířena nejen do krajin narušených, ale začalo se dbát na preventivní péči. Po roce 1989 se v České republice začalo více dbát na zachování ekologické stability krajiny a zachovávání estetických hodnot. Definice krajinového rázu se v legislativě poprvé objevuje v roce 1992 v zákoně 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Zakotvení v zákoně

zajišťuje, že ochrana krajinného rázu nebude opomíjena, např. při správním řízení (Pešout, Fišer 2013).

Krajinný ráz souvisí s pojmy jako paměť a identita krajiny. Krajinný charakter je v podstatě to, co činí oblast jedinečnou" (Swanwick 2002). Identitu krajiny lze chápat jako soubor znaků, symbolů a významů s danou krajinou, která je v podvědomí lidí, kteří v dané krajině žijí. Některá místa mají své specifické charakteristiky, které způsobují to, že je lidem daná krajina bližší a mají k ní jiný vztah než ke krajinám jiným. Identita krajiny je důležitou součástí genia loci každé kulturní krajiny (Vorel, Kupka 2011; Debonská 2006). Paměť krajiny ukazuje dopady historicko-sociálního dění nebo paměť konkrétních osobností, které jsou spojovány s určitým místem. Jedná se jak o abstraktní význam, například mnoho pověstí či historických událostí se pojí k určitým místům, tak i o přítomnosti konkrétních staveb, technických úprav krajiny či stopy tradičního zemědělského hospodaření (Vorel, Kupka 2011).

Pojem krajinný ráz je v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v § 12 definován jako „*Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině*“.

Ochrana krajinného rázu existuje i na Evropské úrovni v Evropské úmluvě o krajině, která byla přijata ve Florencii dne 20. října 2000. Zaměřuje se na podporu ochrany, obhospodařování a plánování krajiny v Evropě. Úmluva nepovyšuje jednu krajinu nad druhou, zahrnuje nejen významné a pozoruhodné krajiny, ale i běžné nebo i zničené oblasti (EAGRI 2009).

Cílem úmluvy je povzbudit veřejné orgány, aby na místní, regionální, vnitrostátní a mezinárodní úrovni přijímaly politická opatření na ochranu, správu a plánování krajiny v celé Evropě. Úmluva poskytuje důležitý „odrazový můstek“ o přemýšlení nad krajinou budoucnosti. Zahrnuje krajinné plánování, které považuje za proces, kterým je krajina vytvářena tak, aby splňovala potřeby dotčených osob a taky je to proces, který obnoví poškozenou krajinu (EAGRI 2009).

Krajinný ráz odpovídá pojmu „charakter krajiny“ a je to také doslovný překlad krajinného rázu v anglickém jazyce „Landscape Character“ (Vorel a kol. 2004). V českém jazyce může být charakter krajiny a krajinný ráz vnímán mírně rozdílně. Podle Vorla (2006) charakter krajiny vyjadřuje vlastnosti krajiny, které určitou krajinu odlišují od druhé, a také ukazuje vlastnosti, které mají odlišné krajiny společné. Krajinný ráz udává spíše odlišnost, zvláštnost a rázovitost krajiny. Jedná se zároveň zákonný termín s přesně vymezeným obsahem (Vorel, Kupka 2011).

Podle Bukáčka a Matějky (1999) je krajinný ráz soubor všech specifických charakteristik a znaků krajiny, které krajinu utvářejí jedinečnou a nezaměnitelnou. Jiná definice říká, že krajinný ráz je utvářen přírodními, ale i kulturními prvky a jejich vzájemným uspořádáním v krajině (Lipský 1999).

Dle Bernardové (2005) lze krajinný ráz definovat jako typický obraz krajiny. Je určený přítomností specifických charakteristických znaků a charakteristik, které byly utvořeny během její historie jako výsledek interakce přírodních podmínek místa (geologie, reliéf, klima, potenciální vegetace) a lidských aktivit v tomto území.

Podle ovlivnění člověkem lze krajinu rozdělit do dvou kategorií; na krajinu přírodní a kulturní. Přírodní krajinou se myslí území, které není ovlivněné člověkem (Sklenička 2003). V Evropě jsou všechny krajiny do jisté míry člověkem již ovlivněny. Ani ty krajiny, které lidem mohou připadat jako „nedotčená příroda“, nejsou už stovky let krajinami původními. Jedna z největších změn, kterou má na svědomí lidská činnost je přeměna vegetačního pokryvu krajiny (Roe 2007; Kupka 2010). Kulturní krajina je definována jako kombinace děl přírody a člověka, která jsou důkazem, jak se lidská společnost a sídla vyvíjela v průběhu historie. Zásahy člověka mohou být kladné i záporné, přičemž některé lidské aktivity mohou být předmětem ochrany přírody. V krajině se dají dohledat různě staré stopy historie lidského rodu. Kulturní krajina je součástí světového kulturního dědictví (Sklenička 2003; Kupka 2010). Krajina může připomínat několikrát přepsaný středověký pergamen. Kulturní krajinu tak lze chápat jako mnohokrát přepsanou stránku lidského společenství (Kupka 2010).

Dochované kulturní kladné znaky lze rozdělit na dochované prvky a jejich soubory, což jsou nejtypičtější znaky a charakteristiky kulturní krajiny. Jako příklad lze uvést dochovanou urbanistickou a sídelní strukturu a dochované krajinné struktury (Kupka 2010).

Strukturou krajiny se myslí uspořádání prvků a složek v krajině a vazeb mezi nimi, které vytvářejí z krajiny určitý komplex. Struktura krajiny je podmíněna vzájemným působením abiotických, biotických a socioekonomických prvků a složek mezi sebou (Demek 1999).

Forman a Godron (1993) ke struktuře krajiny přistupují geometricky a definují ji jako propojenou mozaiku krajinných složek, které se odlišují velikostí, tvarem, počtem a způsobem, jakým jsou uspořádané. Miklós a Izakovičová (1997) přistupují ke struktuře krajiny z genetického pohledu, který zobrazuje krajinnou strukturu z hlediska postupného vývoje člověka a jeho působení.

Čím dál častějším požadavkem při plánovacích a rozhodovacích procesech je zahrnutí i estetické hodnoty krajiny. Praktická realizace tohoto požadavku je většinou složitější (Svobodová 2011). Krajina je hodnocena na základě toho, jak uspokojuje potřeby lidí. Těchto potřeb existuje celá řada a mezi ně patří i estetická potřeba. Estetika je jednou z hodnot krajiny, která patří mezi důležitá kritéria během jejího hodnocení (Löw, Míchal 2003). V Zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v § 12 je přímo uvedeno, že *„krajinný ráz je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu“* Vorel a kol. (2004) v metodice definují estetickou hodnotu krajiny *„jako hodnotu, která je vytvářena podle přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)“*.

Estetická hodnota krajiny je vnímána jako celek, lidé se nezaměřují pouze na samostatné znaky (Löw, Míchal 2003). Zásadním krokem je racionálně a objektivně doložit v čem spočívají tyto hodnoty. V laické veřejnosti je zakořeněno, že estetický požitek je ztotožňován pouze s tím, zda se určitému subjektu líbí či nelíbí (Vorel, Kupka 2011).

Přestože je hodnocení subjektivní záležitostí, je snahou použít při hodnocení krajinného rázu co nejvíce objektivní postupy. Při hledání estetické hodnoty se nabízejí tři typy řešení estetické problematiky. První typ zahrnuje normativní estetické názory, které hledají podstatu estetických hodnot ve fyzických vlastnostech vnější normy, nezávisle na hodnotícím subjektu. Druhým typem jsou názory, které přisuzují

rozhodující význam obsahově vymezené harmonii, zákonu míry a dalším podobným mimoestetickým hodnotám. Krása může být definována například harmonií krajiny, což může být složité popsání její definice. Třetím typem jsou funkcionářské názory, které předpokládají, že estetická hodnota je založena nejen na vnější formě, ale i vnitřní vlastnosti objektu (Löw, Míchal 2003).

Obraz krajiny je definován v metodice Vorel a kol. (2004) jako: „*obecný pojem pro vizuálně vnímaný obraz prostorové skladby hmot a forem jednotlivých krajinných složek; uspořádání prostorových forem terénu, vegetačního krytu, vodstva, zástavby, jednotlivých staveb a technických staveb a prvků je podstatou vizuálně vnímaného obrazu krajiny*“.

Krajinný ráz je vnímán jako pojem, který je úzce spjatý s pojmem *genius loci*. *Genius loci* neboli duch místa, pochází z Říma. Staří Římané žili s přesvědčením, že každá bytost, věc či místo vlastní svého *genia*. Jednalo se o ducha, který jim dával život a určoval jejich charakter. Lidé věřili tomu, že pro jejich existenci je nutné, aby měli dobrý vztah s geniem místa, ve kterém bydlí. Ducha místa je možné pochopit tehdy, kdy jsou pochopeny vzájemné vztahy uvnitř celku. „*V průběhu celé historie zůstával genius loci živoucí skutečností*“ (Norberg-Schulz 1994). Psychické pocity lidí se spojují s fyzickými. Krajina má pro své respondenty obě části (Políčková 2008).

Každá situace se vyznačuje jedinečnou kombinací znaků a faktorů, které se na zrodu *genia loci* podílejí. Každá krajina má svůj charakter, který je často dán i detaily. *Genius loci* je subjektivní vjem, který vzniká kombinací jak vědomých, tak nevědomých a citových i rozumových podnětů (Sklenička 2003). Mezi ekologickou hodnotou a hodnotou krajinného rázu nemusí být jasná spojitost. Například pouštní, zcela mrtvá krajina, může vyvolat velice silné emocionální působení pocítění *genia loci*, ačkoliv je ekologicky velmi málo hodnotná (Norberg-Schulz 1994).

Krajina pro člověka není jen soubor dílčích hodnot a prvků. Nedílnou součástí krajinného rázu je jeho duchovní význam. Z každé krajiny má člověk určitý pocit. *Genius loci* je důvod, proč se lidé do určitých krajin chtějí vracet. Jedná se o jeden z nejsilnějších významů krajinného rázu, který je velmi abstraktní a nelze ho jednoduše popsat. Jedna ze základních potřeb člověka je pocit, že někam patří. Každý člověk má krajinu, ve které se cítí „doma“, může to být krajina, ve které se narodil nebo ve které prožil část svého života. K takové krajině mají lidé jedinečný vztah, mají

ji rádi a mají větší potřebu ji chránit (Cílek 2010). Krajina může nabízet určitý pocit také na základě událostí, které se v ní odehrály. Pocit může být vázán na jednotlivce a jeho zkušenosti, generace a jejich paměť; to se promítá v tradicích a poté i v povědomí, které přesahuje generace. Mnohé se promítlo do pověstí či mýtů (Mimra 1998).

3.2.2 Metodické principy hodnocení krajinného rázu

Pro mnoho lidí je pojetí krajinného rázu příliš abstraktní, který nejde vyjádřit jednoduše čísly, a proto se jim může zdát, že jeho hodnocení je zbytečné. Při jeho hodnocení záleží na úhlu pohledu a jeho hodnocení nemusí být objektivní (Sklenička 2011). Začaly vznikat způsoby a principy nahlížení na jeho hodnocení, které dokáží znaky krajiny určit a ohodnotit co nejvíce objektivně (Mrkáčková 2022). Podstatným krokem u ochrany krajinného rázu je určit, co je nezbytné v krajině zachovat a v jaké formě a zároveň stanovit, co se může dále rozvíjet. Udržitelnost naší krajiny nezávisí na složitých definicích, ale jednoznačné formulaci toho, co se má v krajině dochovat. Ochrana krajinného rázu znamená chránit typické znaky, které ho utvářejí (Löw, Míchal 2003).

Ochrana krajinného rázu se nezaměřuje jen přírodních oblastí. Vzhledem k tomu, že se jedná o obecnou ochranu, platí na celém území České republiky. Nicméně místům, které se nacházejí ve zvláště chráněných územích, je většinou věnována větší pozornost (AOPK ČR 2022).

Hodnocení krajinného rázu je nezbytné k podchycení jeho ochrany, tak jak určuje zákon. V současné době je to čím dál častěji vyžadovaný podklad, který má za úkol identifikovat a klasifikovat přírodní, kulturní, historické a estetické hodnoty dané krajiny nebo posoudit dopad konkrétního záměru na krajinný ráz. Principem hodnocení je nalezení klíčových znaků a posouzení jejich významu (Míchal 1999).

Požadavek objektivizace uplatňování §12 zák. 114/ 1992 Sb. ve správních řízeních postupně vedl k ustanovení několika metodik hodnocení krajinného rázu. Dle zákona ale neexistuje žádná závazná metodika. Za nejvlivnější autory lze počítat Bukáčka, Matějku, Míchala, Vorla, Kupku, Löwa a Skleničku (Svobodová 2011).

Účely metodických postupů spadají do jedné ze dvou kategorií. První kategorie je preventivní hodnocení, které má za cíl stanovit preventivní opatření na zachování pozitivních znaků v krajině. Prostřednictvím tohoto hodnocení je možné získat přehledně a srozumitelně zpracované kvality krajinného rázu určitého místa. Charakteristiky a znaky krajinného rázu jsou po identifikaci sestaveny do tabulek s vyhodnocením jejich významu. Díky hodnocení je zřejmé, jaké podmínky musí budoucí a neznámí záměr splnit, aby byl v souladu s požadavky na ochranu krajinného rázu (Bukáček 2011).

Druhou kategorií je hodnocení, které posuzuje vliv známých záměrů, staveb či změny využití území na krajinný ráz. Tento typ hodnocení se také nazývá hodnocení aktuální. Může mít charakter hodnocení záměru při územním rozhodování či v rámci stavebního řízení, také může být zahrnuto do procesu EIA (Environmental impact assessment) (Vorel a kol. 2004).

- Hodnocení krajinného rázu (metodika zpracování) (Bukáček, Matějka 1997).
- Krajinný ráz (Löw, Míchal 2003).
- Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz (Vorel a kol. 2004).
- Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě (metodické doporučení) (Míchal 1999).
- Krajinný ráz, identifikace a hodnocení (Vorel, Kupka 2011).
- Struktura a obsah sledovaného jevu 17a Krajinný ráz (Majer, Novotný 2020)

Z pohledu základního přístupu k hodnocení krajinného rázu jsou si výše zmíněné metodiky velmi obdobné. Všechny jsou založeny na terminologii zákona o ochraně přírody a krajiny (odkazující na doslovné znění §12 zák. 114/1992 Sb.), proto jsou použité pojmy a principy podobné.

Jedna z prvních metodik preventivního hodnocení krajinného rázu od Bukáčka a Matějky byla publikována v roce 1997. Princip metodického postupu je založen na ochraně pozitivních znaků a charakteristik. Dále je snaha o snížení počtu znaků, které mají na krajinu negativní dopady. Matrice hraje dominantní roli v krajině. Vyhodnocení krajinné matrice slouží jako podklad pro určení charakterizujících krajinných složek. Na území České republiky je obvyklá matrice zemědělská, lesní

nebo urbanizovaná. Metodika se nevěnuje tolik abstraktním pojmům, jako je například estetika krajiny. Jejich výsledkem je návrh ochrany a jejich limitů (Bukáček, Matějka 1997).

Metodický postup Vorla a kol. (2004) zkoumá vliv konkrétního záměru na krajinný ráz. Jeho výstupem je určení míry zásahu navrhovaného záměru na přírodní, kulturní i historické hodnoty, na harmonické měřítko, významné krajinné prvky a zvláště chráněná území. Tento metodický postup je v současné době nejčastěji uznávaná metodika a lze ho použít i pro preventivní hodnocení (Svobodová 2011). Metodika je rozložena na dílčí kroky, které jsou zpracovávány samostatně. Je zde snaha o komplexní a objektivizované hodnocení. Metodika zároveň dává prostor k uplatnění vlastních názorů.

Autoři se shodují na tom, že pro hodnocení kvality krajinného rázu je potřeba ohraničit prostor, ve kterém bude hodnocení provedeno. Vymezené území určuje typická konfigurace krajinných znaků a charakteristik, jejich vzájemné vztahy, které společně vytvářejí základní rysy krajinného rázu. V hodnocení krajinného rázu jsou zpravidla vymezovány oblasti, místa a dotčené krajinné prostory (Bukáček 2011).

Oblastí krajinného rázu většina autorů myslí větší území, které se vyznačuje podobnou přírodní, historickou a kulturní charakteristikou. Metodický postup (Vorel a kol. 2004) oblast krajinného rázu definuje jako: „*krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu*); je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik“.

Na vymezení oblasti krajinného rázu je možno nahlížet dvěma pohledy. První pohled je zevnitř oblasti; jedná se o interiérový pohled na vazby mezi prvky a složky uvnitř celku. Druhý pohled se nazývá vnější a jedná se o „*vnější pohledové projevy z a do okolní krajiny, průhledy na scenérie, uplatnění dominant a okrajů, otevřenost a horizont*“ (Bukáček, Culek 2009). Velikost oblasti krajinného rázu by ideálně měla mít plochu v několika desítkách až stovkách kilometrů čtverečních (Bukáček, Bukáčková 2008).

V oblastech krajinného rázu lze pak najít menší území, která jsou prostorově ohraničená a nazývají se místa krajinného rázu. Podle metodiky (Vorel a kol. 2004) je

místo krajinného rázu definováno jako „část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti“. Místo krajinného rázu je území o velikosti 1 km² až 20 km², nejedná se o velké území. Místo se projevuje svou vnitřní jedinečností s individualitou, lze ho odůvodnit pro jeho charakterovou odlišnost a stejně tak lze odůvodnit i jeho hranice (Bukáček 2011). Bukáček, Bukáčková (2008) definují místo krajinného rázu jako část oblasti, která je menší a pohledově spojitá a vyznačuje se prvky s podobným charakterem. Místo je vymezeno vizuálními bariérami a specifickými rysy krajiny.

Dále se metodické postupy shodují v tom, že je třeba určit charakteristické znaky krajinného rázu. Znaky krajinného rázu krajinu jednoznačně definují a díky nim ji lze jednoznačně rozpoznat (Löw, Míchal 2003). Pokud by se tyto klíčové znaky ztratily, mělo by to výrazné následky pro krajinný ráz. Obvyklými přírodními znaky jsou tvar terénu, vegetace, vodní prvky. Dalším přírodním znakem může být otevřený výhled do krajiny nebo naopak uzavřený prostor. Kulturními znaky mohou být například osídlení, architektura a hospodářské využívání krajiny (Swanwick 2002; Vorel, Kupka 2011).

Znaky lze zapsat formou tabulky. Je důležité, aby byl znak jednoznačně identifikován a klasifikován (Vorel, Kupka 2011). Jakékoliv hodnocení je do jisté míry vždy subjektivní záležitost, tato klasifikace slouží k co nejsnazšímu odůvodnění vyhodnocení. Klasifikace znaků podle významu spočívá v tom, v jakém podílu se znak objevuje v celkovém výrazu krajiny. Znaky se dělí na zásadní, spoluurčující a doplňující. Zásadní znak je jev z charakteristik krajinného rázu, který je rozhodující při determinaci a vymezení krajiny. Spoluurčující znak spolu se zásadním znakem významně určují charakter krajiny, nemá ale vymežující územní jednotku. Doplňující znak dotváří a doplňuje charakter krajiny, jeho přítomnost není zásadní při pohledu na celkový obraz krajiny, ale jeho přítomnost není zanedbatelná (Vorel, Kupka 2011).

Klasifikace znaků podle projevu je rozdělena na znaky pozitivní, neutrální a negativní. Pozitivní znak je ten, který se podílí na přírodní hodnotě a na estetické hodnotě krajinného rázu, a to jednoznačně pozitivním způsobem. U neutrálního

projevu nelze určit jednoznačně projev vůči ostatním znakům. Nesnižuje ani nezvyšuje přírodní a estetickou hodnotu krajinného rázu. Negativní znak naopak snižuje estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu a způsobuje devastující dojem ke vztahu k ostatním znakům (Vorel a kol. 2004).

Klasifikace znaků podle cennosti je rozdělená na znak jedinečný, význačný a běžný. Znak jedinečný se objevuje ojediněle, může se jednat například o významné dominanty. Znak význačný je sice ojedinělý v dané oblasti či místě, ke kterému je vztažen, nicméně v širším měřítku může být vnímán jako znak běžný. Běžné znaky nespádají do ani jedné z výše uvedených kategorií (Bukáček 2006). Další kategorií mohou být znaky rušivé. Rušivé znaky vyjadřují nesoulad s přírodními podmínkami nebo nepřijatelné působení v krajinné scéně na úkor těch znaků, které jsou vnímány pozitivně (Bukáček 2011).

Rozhodujícím postupem hodnocení krajinného rázu je proto identifikace charakteristických znaků krajinného rázu řešené části krajiny. Vyhodnocení jejich významu a cennosti je následně vztaženo k jejich vlastnostem a vztahu těchto vlastností k jejich konkrétnímu krajinnému kontextu. Totožný znak krajinného rázu může v jedné krajině k hodnotám krajinného rázu přispívat, v jiné krajině může být naopak znakem rušivým. Klasifikace znaků je přehledně uvedena v následující tabulce (Novotný a kol. 2023)

Pozitivní znaky	Negativní znaky
Znaky ve vztahu k dalším generacím	
Znaky, které respektují důsledky lidských činností.	Znaky, které preferují krátkodobé záměry před dlouhodobými.
Znaky, které ukazují snahu lidských činností na realizaci obnovitelných zdrojů.	Znaky čerpání neobnovitelných zdrojů a nedostatečné věnování pozornosti zdrojům obnovitelných.
Znaky, které ukazují ohleduplnost při zásahu do životního prostředí.	Znaky, které ukazují poškození životního prostředí nevratným způsobem.
Historické znaky	
Znaky, které projevují respekt a úctu ke kulturnímu dědictví.	Znaky, které jsou lhostejné ke kulturnímu dědictví nebo poškozují.
Přírodní znaky	
Znaky, které sounáleží s přírodou a zachovávají hodnotu přírodních objektů.	Znaky, které nerespektují přírodní objekty a znaky, které kontaminují krajinu
Znaky, které dokládají využívání ekosystémů v rámci jejich přirozené únosnosti.	Znaky, které překračují přirozenou únosnost ekosystémů, narušují jejich procesů a vnitřních vazeb.

Tabulka 1: Shrnutí (Zdroj: Bukáček 2011; Gotzmannové 2015; Löw, Michal 2003, Mrkáčková 2022)

Zásadní znaky	Spoluurčující znaky	Doplňující znaky
Zásadní znaky krajinného rázu se zásadně podílejí na vymezení prostoru a určují jeho charakter a hodnotu. Jejich absencí by došlo ke ztrátě hranice vymezujícího prostor.	Spoluurčující znaky spolu se zásadnímu spoluurčují hranice vymezeného krajinného prostoru. Podílejí se na vytváření charakteru krajinné scény. Pokud by došlo ke ztrátě spoluurčujících znaků, krajina by mohla změnit svůj typický charakter.	Doplňující znaky dodávají krajině detaily. Jemné nuance určují vnímání vnitřní tváře prostoru. Doplnující znaky jsou často příčinou, proč lidé cítí genia loci.
Jedinečné znaky	Významné znaky	Běžné znaky
Jedinečné znaky jsou jevem určité charakteristiky krajinného rázu, který se vyskytuje ojediněle v rámci státu.	Významné znaky jsou význačné z regionálního hlediska.	Běžné znaky jsou v krajině běžně se vyskytujícími.

Tabulka 2: Shrnutí (Zdroj: Bukáček 2011; Gotzmannové 2015; Löw, Michal 2003, Mrkáčková 2022)

3.3 Krajinový ráz v noci

Lidé jsou podstatnou část života obklopeni noční krajinou, přesto ji není věnována ani zdaleka taková pozornost jako krajině denní. Tento fakt lze do jisté míry pochopit, neboť tma často vytváří dojem, že není co pozorovat (Mrkáčková 2022).

Absolutní tma v krajině neexistuje. Krajina je vždy ovlivněna buď přírodními nebo umělými zdroji světla, což umožňuje i v nočních hodinách rozlišit charakteristické prvky, které formují její ráz.

V existující literatuře zaměřené na hodnocení krajinového rázu autoři zjevně předpokládají jeho hodnocení pouze ve dne. V dalších kapitolách budou aplikovány principy denního hodnocení na krajinu v noci.

3.3.1 Vnímání noční krajiny

Při zkoumání a hodnocení krajiny v noci, je potřeba zohlednit lidskou schopnost vnímání v noci. Je nutné brát v úvahu, že je rozdíl mezi fyzickou skutečností a obrazem, který lidské oko vnímá (Löw, Míchal 2003). Lidské oko je vysoce citlivé i na malé množství světla, což umožňuje vidění i v nočních podmínkách. Noční vidění je zajištěno fotoreceptory, které však ve tmě nejsou schopné dobře rozlišovat barvy. Důsledkem je, že noční vidění se omezuje na škálu černých a šedých odstínů, což vede ke zhoršení barevného vnímání (Šikl 2013). Nicméně lidské oko se dokáže velmi dobře adaptovat na omezený zdroj světla a umožňuje člověku relativně dobré orientace v prostředí. Oko není stavěné na silné oslnění umělým světlem, které jeho přizpůsobení tmě značně znemožňuje (Courteix, Sion 2018).

Krajinu člověk vnímá i pomocí dalších smyslů. Zvuky či vůně přírody jsou pro člověka v noci daleko intenzivnější než ve dne. (Vorel, Kupka 2010). Důležitým aspektem jsou i emoce, které noční krajina přináší. Noc může lidem přinášet pocit klidu, stálosti či vděčnosti, ale také strach či beznaděj (Löw, Míchal 2003).

3.3.2 Znamky krajinového rázu v noci

V noci některé znamky přestanou být vidět, naopak jiné mohou významně vyniknout. Kulturní znamky ovlivněné umělým osvětlením nebo přímo zdroje světla

jsou výrazně nápadnější, než okolní přírodní krajina a mohou měnit vnímání znaků přírodních (Hollan 2005b). Umělé osvětlení také může způsobit, že oslnění světlem brání pozorovateli některé znaky krajinného rázu pozorovat (Hollan 2014). Umělé světlo také mění výraznost některých znaků v krajině a tím může některé znaky naopak upozadovat (Vondráčková 2016).

Tma je odjakživa součástí lidského života a vytváří potenciál pro veselost a družnost, intimitu. Tma a stíny mají svou estetiku a atmosféru a tma umožňuje vnímat svět jinými smysly (Edensor 2015). Hollan (2005b) spojuje tmu s pocity věčnosti, nekonečna a stálosti. Umělé osvětlení vede k nové podobě noční krajiny (Dunnett 2015). Pohled v noci do současné krajiny ovlivněné umělým světlem je výrazně odlišný než ten, na který byli lidé miliony let zvyklí. Pocit, který lidé prožívají při pohledu na nenarušenou noční oblohu je vnímán jako harmonický a přirozený s výraznou pozitivní hodnotou (Falchi, Bará 2021).

V dnešní době, z důvodu nadměrného umělého osvětlení, lidstvo postupně o tento velkolepý pohled na hvězdy přichází. Mnoho lidí například nikdy nezažilo pohled na Mléčnou dráhu. Konkrétně pouhým okem již nevidí Mléčnou dráhu více než polovina populace Evropy a USA (Cinzano a kol. 2001).

Pozorování krajiny v noci ovlivňují přírodní podmínky. Jas noční oblohy a viditelnost se odvíjejí od fáze roku, dne a měsíce. Také záleží na počasí, kdy je jas ovlivněn oblačností nebo sněhovou pokrývkou. Absolutní tma se nachází tam, kam neproniká světlo. Takový druh tmy se na Zemi nikde nenachází, ani na nejodlehlejších lokalitách mimo lidskou civilizaci. Během roku se mění roční období a s nimi i délka noci a dne. Cyklus dne a noci je způsobený rotací Země kolem její osy. Po západu Slunce za obzor lze vidět po nějakou dobu sluneční paprsky, které se odrážejí od horní vrstvy atmosféry a po nějakou dobu ovlivňují jas oblohy, než postupně přijde tma. Obdobně je to i při svítání, kdy Slunce ještě předtím, než vyjde nad obzor, postupně mění tmu v šero (Peštová 2019).

Tmu lze jako znak krajinného rázu spojovat v první řadě s jeho přírodní složkou. Pro přírodní charakteristiku je tma ve smyslu absence umělého světla přirozeným stavem a z hlediska přírodní složky tak lze její přítomnost vždy hodnotit kladně (Dill 2021).

Měsíc, jestliže se zrovna nacházel na nebi, byl vždy dominantou krajiny. Za určitých podmínek byla dominantní také Venuše neboli hvězda Večernice. Dalšími výraznými světly byly i další planety, Mars nebo Saturn. Nelze se divit, že je někteří lidé považovali za bohy. Dnes v záplavě umělého osvětlení si lidé málokdy všimnou i měsíce v úplňku, natož aby si všimli planet, které jsou mnohdy až milionkrát slabší zdroje světla, než lampy pouličního osvětlení (Hollan 2005a).

Největší viditelnost nastává, pokud je měsíc v úplňku a není oblačnost. Ale pokud budou měsíc a hvězdy zastíněny mraky, tak bude chybět důležitý zdroj světla a nastane větší tma; zároveň jsou mraky atmosférickým faktorem, který významně rozptyluje umělé světlo přicházející z povrchu Země, takže mají velmi výrazný vliv na jas noční oblohy. Mraky se již v minulosti dávaly do souvislosti se zvýšeným světelným znečištěním. V přítomnosti zdrojů světla se mraky stávají sekundárním, rozšířeným zdrojem světla a stávají se nejjasnější složkou záře oblohy. Proto při studiu vlivů světelného znečištění na ekologii, zdraví a krajinný ráz je nezbytné, aby se brala míra oblačnosti v úvahu (Kyba a kol. 2011).

Ve tmě mohou být pozorovány významné přírodní znaky, například tvar georeliéfu, vegetační kryt, jehož obrys se rýsuje proti obloze, vodní plochy s odrazem měsíčního či jiného světla. Podle Culka (2006) lze přírodní charakteristiky rozdělit do pěti složek a při popisování přírodních znaků je vhodné se těchto složek držet.

Topografická složka, která je při utváření krajinného rázu jedna z nejvýznamnějších charakteristik, posuzuje tvar georeliéfu. Podstatné je, co je pro reliéf daného území typické. Při posuzování georeliéfu je důležité si všimnout především převýšení svahů, sklonu svahů a jejich profilu po spádnici a vrstevnici (Culek 2006). V noční krajině je tvar georeliéfu zásadní prvek. Uplatňují se obrysy krajiny, tmavé siluety hor a kopců proti světlejšímu prostředí. Za svitu měsíce lze vidět i různé dopadající stíny hor nebo i například lesní vegetace (Hollan 2005a).

Další složka je petrologicky-pedologická a projevuje se především barvou skal či půdy (Culek 2006). Na první pohled by se mohlo zdát, že tato složka nebude mít při hodnocení nočního krajinného rázu význam. Omezeně lze ale barvy rozeznávat, nejlépe je ale vidět rozdíl mezi světlým a tmavým povrchem (Hollan 2005b)

V noci se může uplatňovat i hydrologická složka, protože světlo z přírodních i umělých zdrojů se od vodní hladiny odráží. Jak již bylo zmíněno, k hodnocení

krajinného rázu neodmyslitelně patří i atmosférická složka; klimatické podmínky mohou pohled na krajinný ráz velmi ovlivnit, jelikož mohou mraky zakrývat měsíc a hvězdy (Sciezor 2020).

Biotická složka zahrnuje charakter lesní či nelesní vegetace (Culek 2006). Siluety a obrysy vegetace se rýsují proti světlejšímu nebi a vytvářejí tak významný prvek v noční krajině (Hollan 2005b).

Nejen tma, ale i umělé světlo je znakem krajinného rázu. Světlo pro lidi vždy znamenalo pozitivní symbol. Pojilo se s dobrem a samotným životem (Hollan 2005b). Příchod umělého osvětlení se tak stal jedním z nejdůležitějších vynálezů lidstva a přinesl společnosti nespočet výhod (Bará, Falchi 2021).

Respekt nebo strach z noci lidi doprovází už od začátku lidské existence. Pro obstarání obživy či práce na obydlich lidé potřebovali světlo, takže mohli využívat pouze čas během dne. Jejich život byl v souladu s rytmem přírody; řídili se cyklem dne a noci, cyklem ročních období, které ovlivňují délku tmy a světla během dne. Časem dokázali využívat oheň ve svůj prospěch. Oheň jim v podobě otevřeného ohniště či dřevěné louče přinášel světlo, díky kterému se lidé mohli lépe orientovat a mohli vykonávat jednoduché činnosti i po západu slunce. Ve středověku byla činnost obyčejných lidí stále závislá na slunečním svitu; popřípadě na světle zprostředkované ohněm. Kvalitní umělé osvětlení pro ně představovalo velkou výhodu a jednalo se o známku luxusu. Bohatší lidé využívali svíčky ze včelího vosku, dále lojové či olejové lampy (Maierová 2018).

Světlo (v noci) kromě praktických aspektů nese důležitou, duchovní podstatu. Ve všech náboženstvích světlo označovalo posvátný a duchovní prvek a vždy bylo uváděno jako opak temnoty. Představovalo znamení života, původ pravdy a zdroj požehnání. Temnota noci byla napříč kulturami spojena s nadpřirozenými bytostmi, jelikož v té době byli lidé více pověřiví a byla považována jako opak „Božího dne“ a světlo bylo přímým symbolem Boží existence. Použití světla v náboženské architektuře dodává prostoru mystický smysl. Odraz těchto emocí lze nalézt uchované i v dnešní době. Ve většině slovních spojení, rčeních či citátech je světlo spojováno s něčím, co je pozitivní; vyjadřuje například naději. Říká se, že přijdou světlé zítřky, že je světlo na konci tunelu nebo spatřit světlo světa (Matracchi, Habibabad 2022).

Historie umělého světla odhaluje mimořádně pomalý vývoj technologií během několika miliónu let lidské společnosti a zároveň mimořádně rychlý vývoj od průmyslové revoluce (Nordhaus 1996). Po celé předindustriální období zůstávalo umělé osvětlení slabé, nepohodlné a kvůli otevřenému ohni nebezpečné. Až s příchodem plynu využívaného ke svícení měli lidé možnost si plnohodnotně prodloužit den. Historická poptávka po lepším osvětlení se projevovala velice silně na rozdíl od poptávek na jiné energetické služby. Svítiplyn a petrolej se staly výkonnějšími zdroji světla a byly dostupnější pro většinu obyvatelstva (Sandwell 2016).

Velký pokrok pro lidi bylo veřejné venkovní osvětlení, které lidem ulehčovalo život v noci. Zlepšila se orientace v prostoru, snížila se kriminalita, a to vedlo k většímu pocitu bezpečí. Dostupnější osvětlení bylo zásadním pokrokem pro továrny, které díky němu mohly prodloužit provoz. Plynovému osvětlení začal konkurovat příchod žárovky a elektrifikace, která byla finančně náročná a svého dokončení se dočkala až v první třetině 20. století. Umělé světlo začalo být dostupné téměř pro každého a stalo se neodlučitelnou součástí lidského života. Lidé mohli být aktivní i v noci; den přestal končit se západem slunce (Sandwell 2016; Maierová 2018).

Od roku 1980 funkce veřejného umělého osvětlení začala přesahovat účel pouze pouličního osvětlení, které plnilo pouze praktickou a bezpečnostní funkci. Umělé světlo začalo nabývat kulturní a estetické hodnoty (Valetti a kol. 2020).

Umělé osvětlení v noci je tím nejzásadnějším kulturním znakem. Krajina v sobě nese stopy kulturního i historického vývoje, které se odrážejí v krajinném rázu. Nejtypičtější kulturní a historické znaky jsou dochované prvky a objekty. Může se jednat například o objekty, které jsou chráněné jako kulturní nebo národní památka, památkové rezervace či skanzeny, ale může se jednat taktéž o nechráněné objekty s výrazně dochovanými formami, tradičními materiály a objekty lidové architektury či stavby velké architektury (Kupka 2010). Zrození konceptu městského osvětlení vedlo k lepší orientaci ve městě a přineslo s sebou estetické potěšení v podobě nasvícených objektů. Osvětlování začalo u těch nejvýznamnějších prvků městské scény; nejčastěji se jednalo o slavné památky. Nicméně později se začalo usilovat o to, aby architektura města byla zahrnuta do širšího kontextu a bylo tak možné komplexní čtení noční městské krajiny. Tento nový přístup vedl k bližšímu studiu funkcí osvětlení a je úzce spjato s územním plánováním. Správné a pečlivé plánování nočního osvětlení dokáže

definovat noční obraz, který udává specifičnost místa a architektonické a krajinné charakteristiky místa (Valetti 2020). Hollan (2005b) popisuje, že cílem by nemělo být celou budovu v noci zalít světlem. Takovou ji lze vidět přes den. Osvětlení konkrétní části objektu umožní vyzdvihnout detaily, které přes den unikají pozornosti. Obrysy budov, které výškově vystupují nad své okolí, jsou nápadné i nenasvícené. Noc jim dává určitou tajemnost a monumentalitu, která je ve dne nedosažitelná. Pokud se jedná o místo, kde je osvětlení k vyzdvižení budovy potřeba, stačí ovšem jen 3x světlejší osvětlení než okolí. V takovém případě noční prostředí doplňuje, ale nevymazává. Také je důležité brát v potaz správnost instalace světel a také jejich barvu. V posledních letech se používá LED osvětlení, které obsahuje modrou část spektra a působí studeným dojmem. Studené světlo se příliš nehodí k historickým budovám, které jsou historicky spojené s teplým světlem, které připomíná oheň (Valetti 2020).

Dalším významným znakem je dochovaná urbanistická a sídelní struktura. Každé sídlo je charakteristické svou urbanistickou strukturou, která je složena z kompozice a orientace prostoru a z tvaru. Její základ tvoří půdorysná struktura sídla, která je často nejstarším hmotným dokladem existence sídla (Kuča, Kučová 2000). V noční krajině, spíše než struktury sídel, je možné díky světlu vidět kolik a jak velkých osídlení se v ní nachází. To ve dne nemusí být tak patrné, protože obce a města mohou splývat s okolní krajinou. Sídelní a urbanistická struktura je v noci rozpoznatelná pomocí pouličních lamp. Právě pouliční osvětlení je jednou z nejčastějších a nejvýraznějších nočních dominant. Jeho přítomnost lidé už ani nevnímají, jelikož jim k noční krajině neodmyslitelně patří a nenapadne je, že by se tam nacházet nemuselo. Špatně navržené lampy pouličního osvětlení mohou být oslňující a nepřiměřené k okolní krajině (Hollan 2005a).

Dalším kulturním znakem jsou světla vycházející z oken lidských domovů, dříve v podobě svíček či olejových lamp až po dnešní žárovky. Světlo, které z oken nenásilně a skromně svítí do noční krajiny, je symbolem lidské přítomnosti. Tento jev je častým předmětem umělců. Například na kresbách Josefa Lady, na kterých, kromě hvězd, harmonicky působí právě tato světla vycházejících z oken domů. Toto lze dnes pozorovat jen na odlehlejších místech, protože ve městech světla z oken splývají s velkým množstvím lamp a světelných reklam (Hollan 2005b).

Jako další aspekt je chápána dochovaná krajinná struktura. Kulturní charakteristiku krajiny nevytvářejí pouze objekty a jejich soubory a urbanistické celky.

Krajiny sama o sobě obsahuje velké množství dochovaných struktur, například cest nebo historických hospodářských úprav, do kterých mohou spadat rybníční soustavy či hráze, dále dochované struktury zeleně, sady (Kupka 2010). I tyto aspekty jsou aplikovatelné na noční krajinu. Cesty jsou často lemovány alejemi a jejich silueta, která je tmavší než okolí, je, za určitých podmínek i v noci viditelná. Na komunikacích, které jsou velmi frekventované, vytvářejí auta za tmy světelné řetězce. Zdrojem neestetického a rušivého umělého osvětlení mohou být především světelné reklamy či nápisy. Upoutání pozornosti je hlavním cílem marketingu a světlo je pro tento účel účinný nástroj (Hollan 2005b).

4. Metodika

Nejprve byla vypracována literární rešerše zaměřená na problematiku krajinného rázu, jeho hodnocení, metodické postupy a charakteristiky nočního krajinného rázu. Seznámení s územím proběhlo jak fyzicky prostřednictvím terénního průzkumu, tak i prostudováním map a dokumentů týkajících se řešeného území. Pro orientaci v zadaném území byla použita funkce panorama a online mapy na stránkách ČÚZK. Na základě vyhodnocení těchto skutečností bylo určeno, na co se při dalším zkoumání zaměřit.

Celkem bylo území navštíveno pětkrát. Dne 12.11.2023 byl proveden terénní průzkum během dne (mezi 9 až 15 hodinou za polojasného počasí), který měl za cíl seznámit se s územím jako celkem a pořídit fotografie z vyhlídkových míst. Mezi navštívená místa patřila rozhledna Máminka na Krušné hoře, Hudlická skála, Vraní skála a další místa nabízející široký výhled do krajiny v okolí obcí Zdic, Broum a Žebráku. Dne 17.11. 2023 (mezi 18 až 22 hodinou za polojasného později i jasného počasí) byl proveden noční terénní průzkum stejných míst v krajině. Z obou průzkumů byly pořízeny fotografie ze stejných stanovišť, a to z důvodu jejich následného porovnání. Třetí a čtvrtý terénní průzkum (16.2.2024 mezi 11 až 15 hodinou a 18 až 21 hodinou) byl zaměřen na předem vymezené krajinné prostory. Poslední terénní průzkum v nočních hodinách byl proveden pro doplnění detailů a pro upřesnění specifických znaků krajinného rázu. Fotografie během terénních průzkumů byly pořizovány nejčastěji z míst typických pro vstup či vjezd do krajinných prostorů s výhledem.

Preventivní hodnocení bylo založeno na metodickém postupu "Hodnocení vlivu umělého osvětlení na krajinný ráz". Pro analýzu krajinného kontextu byly nalezeny důležité charakteristiky a znaky, které řešené území ovlivňují. Zjištěné poznatky byly zobrazeny v mapách. Následně byly vymezeny krajinné prostory. V jednotlivých krajinných prostorech byly hledány konkrétní znaky krajinného rázu, a to jak ve dne, tak i v noci, přičemž byly v některých případech pro porovnání využity denní fotografie z www.mapy.cz. K jednotlivým krajinným prostorům byla vytvořena schémata, která zachycují specifické znaky krajinného rázu, které se v prostoru uplatňují. Tyto znaky byly následně popsány, zobrazeny v tabulce a ohodnoceny podle metodického postupu Hodnocení vlivu umělého osvětlení na krajinný ráz.

5. Základní informace o řešeném území

5.1 Charakteristika CHKO Křivoklátsko

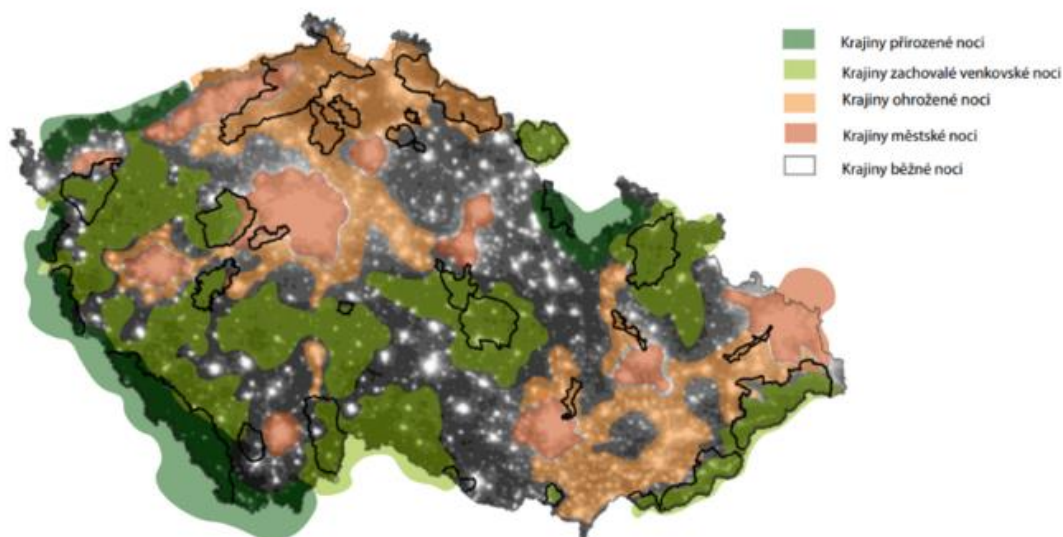
CHKO Křivoklátsko byla vyhlášena dne 24. 11. 1978. Nachází se ve Středočeském kraji na území okresů Beroun, Kladno, Rakovník, v Západočeském kraji na území okresů Plzeň-sever a Rokycany.

Pro své vysoké přírodní hodnoty bylo toto území uznáno 1.3. 1977 Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) jako biosférická rezervace. Typickými znaky krajiny jsou zejména členitý georeliéf, včetně vodních toků a ploch, vegetační kryt krajiny, rozložení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k této krajině také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu. CHKO Křivoklátsko se nachází na západním okraji středních Čech a zabírá téměř celý geomorfologický celek Křivoklátské vrchoviny a severní kousek Plaské pahorkatiny.

Rozloha území je přibližně 63 000 ha. Lesními společenstvy je pokryto více než 62 % plochy, což zdaleka překračuje celostátní průměr lesnatosti. Lesy jsou tvořeny převážně listnatými a smíšenými porosty. Nejvyšším vrcholem Křivoklátska je vrch Těchovín (616 m n.m.) a nejnižším bodem je hladina řeky Berounky (223 m n.m.). Zásadní vliv na utváření a zachovalost celého území má řeka Berounka.

Na území CHKO Křivoklátsko je vymezeno celkem 27 maloplošně chráněných území o celkové ploše 1262,39 ha z nichž jsou 4 na ploše 778 ha zařazeny v kategorii „národní přírodní rezervace“. Od roku 2004 je v rámci soustavy NATURA 2000 vyhlášeno 16 evropsky významných lokalit a Ptačí oblast Křivoklátsko. V kategorii památný strom je vyhlášeno 59 objektů s 602 jedinci stromů (město Rakovník 2020).

Dle mapy „Základní diference území České republiky z hlediska požadavků ochrany nočního krajinného rázu řešené území spadá do krajiny zachovalé venkovské noci, kousek východní části na okraji území spadá do krajiny ohrožené noci (Novotný a kol. 2023).

Obrázek 1, Diference nočních krajín, autoři: Tomáš Peltan, David Moravec, Vojtěch Novotný 2022

5.2 Vymezení území

Řešené území tvoří obce Broumy, Březová, Bzová, Hudlice, Kublov, Nový Jáchymov, Otročiněves, Roztoky, Svatá, Točnick, Trubín, Trubská, Zdice. Toto území se nachází v západní části Středočeského kraje v CHKO Křivoklátsko.

Toto území bylo pro diplomovou práci vybráno na základě toho, že se nachází v chráněné krajinné oblasti, kde se očekává zvýšená ochrana krajinného rázu. Zároveň bylo vhodné, aby se nejednalo pouze o přírodní krajinu, ale i o takovou, která je osídlená a vyskytují se v ní i kulturní charakteristiky.

Území má rozlohu 138,2 km². Nejvyšší bod v lokalitě se nachází na Krušné hoře s nadmořskou výškou 609 m n. m. Území je typické velkou mírou zalesnění, uvnitř kterého se nacházejí zemědělské plochy a osídlení.

Obrázek 2: Vymezení řešeného území (zdroj: autor)

5.3 Souhrn informací z existujících dokumentů

Pro území existuje celá řada plánovacích dokumentů, ve kterých je možné řešit ochranu krajinného rázu. Na úrovni kraje je k dispozici dokument Zásady územního rozvoje pro Středočeský kraj (dále jen ZÚR). Pro obce s rozšířenou působností (dále

jen ORP) existují dokumenty Územně analytické podklady (dále jen ÚAP) a územní studie krajiny (dále jen ÚSK). Na úrovni obcí jsou k dispozici územní plány (dále jen ÚP) a regulační plány. Pro Středočeský kraj je vyhotoven dokument „Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje“ z roku 2008 a 2009. V rámci zvláštní ochrany přírody jsou k dispozici dokumenty od Agentury ochrany přírody a krajiny (dále jen AOPK) ČR. Řešené území spadá do velkoplošného zvláště chráněného území Křivoklátsko, pro které existuje „Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko“ a Plán péče o CHKO Křivoklátsko na období 2017–2026 z roku 2016.

ZÚR Středočeského kraje v dokumentu stanovuje priority pro zajištění udržitelného rozvoje území. O krajinném rázu se zmiňuje v odstavci 6 a zaměřuje se na péči o přírodní a kulturní hodnoty na území kraje. Má za cíl posílit vztah obyvatelstva ke svému území. Soustředí se mimo jiné na ochranu pozitivních znaků a hodnot v krajině, také o zachování a citlivé doplnění výrazu sídel. V rámci kartografické přílohy zde byla vymezena místa se shodným krajinným typem. Řešené území (až na část obce Zdic) spadá do přírodního typu, tudíž dle zásad územního rozvoje by se mělo usilovat o zachování přírodních a krajinářských hodnot a změny v území by tyto hodnoty neměly ohrozit (Středočeský kraj 2011).

ÚAP ORP Beroun se ochranou krajinného rázu zabývají v malém rozsahu. Odkazují na Územní studii krajiny obce s rozšířenou působností Beroun (město Beroun 2020 a).

ÚAP ORP Rakovník v páté kapitole, která se týká přírody a krajiny, rozděluje území CHKO do čtyř zón. Obec Roztoky spadá do zóny jedna, která zahrnuje území s nejvýznamnějšími přírodními hodnotami, zejména přirozenými nebo málo pozměněnými ekosystémy a další mimořádně hodnotná území. V zóna jedna je cílem uchovat nebo postupně obnovit samořídící funkce a maximálně omezit lidské zásahy. Dále ÚAP stanovuje podmínky o výstavbě na území CHKO, kde si za dlouhodobý cíl klade zachování tradičního rázu obcí, nenarušeného cizorodými prvky, rozvoj obcí v souladu s udržení jejich hodnot, včetně místně typické struktury a charakteru zástavby. V navrhovaných zásadách jsou specifikované podmínky prostorového uspořádání, včetně základních podmínek ochrany krajinného rázu. Podmínky jsou stanoveny podle potřeby, diferencovaně pro každou zastavitelnou plochu samostatně; míru podrobnosti podmínek lze určit podle významu a projevu jednotlivých znaků kulturní a historické charakteristiky místa nebo oblasti a na základě vyhodnocení

vizuální citlivosti krajiny. Je třeba vycházet ze zásad stanovených pro zóny ochrany krajinného rázu preventivním hodnocením krajinného rázu; zóny přísné, zpřísněné a běžné ochrany, kategorizace obcí (město Rakovník 2020).

ÚSK SO ORP Beroun má za cíl chránit a posílit charakter prvků tvořících lokální, celoměstskou či regionální identitu a podporu rázu prostředí a jedinečnosti daného místa. Jednou ze zásad je pečovat o krajinu a chránit přírodní prostředí ve městech a v silně urbanizované krajině. Územní studie rozděluje území do typů krajin (sídelní, harmonická, lesní, polní, lesní harmonická, příměstská harmonická, harmonická s lomy, harmonická říční, polní s lomy, leso-polní, přírodní lesní, dopravní koridor). Řešené území spadá převážně do kategorií: přírodní lesní, lesní harmonická a zemědělská krajina polní. Pro tyto typy krajin platí z pohledu krajinného rázu následující zásady: zavést zvýšenou ochranu krajinného rázu (podmínit změny v území posouzením vlivu na krajinný ráz), monitorovat změny krajinného rázu, omezit vizuální znečištění krajiny (reklamní zařízení). Návrh opatření zahrnuje chránit dálkové pohledy a průhledy na významné dominanty, také chránit pohledy z vyhlídkových míst, zejména z tzv. referenčních stanovišť posuzování krajinného rázu (město Beroun 2019).

Dalším podkladem pro zkoumání území jsou územní plány jednotlivých obcí. Obec Broumy má aktuální územní plán z roku 2021. Územní plán si klade za prioritu respektovat a chránit přírodní a architektonicko-urbanistické hodnoty krajina. U podmínek o využití ploch je v některých případech zmíněn požadavek, aby nebyl narušen krajinný ráz (město Beroun 2021).

Katastrální území Bzová u Hořovic se ve svém územním plánu z roku 2019 odkazuje na Plán péče o CHKO Křivoklátsko, Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje i Preventivní hodnocení CHKO Křivoklátsko a respektuje jejich podmínky ochrany krajinného rázu (město Hořovice 2019).

Katastrální území Březová má územní plán vyhotovený v roce 2012, reguluje zástavbu tak, aby byla zajištěna ochrana krajinného rázu. V prostorovém uspořádání jsou uvedeny regulace staveb, jako je jejich výška či plocha (město Hořovice 2012).

Územní plán obce Hudlice z roku 2016 se ve své koncepci o uspořádání krajiny vyjadřuje ve dvou bodech, ve kterých navrhuje prostorové regulativy jednotlivých funkčních ploch v území, omezující především výšku objektů. Také navrhuje podél

silnic, ve významných pohledových místech, plochu pro doprovodnou zeleň. V dalším bodě je ochrana krajinného rázu navržena zejména podmínkami pro možné využití zemědělské půdy, podmínkami pro umístování staveb, pro charakter a strukturu zástavby. Chatové oblasti zůstanou ve stávajícím rozsahu, je omezen jejich další rozvoj. Tento územní plán se krajinným rázem zabývá relativně podrobně, ke každému typu plochy jsou vymezeny podmínky, které chrání krajinný ráz (obec Hudlice 2016).

Obec Kublov má územní plán z roku 2010 a ochranou krajinného rázu se okrajově zabývá v kapitole *Ochrana přírodních hodnot*. Ve které zmiňuje, že v grafické části jsou vyznačeny prvky nelesní zeleně či aleje, které nejsou chráněné, ale mají význam pro vyváření typického rázu území. V dalších bodech se územní plán krajinným rázem konkrétně nezabývá (obec Kublov 2010).

Obec Nový Jáchymov se ve svém územním plánu z roku 2021 soustředí na zachování současného charakteru tamní krajiny. Především se jedná o zachování charakteristických přírodních hodnot. Nenavrhuje rovněž plochy, které by přispěly ke vzniku nových negativních dominant v území. Zemědělské stavby či stavby spojené s rozvojem infrastruktury jsou podmíněny posouzením z hlediska vlivu na krajinný ráz. V šesté kapitole stanovuje základní podmínky pro ochranu krajinného rázu, ve kterých dává důraz na respektování harmonického projevu zástavby v krajinné scéně. Novostavby budou respektovat dochovalou urbanistickou strukturu okolní venkovské zástavby. Objekty občanské vybavenosti tvoří výjimku, ale nesmí se stát významnou architektonickou dominantu, která bude objemově i charakterově narušovat harmonickou kompozici sídla v CHKO Křivoklátsko (obec Nový Jáchymov 2021).

Obec Otročiněves má územní plán z roku 2022. Ochranou krajinného rázu se přímo nezabývá (město Beroun 2022).

Obec Roztoky ve svém územním plánu dbá na kompaktní zastavěné území, které odpovídá historickému vývoji obce, ale přímou ochranou krajinného rázu se územní plán nezabývá (obec Roztoky 2013).

Obec Svatá se ve svém územním plánu z roku 2009 krajinným rázem nezabývá (město Beroun 2009).

Obec Trubín má územní plán z roku 2020. Dle jeho změny č.2 je stanoveno, že územní plán bude obsahovat prvky regulačního plánu, které budou úměrně vymezeny v těch částech území a v takové míře, kde se ukážou jako účelné nebo nezbytné

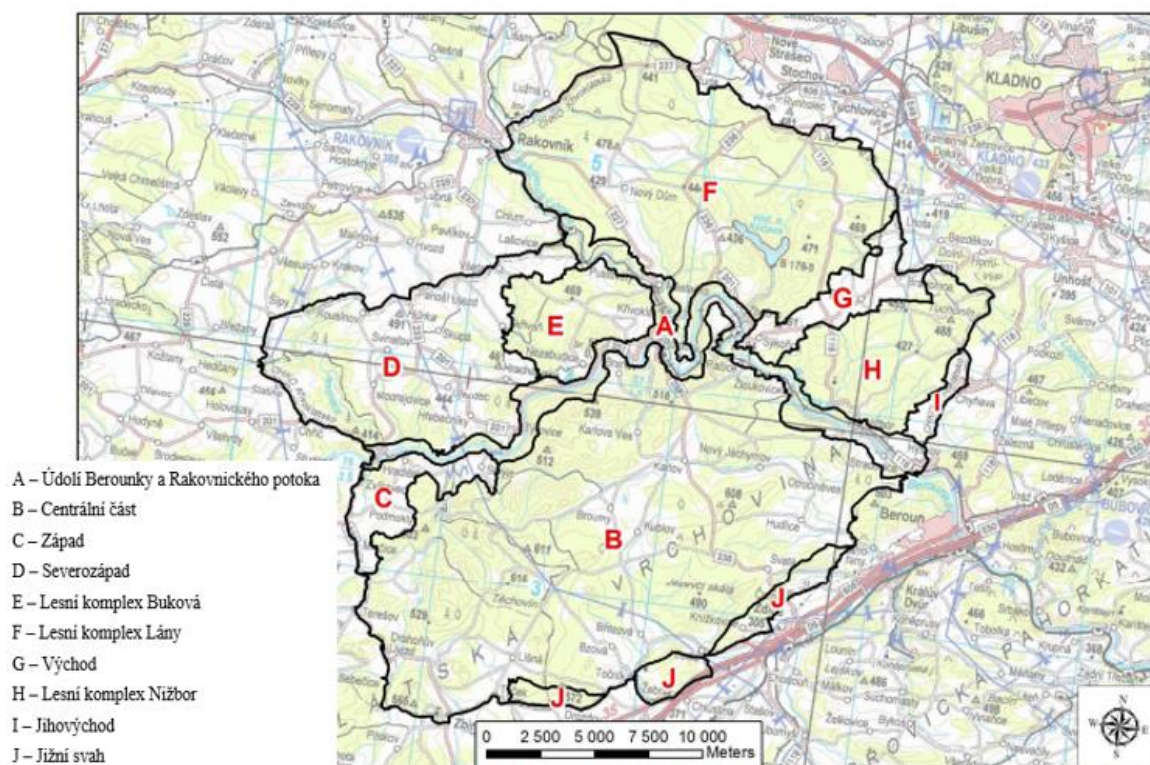
nástroje k ochraně území před nežádoucími budoucími změnami spojené s ochranou hodnot území obce, charakteru sídla a ochranou krajinného rázu (město Beroun 2020 b).

Obec Trubská se v územním plánu ochranou krajinného rázu přímo nezabývá, ale navrhuje zadání regulačního plánu, který se má mimo jiné krajinným rázům zabývat (obec Trubská 2011).

Územní plán města Zdice se zabývá ochranou krajinného rázu v koncepci uspořádání krajiny ve druhém odstavci. Územní plán chce chránit místa s vysokou hodnotou krajinného rázu, jimiž jsou například významné vyhlídkové body návrší s kapličkou v Černíně, významný krajinný prostor jižně orientovaných svahů návrší Homole – Hřeben – Pravá hora a bodové krajinné prvky jako jsou skalní útvary, solitérní stromy a skupiny stromů (město Zdice 2021).

Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje je z roku 2008. Dle tohoto preventivního hodnocení je území CHKO Křivoklátsko rozděleno pouze na krajinné oblasti Křivoklátsko sever a Křivoklátsko jih a část zasahuje do oblasti Nižborsko. Řešené území této diplomové práce zasahuje do oblasti Nižborska, a to pouze na jedno místo krajinného rázu, které je vymezeno územím obcí Broumy a Kublov. V tomto preventivním hodnocení jsou popsány jednotlivé oblasti a určeny a ohodnoceny znaky jeho krajinného rázu. Vzhledem k tomu, že toto hodnocení se týká velmi širokého území, jsou znaky území popsány spíše obecně (Středočeský kraj 2008).

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko vymezuje 11 oblastí krajinného rázu (Údolí Berounky a Rakovnického potoka, Centrální část, Západ, Severozápad, Lesní komplex Buková, Lesní komplex Lány, Východ, Lesní komplex Nižbor, Jihovýchod, Jižní svahy).

Obrázek 3: Diferenciace území CHKO Křivoklátsko (Zdroj: AOPK ČR 2014)

Řešené území zasahuje do oblastí Centrální část. V této krajinné oblasti se nachází 41 míst krajinného rázu, která pokrývají celou plochu území. Každé místo je zde stručně popsáno. Toto preventivní hodnocení také obsahuje kategorizaci sídel (4 kategorie), které určí, do jaké míry jsou sídla hodnotná pro krajinný ráz a jaká je potřeba jejich ochrany. Sídla, která jsou zařazena do první kategorie, se projevují harmonicky s pozitivním působením do krajiny a spoluvytvářejí typický charakter daného místa. Nacházejí se v něm prvky dochované sídelní struktury a architektonické hodnoty. Druhá kategorie zahrnuje sídla, která mají také významnou krajinnou hodnotu, ale již neobsahují architektonické či památkové hodnoty. Třetí kategorie zahrnuje sídla bez zásadnějšího pozitivního či negativního působení na krajinný ráz. Čtvrtá kategorie zařazuje sídla s negativním či kontrastním působením. Obce, které spadají do řešeného území, mají následující kategorie: Broumy (stará zástavba) 3, Broumy (nová zástavba) 4, Bzová 2, Březová 3, Čertín 3, Hudlice (náves a okolí) 2, Hudlice (mimo historickou část) 3, Karlov 1, Knížkovice 3, Kublov 3, Otročiněves 3,

Roztoky 3, Svatá 3, Trubín 3, Trubská 3. Z toho vyplývá, že sídlo s nejpozitivnějším působením v řešeném území je Karlov, Bzová a část Hudlic. Rušivá je pouze část Broum. Ostatní osídlení jsou neutrální (AOPK ČR 2014).

Plán péče o CHKO Křivoklátsko pro období 2017–2026 si klade za dlouhodobý cíl zachování současného charakteristického krajinného rázu, což zahrnuje ochranu volné krajiny, jejích struktur a zachovaných přírodních prvků. Jedním z navrhovaných opatření pro ochranu krajinného rázu je nepodporovat vznik nových umělých dominant, aby nedošlo ke snížení významu stávajících dominant. Další důležité opatření zahrnuje důslednou ochranu vizuálně významných oblastí území, jako jsou odlesněné terénní hrany a hřbety, které definují krajinný ráz jednotlivých míst i celých oblastí. Je nezbytné udržovat cenné vizuální vazby, které jsou vytvářeny výraznými přírodními prvky a historickým využíváním území, včetně role a vizuálního projevu sídel v krajině (AOPK ČR 2016).

Shrnutí: Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje hodnotí znaky krajinného rázu nekonkrétně a velmi obecně. Udává pouze základní charakteristiky území; znakům specifických jevů v území se věnuje málo. Oblastí krajinného rázu ve Středočeském kraji je zde vymezeno daleko méně oproti preventivnímu hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko. Tento dokument vymezuje 11 oblastí krajinného rázu a zahrnuje kromě prostorové a charakterové diferenciaci i kategorizaci sídel. Místa krajinného rázu vymezuje odlišným způsobem než v dokumentu Středočeského kraje. CHKO Křivoklátsko tato místa vymezuje na celé ploše území, zatímco Středočeský kraj se místa vymezuje pouze na vybraných částech krajiny. Plán péče o CHKO Křivoklátsko se krajinnému rázu věnuje důsledně a popisuje, jaké hodnoty v krajině vyžadují z tohoto pohledu ochranu. Územní plány dotčených obcí se v míře ochrany liší, většinou se krajinným rázem zabývají okrajově. Většinou záleží na datu schválení, některé obce mají územní plány staré i více jak 10 let, novější dokumenty se ochranou krajinného rázu zabývají více.

6. Výsledky

6.1 Vyhodnocení krajinného kontextu

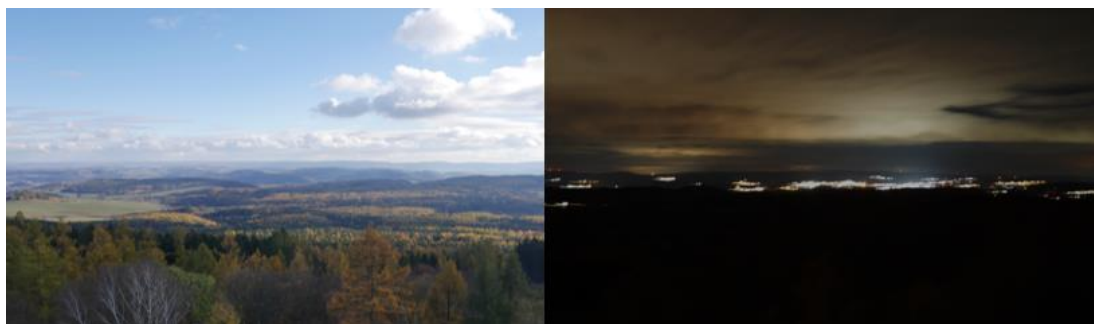
Hodnocení krajinného rázu je prováděno pro zadané území, ale v rámci popisu krajinného kontextu je potřeba popsat nejen vlastnosti posuzované krajiny, ale i významné vlivy sousedících krajin. Zdroje umělého osvětlení se v noci projevují i přes překážky jejich přímé viditelnosti. Ve dne je tentýž vzájemný vizuální vztah mezi krajinami omezující; překážkou viditelnosti mohou být například terénní hrany, lesní masivy (Novotný a kol. 2023).

Při hledání a hodnocení denních charakteristik bylo používáno Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko. Při hodnocení krajinného kontextu byly vymezeny stejné oblasti krajinného rázu, jako se nacházejí v této publikaci (viz obrázek). (AOPK ČR 2014). Krajinné prostory byly vymezeny odlišně, zobrazeny jsou v následujícím schématu.

Denní projev krajiny se vyznačuje především přírodními charakteristikami s vysokým podílem lesnatosti, zatímco noční projev krajiny je zásadně ovlivněn kulturními znaky. Typickými přírodními znaky nočního krajinného rázu řešeného území jsou temné masy lesů, tmavé horizonty vyčnívající před světlejší oblohou. Obloha je otevřená a při jasném počasí zde lze pozorovat i hvězdnou oblohu. Řešený prostor je charakteristický i nezalesněným územím, ve kterém se nacházejí travnaté porosty či zemědělská půda, také se v nich typicky vyskytují lidská sídla venkovského charakteru. Sídla jsou díky umělému osvětlení v noční době vidět velmi zřetelně v kontrastu s tmavým okolím. Obce Broumy, Kublov, Hudlice a Nový Jáchymov se v krajinné scéně projevují jako výrazný shluk světél, tvořený z pouličního osvětlení a světél z interiéru. V území se nacházejí menší sídla (Svatá, Trubín, Březová, Bzová, Karlov), která se ve scéně projevují méně kontrastně. Existence osídlení je, díky umělému osvětlení, v noci oproti denní v krajině patrná. Ve dne některé znaky osídlení splynou s okolím či jsou ukryté za vegetací. Za přítomnosti dynamického osvětlení (projíždějící auta) lze v území v noci spatřit i cesty mezi obcemi. Nejvýraznější dynamické osvětlení v lokalitě je dálnice D5. Tento znak se vizuálně uplatňuje z jižní hranice řešeného území.

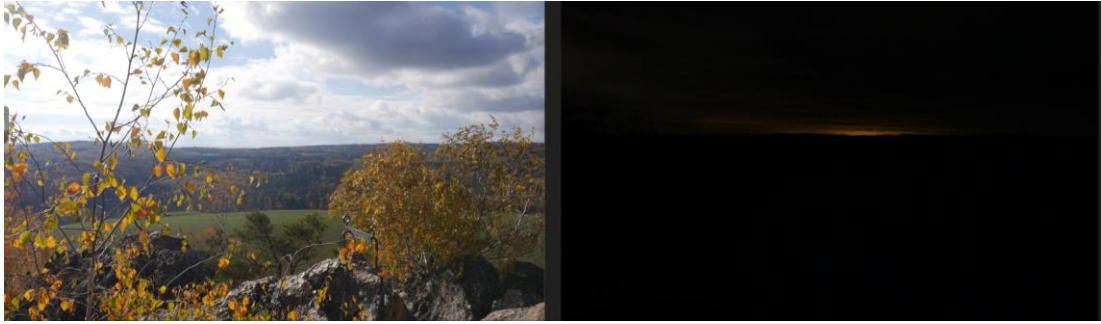
Řešený prostor je v noční době zdatně ovlivněn okolními krajinami, a to podstatně více než ve dne. Především směrem na východ a jih. Umělý jas pocházející z pražské aglomerace je na noční obloze dominující a zásadně narušuje přirozený projev noci a noční oblohy. Při vyšší oblačnosti je záře ještě mnohonásobně větší. Kvůli záři na obloze je silueta reliéfu v kontrastu se světlejší oblohou zdatně více patrná. Krajinný celek je také ovlivněn nočním osvětlením v dalších sídlech (Beroun, Králův Dvůr, Zdice či Žebrák a další zástavba, která se nachází kolem dálnice D5). Rušivými elementy jsou velké haly v blízkosti dálnice D5, které se sice v řešeném území nenacházejí, ale jejich silné osvětlení toto území ovlivňuje. Dalším rušivým světlem je silné umělé světlo umístěné u lomu Čertovy schody. Toto světlo je pozorovatelné pouze z vyhlídkových míst. Jas z těchto zdrojů omezil možnost pozorovat brdské hřebeny v noci. Směrem na západ a sever je relativně zachovalý přírodní charakter krajiny, nižší přítomnost kulturních znaků. Ze západu lze pozorovat mírnou do červena zbarvenou záři na obloze (z Plzeňska). Detailnější popis a grafické zpracování této kapitoly zobrazuje příloha 1.

6.1.1 Krajinné scény

Obrázek 4: Krajinná scéna Krušná hora (zdroj: autor)

Tato krajina scéna je focena z rozhledny Máminka na Krušné hoře směrem na jih. V tomto porovnání noční a denní krajinné scény je zřejmý rozdíl projevu některých znaků. V denní krajinné scéně se uplatňují prakticky pouze přírodní znaky v podobě zalesněných kopců a lze pozorovat vrstvení horizontů. Na noční krajinné scéně naopak dominují kulturní znaky. Fotografie je zachycena za oblačného počasí, které umocňuje rozptýlení světla, které pochází ze zástavby kolem dálnice D5. Tuto zástavbu lze vidět i přímo v podobě splývajícího shluku světla.

Obrázek 5: Krajinná scéna Hudlická skála, směr západ (zdroj: autor)

V této krajinné scéně z Hudlické skály směrem na západ se projevují především přírodní znaky krajinného rázu. Ve dne lze pozorovat zalesněný hřeben Krušné hory, před ním se rozkládá travnatá plocha. V noční době je při zvýšené oblačnosti a fázi Měsíce v novu velmi malý přirozený jas oblohy, hřeben je vidět velmi slabě. Nad hřebenem lze spatřit velmi slabou do červena zbarvenou světelnou záři směrem od Plzně.

Obrázek 6: Krajinná scéna Hudlická skála, směr jihovýchod

Krajinná scéna z Hudlické skály, která ukazuje krajinu směrem na Beroun. V popředí lze vidět zástavbu z Hudlic, v noční scéně se projevuje světlem z interiérů a liniového veřejného osvětlení. Je zde průhled mezi kopci Dubová a Děd směrem na osídlení městského charakteru kolem Berouna. Před Berounem jsou zřetelné jednotlivé body umělého světla pocházející z obce Trubská. V denní krajinné scéně je toto osídlení téměř nepozorovatelné. Také se zde projevuje světelná záře nad Prahou.

Obrázek 7: Krajinná scéna Vraní skála (zdroj: autor)

V denním pohledu dominují přírodní charakteristiky. Zalesněný hřeben v popředí, za ním je vidět Hudlická skála a nepatrně domy z obce Hudlice. Georeliéf směrem na východ působí jako daleká rovina; na horizontu lze vidět zástavbu pražské aglomerace. V noční krajinné scéně je hlavním znakem umělá záře pocházející z Prahy. Ačkoliv bylo při fotografování jasné počasí, je tímto směrem oblačnost, která záři umocňuje. Dalšími znaky je umělé osvětlení z obce Hudlice. Z tohoto pohledu je velmi jasné a jednotlivé zdroje světla splývají v jedno. Úplně vlevo je umělé osvětlení z Berouna. Tato světla umožňují vidět siluetu Hudlické skály. Velmi výrazné světlo (napravo) pochází z lomu Čertovy schody.

6.1.2 Hodnoty řešené krajiny

Hodnoty krajinného rázu na úrovni krajinného kontextu	
Ve dne	
Přírodní	<ul style="list-style-type: none"> - Georeliéf směrem na jih tvoří vzdálené zalesněné hřebeny Brd, zbytek území ohraničují vrcholky Křivoklátské vrchoviny. - Vysoká lesnatost území – rozlehlé lesy pokrývají většinu pozorovaného území. Z výhledových míst je to mnohdy naprosto dominantní znak, protože ostatní znaky s lesy splynou a neuplatňují se. Lesy jsou na první pohled smíšené, lze pozorovat různé odstíny barev. - Převažující přítomnost a zachovalost přírodě blízkých prvků. - Rozsáhlé zemědělské plochy s vysokým podílem travnatých porostů. - Výskyt malých vodních nádrží

Kulturní	<ul style="list-style-type: none"> - Nízká industrializace území, která se zaměřuje na primární sektor (lesnictví a zemědělství). - Zachovalá historická zástavba v řadě sídel. - Přítomnost kulturních dominant (Točnick, Žebrák, dvůr Karlov).
Vizuální	<ul style="list-style-type: none"> - Uzavřenost krajinných prostorů. - Lesnaté scenérie. - Členité zalesněné horizonty. - Zachovalé harmonické vztahy v převažující části území dané zcela dominantní přítomností přírodních či přírodě blízkých prvků; ve značné části území zachovalé harmonické měřítko. - Významné prostorové dominanty (Čertova skála, Hudlická skála, Krušná hora, hrad Točnick, dvůr Karlov, vrchol Velíz).
Pozitivní krajinné dominanty	<ul style="list-style-type: none"> - Vrchol Velíz, Hudlická skála, hrad Točnick, dvůr Karlov.
Negativní krajinné dominanty	<ul style="list-style-type: none"> - zemědělský areál Líšná, zemědělský areál Hudlice, zemědělský areál Bzová, zemědělský areál Kublov, zemědělský areál Broumy, zemědělský areál Hudlice.

Tabulka 3: Hodnoty krajinného rázu ve dne (zdroj: AOPK ČR 2014, zpracování: autor)

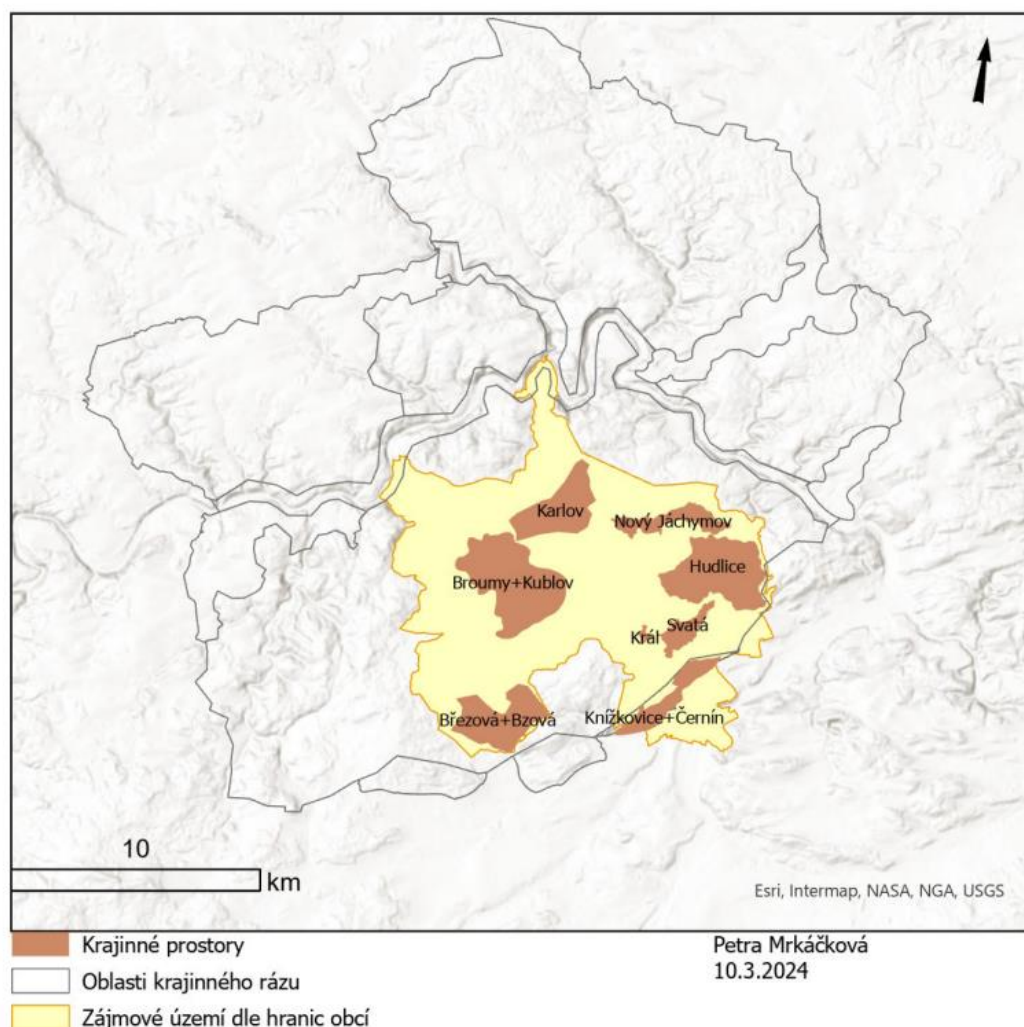
Hodnoty krajinného rázu na úrovni krajinného kontextu	
V noci	
Přírodní	<ul style="list-style-type: none"> - Lesní komplexy, projevující se jako velké temné masy. - Silueta georeliéfu. - Silueta přírodních dominant (Hudlická skála, Velíz, Krušná hora). - Přirozená tma s typickými přírodními znaky směrem na západ a sever
Kulturní	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturní dominanty (hrad Točnick, kostely, kapličky). - Přítomnost tradičního venkovského osídlení.

Vizuální	<ul style="list-style-type: none"> - Osídlení s přiměřeným umělým osvětlením, díky kterému lze vnímat přítomnost lidí, ale zároveň nenarušuje typický ráz krajiny (dvůr Karlov, osada Král). - Silueta neosvícených kulturních dominant (například hrad Točnick). - Silueta osvícených kulturních dominant (kostel v Hudlicích).
Pozitivní krajinné dominanty	<ul style="list-style-type: none"> - Vrchol Velíz, Hudlická skála, Krušná hora.
Negativní krajinné dominanty	<ul style="list-style-type: none"> - Nasvícené skladovací haly. - Některá umělá světla pocházející z interiérů. - Nasvícení exteriérů domů - Některé lampy veřejného osvětlení se špatným rozptylem a barvou chromatičnosti světla.

Tabulka 4: Hodnoty krajinného rázu v noci (zdroj: autor)

6.2 Identifikace znaků na úrovni krajinných prostorů

Na území bylo vymezeno 7 krajinných prostorů. Jedná se o vizuálně vymezené části krajiny, které disponují podobnými charakteristikami krajinného rázu.

Obrázek 8: Vymezení krajinných prostorů (zdroj: autor)

6.2.1 Krajinný prostor Broumy a Kublov

Jedná se o uzavřený prostor zemědělských ploch, který ohraničený lesem. Nachází ve vnitřní části CHKO Křivoklátsko. Severní hranici tohoto krajinného prostoru vymezuje zalesněný velmi strmý a skalnatý hřeben. Západní hranici lemují velký zalesněný pozemek až k vrcholu Jouglovka, Jižní i východní hranice prostoru jsou také ohraničeny lesem.

Tento prostor je velmi dobře uzavřený a není významně ovlivněn umělým osvětlením z jiných krajinných prostorů. Pouze mírná záře na obloze, směrem od

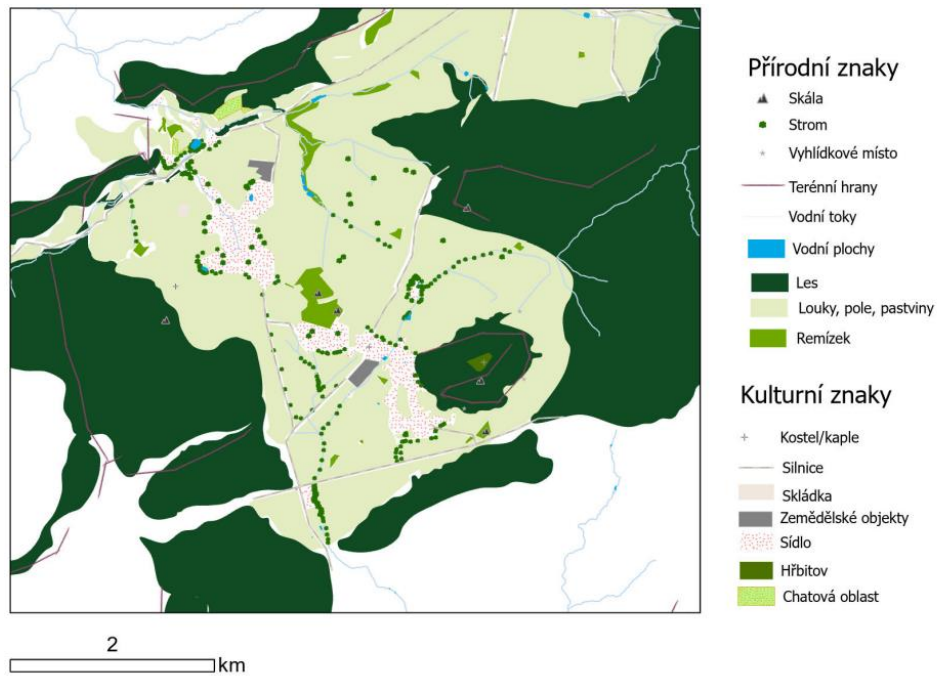
Prahy, zdůrazňuje horizonty na východě Uvnitř vymezeného prostoru se z větší části nacházejí zemědělské plochy a louky. Tyto plochy se projevují světleji vůči okolnímu prostředí. Vizuální projev luk a polí závisí na ročním období, počasí a fázi měsíce. V území se vyskytuje několik cest pro pěší, které se v noční krajinné scéně moc neuplatňují, rozpoznatelné jsou například díky doprovodné zeleni.

V tomto prostoru se nacházejí dvě sídla; Broumy a Kublov. Obě sídla mají charakter středně větší vesnice. Projevují se jako shluk výraznějších světel. Nejvýznamnějším kulturním znakem je zde umělé světlo z pouličního osvětlení a světlo vycházející z interiérů domů. Z některých pohledů je umělé světlo z pouličního osvětlení velmi intenzivní. Dalším intenzivním zdrojem je osvětlená cyklostezka vedoucí z Broum do Kublova, která je z určitých pohledů dominantním znakem, který oslňuje a narušuje krajinný ráz.

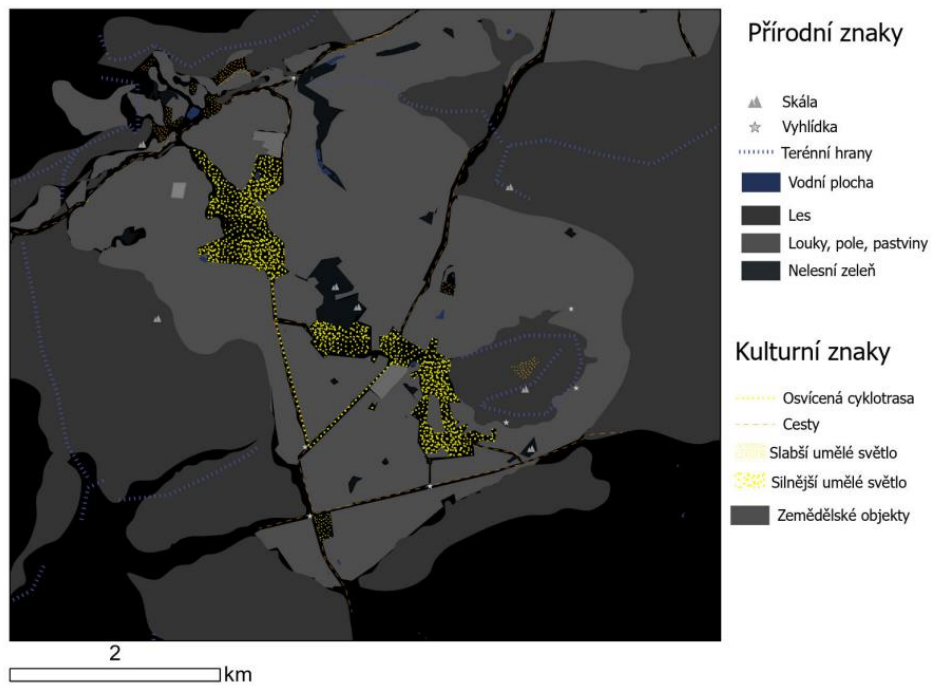
Nachází se zde také dva hřbitovy. Jeden je na kopci Velíz a druhý západně od obce Broumy. Součástí obou hřbitovů jsou kostely. Tato místa se spojují s duchovním významem a je pro ně typické decentní umělé nasvícení. V noční krajinné scéně se příliš neuplatňují, poblíž nich je v noci velmi specifická až mystická atmosféra.

Přírodní dominantou je zde zalesněný vrch Veliz, který je dominantním znakem z každého úhlu řešeného prostoru. Dalšími přírodními znaky jsou tmavé masy lesa ohraničující území se zajímavým členitým reliéfem. V krajinných scénách se také uplatňují remízky či skupiny stromů nelesního charakteru, které se nacházejí uprostřed polí a luk či aleje stromů kolem cest.

V řešeném území se nacházejí i menší vodní nádrže a vodní toky. Jsou jimi například soustava nádrží Balaton, rybník na návsi Broum, Kučerák, Luční a Hořejší potok. Z pohledu krajinného rázu se na hladinách vodních ploch projevují znaky nočního krajinného rázu v podobně odrazu (přirozených i umělých) zdrojů světla od vodní hladiny, popř. je slyšet zvuk protékající vody. Vodní prvky jsou obklopené doprovodnou zelení, která působí tmavším dojmem.

Obrázek 9: Schéma Kublov+ Broumy, den (zdroj: autor)

Obrázek 10: Schéma Kublov + Broumy, noc (zdroj: autor)

6.2.1.1 Kategorizace znaků

<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní</i>			
Zalesněné hřebeny ohraničující krajinný prostor (vrcholy: Krušná hora, U Tří skalek, Hřeben, Broumovské skály, Jouglovka, Piskačka, Velké Čihátko)	XXX	X	+
Doprovodná zeleň podél silnic. Na příjezdové cestě do území z jihovýchodu se nachází stromořadí vzrostlých listnatých stromů.	XX	XX	+
Tvar georeliéfu je uvnitř prostoru rovný, při výhledu do krajiny je reliéf mírně zvlněný a málo členitý	XX	XX	+
Stromy lemující cesty a vodní toky vytvářející v krajině liniové prvky zeleně	XX	XX	+
Skupiny stromů a keřů nelesního charakteru se nacházejí kolem vodních ploch	XXX	XX	+
Vrchol Velíz	XXX	XXX	+
Remízky a meze	XX	XX	+
Zalesněný prostor Malá louka.	XX	XX	+
Zeleň vyskytující se v sídle	XX	XX	+
Rozlehlé enklávy polí a luk	XXX	X	+
<i>Kulturní</i>			
Zástavba Kublova a Broum	XXX	X	+
Cyklostezka mezi Kublovem a Broumy	XX	X	+
Kostel sv. Jana Křtitele	XXX	XX	+
Zemědělský areál v Broumech	XX	XX	-
Zahrádkářské osady	XX	XX	+
Hřbitov	XX	XX	+
Novostavby na okraji území (absence zeleně = neplynulý přechod do krajiny)	XXX	XX	-

Tabulka 5: Tabulka klasifikace znaků Broumy a Kublov, den (zdroj: autor)

<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní - negativní 0 neutrální
<i>Přírodní</i>			
Zalesněné hřebeny ohraničující krajinný prostor (vrcholy: Krušná hora, U Tří skalek, Hřeben, Broumovské skály, Jouglovka, Pískačka, Velké Čihátko)	XXX	X	+
Doprovodná zeleň podél silnic. Na příjezdové cestě do území z jihovýchodu se nachází stromořadí vzrostlých listnatých stromů.	X	XX	+
Tvar georeliéfu je uvnitř prostoru rovný, při výhledu do krajiny je reliéf mírně zvlněný a málo členitý	XX	X	+
Stromy lemující cesty a vodní toky vytvářející v krajině liniové prvky zeleně	XX	XX	+
Skupiny stromů a keřů nelesního charakteru se nacházejí kolem vodních ploch	XX	X	+
Vrchol Velíz	XXX	XXX	+
Remízky a meze	X	X	+
Zalesněný prostor Malá louka.	X	XX	+
Zeleň vyskytující se v sídle	X	X	+
Rozlehlé enklávy polí a luk	XX	X	+
<i>Kulturní</i>			
Zástavba Kublova a Broum	XXX	X	+
Cyklostezka mezi Kublovem a Broumy	XXX	XX	-
Kostel sv. Jana Křtitele	X	XX	+
Zemědělský areál v Broumech	XX	XX	-
Zahrádkářské osady	X	XX	0
Hřbitov	X	XX	+
Novostavby na okraji území (absence zeleně = neplynulý přechod do krajiny)	XXX	XX	-
Světelná záře ze Zbirohu	XX	X	-
Světelná záře nad obcí Broumy	XX	XX	-

Tabulka 6: Tabulka klasifikace znaků Broumy a Kublov noc (zdroj: autor)

6.2.1.2 Fotodokumentace Broum a Kublova

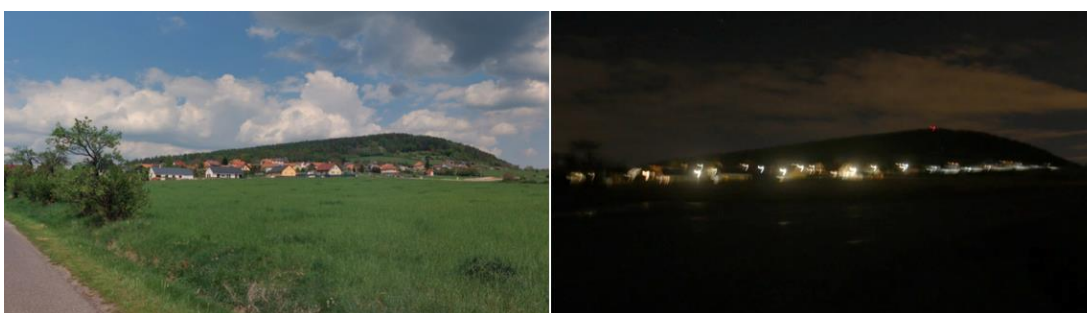

Obrázek 13: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 1 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Obrázek 12: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 2 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Fotografie jsou pořízeny na cestě mezi obcemi Kublov a Broumy. Je vidět velký rozdíl mezi denním a nočním pohledem. V noci je dominantním znakem veřejné osvětlení, které vede mimo obec z důvodu nasvícení cyklostezky. Diváka natolik oslní, že osídlení z Broum a Kublova není téměř vidět, ačkoliv jsou domy viditelné i ve dne.

Obrázek 11: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 3 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Výhled ze severní části krajinného prostoru směrem na Kublov. Hlavním znakem je patrné osídlení v obou denních dobách. V noční krajinné scéně je ale dominantní. Vrh Velíz je další dominantou tohoto místa, v noci je jeho silueta zdůrazněna osvětlenou oblačnou oblohou.

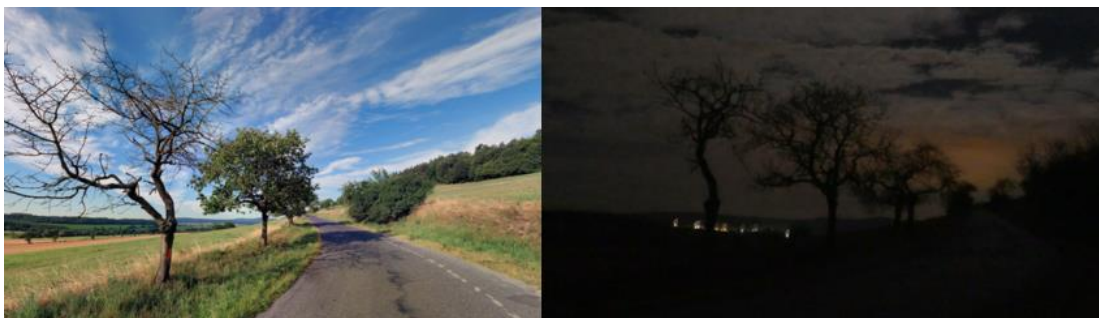
Obrázek 15: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 4 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Fotografie vyobrazují pohled při příjezdu do nejsevernější části obce Broumy. V noci se zde uplatňuje světelná záře na obloze (pocházející z obce Zbiroh a okolí), silueta stromu, tvar georeliéfu a umělé pouliční osvětlení ze sídla.

Obrázek 14: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 5 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Stejně místo pořízeny jako předchozí fotografie. Vyfocena směrem na centrální část obce Broumy. Ve dne se uplatňují především přírodní znaky. Obec Broumy se v noci uplatňuje jako shluk světél, který produkuje záři.

Obrázek 16: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Fotografie pořízeny z hranic krajinného prostoru na silnici mezi obcemi Broumy a Karlovem. Projevují se zde znaky osídlení Broum v podobě bodových světél. Na obloze je záře pocházející směrem od Zbirohu. Proti světlejší obloze se rýsují siluety stromořadí podél cesty.

6.2.1.3 Shrnutí

Vrch Velíz je dominantní vizuální hodnotou v denním i nočním krajinném rázu. V noční krajině je dominantní umělé světlo z osídlení obcí Broumy a Kublov, které se vizuálně projevuje jako shluk světel. Obec Broumy používá velmi výrazné pouliční osvětlení, které se odráží, odrazem vzniká světelná záře narušující vizuální hodnotu noční krajiny. Obdobně tuto hodnotu narušuje nasvícená cyklostezka.

Hlavní rozdíl mezi nocí a dnem je projev kulturních znaků. Záleží na místě pozorování. Ve dne se krajinný ráz často projevuje pouze přírodními znaky, zatímco v noci z toho stejného pohledu dominují znaky kulturní.

Jednou z priorit územního plánu obce Broumy je ochrana přírodní a kulturní hodnoty. Z výsledku analýzy území (provedené jak ve dne, tak i v noci) vyplývá, že v obci se (i přes snahu ochrany hodnot krajiny) nacházejí výše uvedené jevy, které tyto hodnoty narušují.

6.2.1.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídla, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná, s nižší teplotou chromatičnosti (zbarvená do „teplých“ tónů) a správně nastavená na místo určení (aby svítila pouze žádoucím směrem).
- V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či instalovat senzor, který bude reagovat na pohyb lidí.
- Nebude možné záměrně nasvícení povrchů (reklamních či architektonických). V případě kulturních památek (v zastavěném území) lze decentně nasvítit.
- Nedávat zdroje umělého světla k vodním plochám.

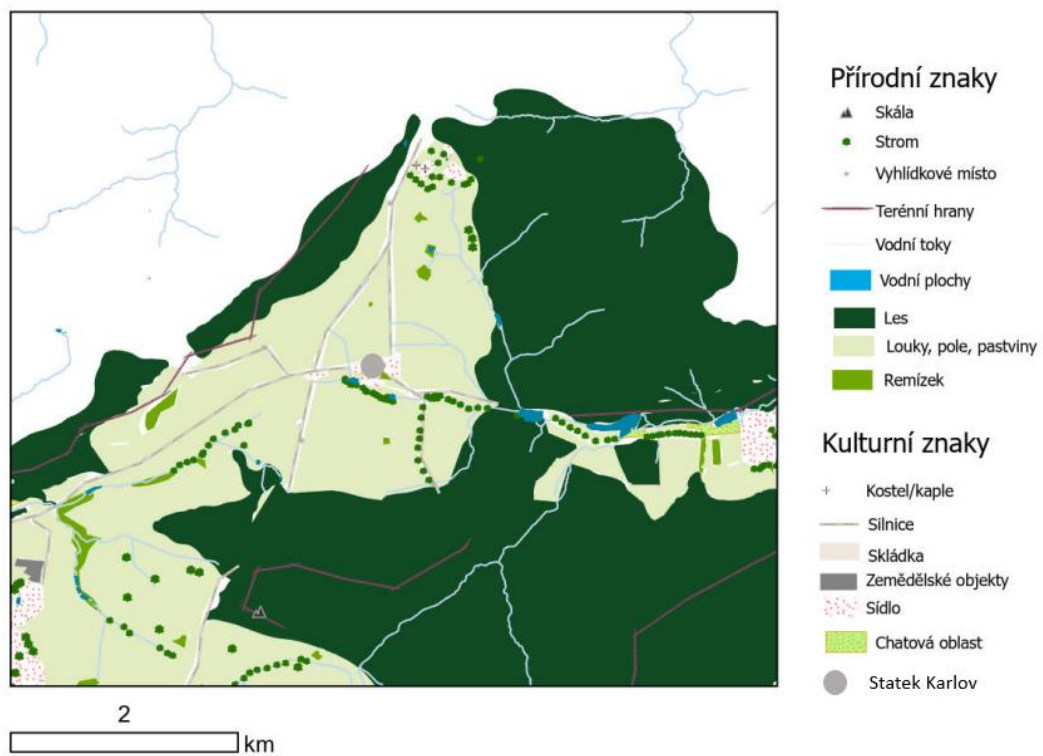
Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

- Zmírnit pouliční osvětlení obou obcí a správně nastavit jejich svícení pouze směrem k povrchu silnice, aby netvořilo světelnou záři.
- Umístění časovače či čidla, které bude regulovat pouliční osvětlení na cyklostezce.
- Výsadba zeleně kolem novostaveb na exponovaných hranicích zástavby.

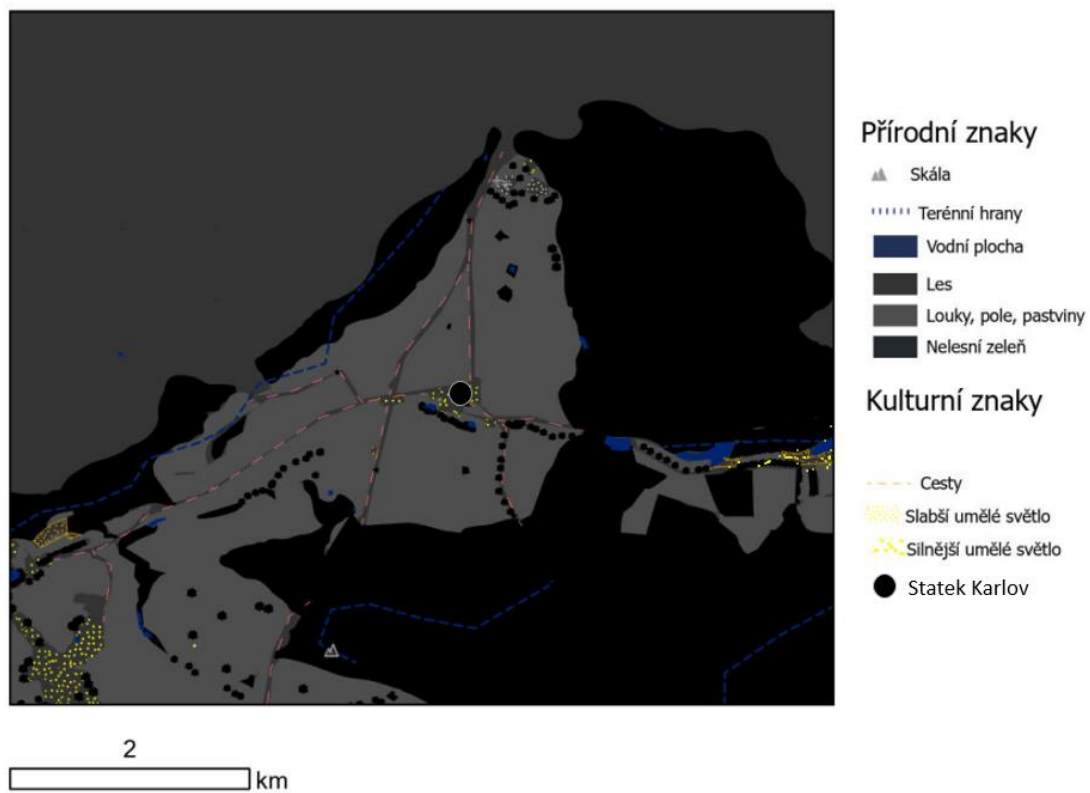
6.2.2 Krajinový prostor Karlov

Tato komponovaná krajina se nachází na území obce Roztoky u Křivoklátu. Uprostřed lesních komplexů se rozkládá rozsáhlá zemědělská enkláva. Uprostřed této enklávy se nachází historicky hodnotná stavba kruhového dvoru Karlov. Tato stavba je památkově chráněná. Karlov je malé sídlo, leží v širokém mírně zvlněném údolí, které je zemědělsky obhospodařováno a ohraničeno zalesněnými vrchy. Terén se pozvolna snižuje k východu, kam jej odvodňuje Karlovský potok se soustavou rybníků (AOPK ČR 2014).

Díky výskytu zeleně nacházející se podél vodních toků, cest a uprostřed polí, se sídlo uplatňuje v krajině scéně poměrně málo. Stavba postavená do kruhu je dobře vidět z vyhlídky na Krušné hoře. V krajiněm prostoru je vnímaná jako seskupení domů. V severní části této enklávy se nachází Leontýnský zámek, který je též ukrytý v zeleni a v krajině scéně se téměř neuplatňuje. Noční krajina tohoto prostoru je typická pro svůj přírodní charakter. Přírodní znaky jsou v podobě siluety zvlněného horizontu, temných zalesněných svahů a siluet stromů. Přírodní charakteristiky doplňují kulturní znaky projevující se drobnými zdroji umělého osvětlení, které do krajiny svítí zbarvené lehce do oranžova v jednotlivých bodech. Krajině scéna této venkovské krajiny je zachovaná.

Obrázek 17: Schéma Karlov, den (zdroj: autor)

Obrázek 18: Schéma Karlov, noc (zdroj: autor)

6.2.2.1 Klasifikace znaků

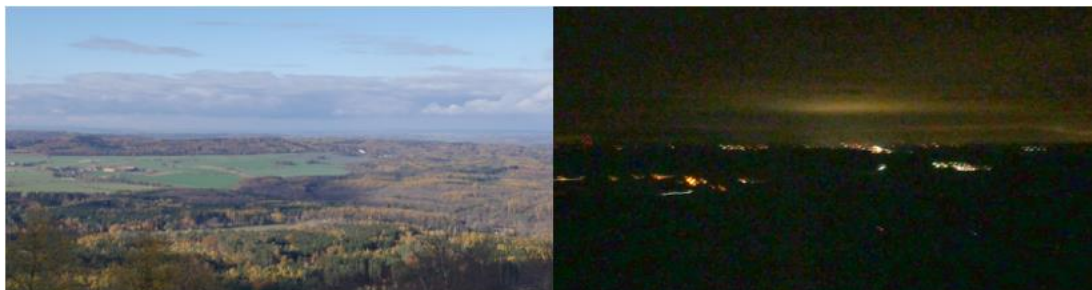
<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní</i>			
Zalesněné hřebeny (Vrcholy: Přední Hrobce a Krušná hora, Dlouhý Hřeben, Tři Skalky...)	XXX	X	+
Doprovodná zeleň podél silnic. Na příjezdové cestě do území z jihovýchodu se nachází stromořadí vzrostlých listnatých stromů.	XX	XX	+
Zachovalé remízky v polích	X	XX	+
Doprovodná zeleň podél vodních toků (Karlovarský potok)	XXX	X	+
Soustava rybníků (Lihovarský rybník, Hořejší rybník)	X	XX	+
Průhled směrem do krajinného prostoru Broumy	X	XX	+
<i>Kulturní</i>			
Dvůr Karlov	XXX	XXX	+
Leontýnský zámek	X	XXX	+
Zástavba kolem dvora Karlov	XX	XX	+

Tabulka 7: Tabulka klasifikace znaků Karlov, den (zdroj autor)

<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní</i>			
Siluety hřebenů, které vynikají (Vrcholy: Přední Hrobce a Krušná hora, Dlouhý Hřeben, Tři Skalky)	XX	X	+
Doprovodná zeleň podél silnic. Na příjezdové cestě do území z jihovýchodu se nachází stromořadí vzrostlých listnatých stromů.	XX	XXX	+
Doprovodná zeleň podél vodních toků (Karlovarský potok)	X	XXX	+
Soustava rybníků (Lihovarský rybník, Hořejší rybník)	X	XX	+
Průhled směrem do krajinného prostoru Broumy	X	XX	+
<i>Kulturní</i>			
Umělé osvětlení ze sídla Karlov (veřejné osvětlení, světla z interiéru)	XXX	XX	+
Osvětlení z Nového Jáchymova	XX	XX	+
Stavba dvora Karlov	X	XXX	
Osvětlení z Karlova	XX	XX	+

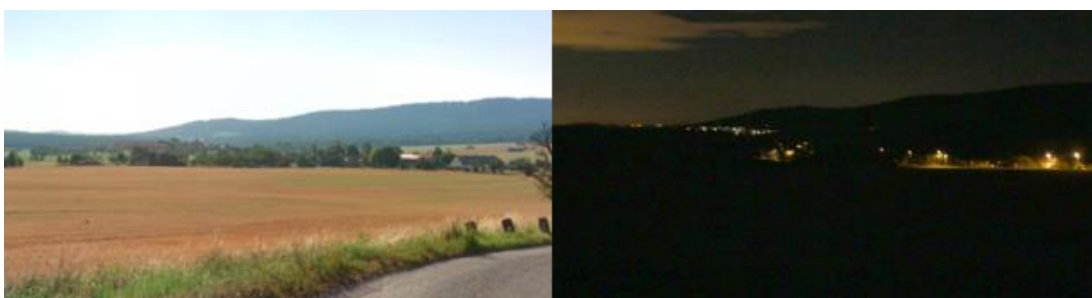
Tabulka 8: Tabulka klasifikace znaků Karlov (zdroj: autor)

6.2.2.2 Fotodokumentace Karlova

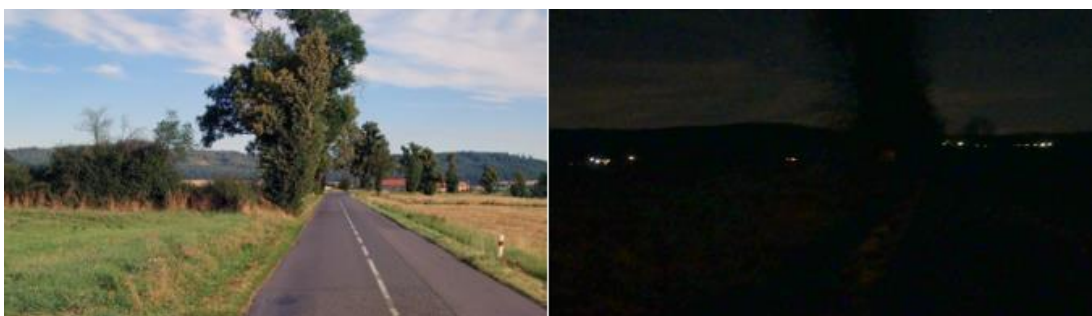
Obrázek 19: Porovnávací fotografie Karlov 1 (zdroj: autor)

Denní fotografie ukazuje téměř celou uzavřenou zemědělskou enklávu v okolí Karlova, fotografie jsou pořízeny z rozhledny Máminka na Krušné hoře. Ve dne je jasně vidět dominantní stavba dvora Karlov.

Obrázek 20: Porovnávací fotografie Karlov 2 (zdroj denní: mapy.cz, zdroj noční f.: autor).

Pohled ze severozápadní části směrem na dvůr Karlov. Uplatňuje se zde umělé světlo z pouličního osvětlení Karlova a také Jáchymova v pozadí. Nad Karlovem se rozkládá hřeben Krušné hory.

Obrázek 21: Porovnávací fotografie Karlov 3 (zdroj denní: mapy.cz, zdroj noční f.: autor).

Z příjezdové cesty ze severu se uplatňují vzrostlé stromy kolem cesty. Jejich silueta se projevuje i v noci. Dále lze v noci pozorovat drobná světla pocházející ze sídla Karlov. Na noční fotografii se uplatňuje i umělé osvětlení z Leontýnského zámku.

6.2.2.3 Shrnutí

Vizuální hodnotou denního krajinného rázu je přírodní charakter prostoru, který je vizuálně uzavřený. Výrazným znakem ve dne je dominantní a netypická stavba dvora Karlov.

V noční krajině dvůr Karlov již taková dominanta není, stavba se jeví jako tmavá a uplatňuje se jen z bližších pohledů. Nenachází se na exponovaném místě, kde by byla zřetelně vidět její silueta. Dominantní jsou zde lampy umělého osvětlení teplé barvy a vyniká zde údolí Nového Jáchymova díky umělému osvětlení.

Tento krajinný prostor spadá do obce Roztoky. Územní plán obce dbá na kompaktní uzavření sídla. V noční krajině scéně to znamená neumisťovat umělá osvětlení mimo sídlo nebo na hranice území.

6.2.2.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Neumisťovat žádné další významné světelné zdroje, které by jakkoliv narušily noční pozitivní charakteristiky.
- Nová světla umístěná v blízkosti vodní plochy nesměřují na vodní hladinu.

Doporučení pro opatření mimo toto území

- Regulace veřejného osvětlení v Novém Jáchymově (zmírnění intenzity a změna chromatičnosti umělého světla).

6.2.3 Krajinový prostor Hudlice

Tento krajinový prostor je vymezen na rozsáhlém odlesněném území v okolí obcí Hudlice a Trubská, na okraji Křivoklátské vrchoviny. Ze západu je ohraničen zalesněným hřebenem s nejvyšším vrcholem Krušná hora. Ze severu je prostor otevřenější s mírnějším terénem a je zde výhled do prostoru Nový Jáchymov. Z východu je ohraničen zalesněnou horou Lísek.

Obec Hudlice je relativně plošně rozsáhlé sídlo. Nachází se ve vyvýšené poloze a kvůli malé přítomnosti zeleně okolo sídla se Hudlice pohledově uplatňují ve východních a jižních směrech. Sídlo má historickou část, ale z velké části ho tvoří nová zástavba. Nové objekty jsou často v kontrastu s původní zástavbou. Přírodní dominantou v Hudlicích je Hudlická skála v podobě zalesněného kopečku. Z této skály je možný výhled do dalekého okolí. Kulturní dominantou je zde kostel sv. Tomáše, který v noci není výrazně nasvícen a neuplatňuje se (AOPK ČR 2016).

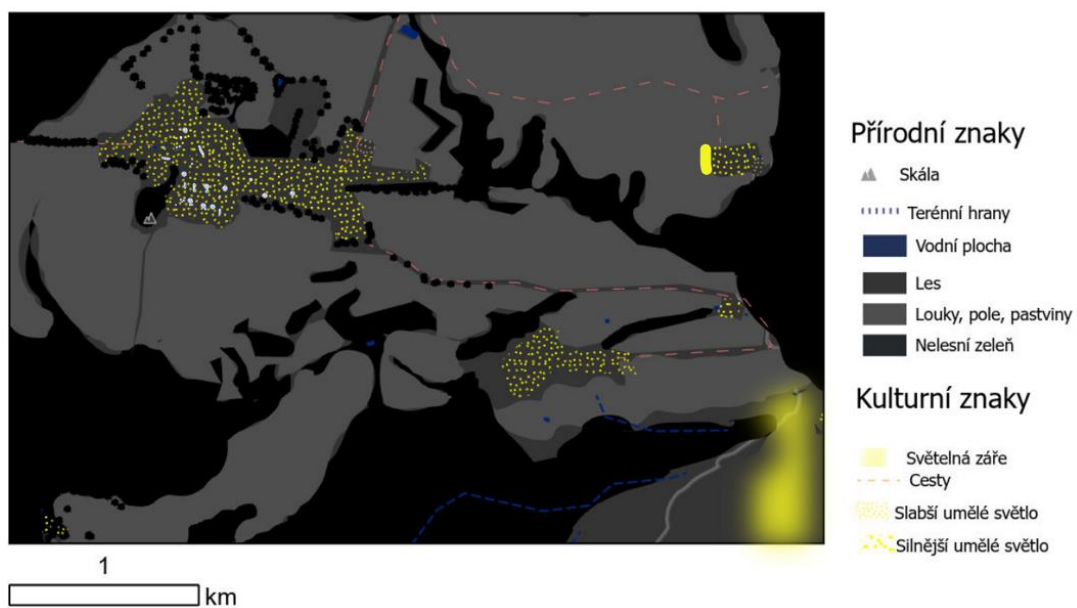
Noční projev Hudlic je charakteristický výraznými body umělého osvětlení. Pouliční osvětlení v nových ulicích je bílé barvy a je velmi silné. Kostel, který se nachází uprostřed osídlení není příliš nasvícen a v noční krajině scéně se neuplatňuje. Z okraje Hudlic lze vidět umělé světlo z obce Svatá. Hudlická skála je též krajinovou dominantou.

Dalším sídlem v území je obec Trubská. Sídlo se nachází na severním svahu. Sídlo je obklopeno hustou nelesní zelení. Z ideálního pohledu (místo na spojnici sídel Hudlice a Lísek) vidět celá zástavba obce. Podobně se uplatňuje i v noční scéně, kdy je v krajině mnohem dominantnější.

Osada Lísek se nachází na východních hranicích tohoto prostoru. Jedná se o malé sídlo kruhovitého tvaru, doplněno i o novější zástavbu. V denní krajině scéně se příliš neprojevuje. V noční scéně je naopak umělé světlo z těchto domů na horizontu velmi jasné, pravděpodobně jde o ozdobné nasvícení domů.

Obrázek 22: Schéma Hudlice, den (zdroj: autor)

Obrázek 23: Schéma Hudlice, noc (zdroj: autor)

6.2.3.1 Klasifikace znaků

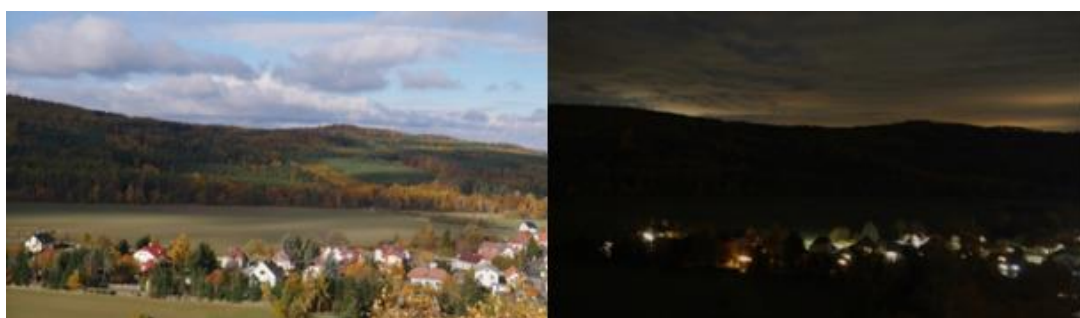
<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní - negativní 0 neutrální
<i>Znaky přírodní</i>			
Průhled mezi kopci Dubová a Děd	XXX	XXX	+
Stromořadí podél příjezdové cesty (ze západní strany)	XX	XX	+
Rozsáhlé velmi málo rozčlenění zemědělské enklávy	XXX	X	-
Zalesněné hřebeny ohraničující prostor	XX	XX	+
Libojický potok, Dibeřský potok	X	XX	+
Libojické rybníky	X	XX	+
Na Kozlí hoře (381m) . Zalesněné	XX	XX	+
Přírodní památka Stará Ves – zalesněná část území	XX	XX	+
Hustá doprovodná zeleň kolem Libojického potoka a rybníků.	XX	XX	+
Stromořadí ovocných stromů podél cesty směrem na Otročiněves.	XX	XX	+
Stromořadí listnatých stromů podél cesty směrem z Hudlic na Trubskou	XX	XX	+
Remízky v polích	XX	XX	+
Hustá doprovodná zeleň podél Dibeřského potoka	XX	XX	+
<i>Znaky kulturní</i>			
Osídlení Trubské	XX	XX	+
Historická část Hudlic (náves a okolí)	XXX	XX	+
Hudlice mimo historickou část	XXX	XX	+
Osada Lísek	X	XX	0
Hřbitov Hudlice	X	XXX	+
Kostel sv. Tomáše	XXX	XXX	+
Zemědělský areál Hudlice	XXX	XXX	-
Pila Hudlice	X	X	-
Sběrný dvůr Hudlice	X	X	-

Tabulka 9: Tabulka klasifikace znaků Hudlice, den (zdroj: autor)

<i>Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci</i>			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluúčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní - negativní 0 neutrální
<i>Přírodní</i>			
Hudlická skála	XXX	XXX	+
Zalesněné hřebeny	XXX	X	+
Georeliéf	XX	X	+
Otevřená obloha	XX	X	+
Nelesní vegetace	XX	XX	+
Rybníky	X	XX	+
Stromořadí podél cest	XX	XX	+
<i>Kulturní</i>			
Pouliční veřejné osvětlení v Hudlicích v některých ulicích (bílé LED světlo)	XX	XX	-
Umělé osvětlení z obce Hudlice	XXX	X	+
Umělé osvětlení z obce Trubská	XXX	X	+
Umělé osvětlení z osady Lísek	XXX	XX	-
Umělá záře z pražské aglomerace	XXX	X	-
Průhled mezi horami Lísek a Dubová směrem na Beroun – světelná záře z Berouna	XXX	XX	-
Umělé osvětlení Svatá	XX	XX	+

Tabulka 10: Tabulka klasifikace znaků Hudlice, noc (zdroj: autor)

6.2.3.2 Fotodokumentace Hudlic

Obrázek 24: Srovnávací fotografie Hudlice 1 (zdroj: autor)

Výhled z Hudlické skály. V této noční krajinné scéně je dominantním rysem tmavý zalesněný hřeben v kontrastu se světlou oblohou. Na (oblačné) obloze se rozptýluje umělé osvětlení pocházející z pražské aglomerace. V popředí je vidět osídlení Hudlic v podobě bodových světél.

Obrázek 25: Srovnávací fotografie Hudlice 2 (zdroj: autor)

Podobný pohled, ale více na jihovýchod. Je zde vidět rozsáhlá zástavba obce Hudlice. Umělé osvětlení se projevuje jako jednotlivé body. Přibližně uprostřed obrázku je nasvícená, umělým osvětlením, fasáda domu a vytváří se velmi významný odraz světla. V krajinné scéně se uplatňuje tmavý georeliéf, který je zdůrazněný světelnou září na obloze, pocházející z Prahy.

Obrázek 26: Srovnávací fotografie Hudlice 3 (zdroj: autor)

Tento pohled je z příjezdové cesty ze západu směrem na Hudlice. Uplatňuje se zde dominanta Hudlická skála, zeleň okolo cesty, cesta a sloupy elektrického napětí. V noční krajině se uplatňují znaky umělého osvětlení z Hudlic, zástavba ve dne není téměř patrná přes nelesní zeleň.

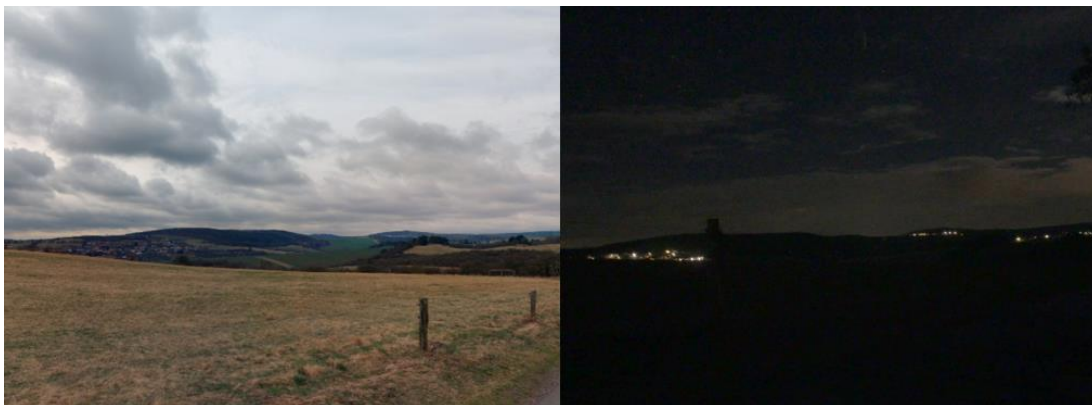
Obrázek 27: Srovnávací fotografie Hudlice 4 (zdroj denní f. mapy.cz, zdroj noční f.: autor).

Fotografie pořízená ze stejného místa jako předchozí, ale směrem na jih. V denní době je hlavním znakem rozsáhlá zemědělská enkláva bez nějakého rozčlenění či remízků a za ní zalesněný hřeben. Oproti tomu v noční době dominuje umělé osvětlení z obce Svata, která se za denní doby neuplatňuje téměř vůbec.

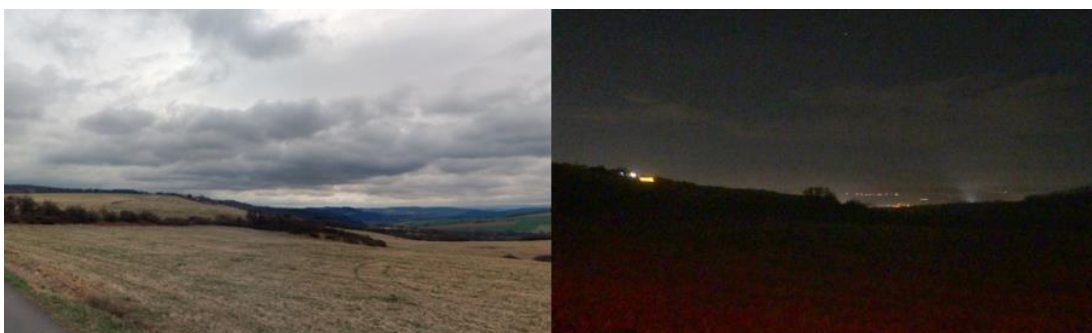
Obrázek 28: Srovnávací fotografie Hudlice 5 (zdroj: autor)

Tato dvojice fotografií je pořízena při vjezdu do prostoru z východu od Berouna. Na denní i noční fotografii lze vidět nelesní zeleň a sloupy elektrického napětí. Na nočním snímku lze vidět drobná světla, která pocházejí z Hudlic. Na této noční fotografii je dominantním znakem přirozené světlo z měsíce.

Obrázek 29: Srovnávací fotografie Hudlice 5 ((zdroj denní f: mapy.cz, zdroj noční f.: autor)

Fotografie pořízené z příjezdové cesty k osadě Lísek. Na denní fotografii lze vidět krajinou scénérii s travnatým porostem v popředí a mírně zvlněným reliéfem, na kterém se střídají travnaté a lesnaté porosty. V levé části se vizuálně uplatňuje obec Trubská. V noci se kromě obce Trubská projevují i obec Hudlice a obec Svatá.

Obrázek 30: Srovnávací fotografie Hudlice 6 (zdroj denní f: mapy.cz, zdroj noční f.: autor)

Tento pohled je směrem na osadu Lísek. V denní krajině scéně se uplatňují téměř pouze přírodní charakteristiky, jako jsou travnaté plochy, remízky a členité horizonty. Na noční fotografii je dominantní světlo na levé straně, které pochází z osady Lísek. Je na horizontu a působí velmi rušivě. Je zde průhled směrem na Beroun, kde můžeme pozorovat přímo jednotlivá světla, ale i světelnou záři ze zdrojů za horizontem.

6.2.3.3 Shrnutí

Dominantní přírodní hodnotou tohoto prostoru je Hudlická skála, zalesněný georeliéf a vesnický charakter obce Hudlice.

Noční krajinný ráz se od toho denního liší především v projevech kulturních charakteristik, kdy lze pozorovat strukturu osídlení okolních vesnic (Svatá, Trubská). Krajinný prostor je negativně ovlivněn světelnou září z Prahy a Berouna. Estetickou hodnotu narušuje nasvícený dům v osadě Lísek.

Územní plán obce Hudlice má zakotvenou ochranu krajinného rázu jako jednu z hlavních priorit. Pokud má být chráněn ráz krajiny i v noci, je třeba eliminovat rušivé prvky a nastavit další opatření pro jeho ochranu.

6.2.3.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídla, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná a správně nastavená na místo určení (aby zbytečně nesvítila nežádoucím směrem). V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či nastavit jejich intenzitu podle pohybu lidí.
- Nové zdroje umělého osvětlení v teplých barvách.
- Maximálně omezit záměrné nasvícení povrchů (reklamních či architektonických).

Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

- Zmírnit pouliční osvětlení obce a správně nastavit jeho svícení pouze směrem k povrchu silnice, aby nesvítilo na fasády domů a další nežádané objekty.
- Upravit chromatičnost na teplé odstíny.
- Zrušit ozdobné nasvícení domu na exponovaném místě v osadě Lísek.
- Výsadba zeleně kolem novostaveb na exponovaných hranicích zástavby.

6.2.4 Krajinový prostor Svatá

Krajinový prostor Svatá se nachází v enklávě, která se uzavřená lesními porosty. Ačkoliv je prostor ohraničen i terénem, je zde průhled směrem na Beroun. Krajinový prostor má složitější terén a je ve svahu. Zemědělské plochy jsou relativně členité a nachází se v nich remízky a meze. Sídlo se rozděleno na dvě části, odděleno Obecnou skálou. Na východu obce se nachází mohutný zemědělský areál. Ze severovýchodní příjezdové cesty je nová zástavba umístěna ve velmi exponované pozici. Sídlo má různorodou zástavbu. Zeleň v sídle a okolí je relativně bohatá a nabízí poměrně plynulý přechod do krajiny (AOPK ČR 2016).

V noční krajinové scéně se nejvíce uplatňuje umělé osvětlení z obce Svatá, nejzásadnější pochází z pouličního osvětlení, které svítí silně se studeným zabarvením. Intenzivní světlo z pouličních lamp dopadá i na fasády domů, odráží se a rozptyluje se do okolí. Scénu doplňují umělá světla z interiéru domů, která jsou z některých míst velmi dominujícím znakem.

Noční scéna tohoto prostoru je velmi ovlivněna okolními krajinami. Především je to průhled (mezi vrcholy Pravá hora a Dubová hora) na níže položené město Beroun a jeho silné umělé osvětlení. Uplatňuje se zde i světelná záře z Prahy. Ze severní části lze vidět umělé osvětlení z obce Hudlice, nad kterou se je patrná silueta Hudlické skály.

Obrázek 31: Schéma Svatá, den (zdroj: autor)

Obrázek 32: Schéma Svatá, noc (zdroj: autor)

6.2.4.1 Klasifikace znaků

Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Znaky přírodní</i>			
Obecná skála uprostřed vesnice Svatá	XXX	XXX	+
Lesy ohraničující krajinný prostor	XXX	X	+
Zajímavě členitý georeliéf směrem na Beroun (vrch Dubová)	XX	X	+
Nelesní zeleň, remízky, meze – především v severovýchodní části prostoru (v prudkém svahu)	XX	XX	+
Velké zastoupení travnatých porostů	XX	X	+
Hudlická skála	XX	XXX	+
Zeleň ze zahrad a v okolí zástavby	XX	X	+
<i>Znaky kulturní</i>			
Původní zástavba obce Svatá	XX	XX	+
Novostavby na exponovaných místech	XX	XX	-
Zemědělský areál	XX	XXX	-

Tabulka 11: Tabulka klasifikace znaků Svatá, den (zdroj: autor)

Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Obecná skála uprostřed vesnice Svatá	XX	XXX	+
Lesy ohraničující krajinný prostor	XX	X	+
Zajímavě členitý georeliéf směrem na Beroun (vrch Dubová)	XXX	X	+
Nelesní zeleň, remízky, meze – především v severovýchodní části prostoru (v prudkém svahu)	X	XX	+
Velké zastoupení travnatých porostů	X	X	+
Zeleň ze zahrad a v okolí zástavby	X	X	+
Hudlická skála	XX	XXX	+
<i>Znaky kulturní</i>			
Umělé světlení z obce Svatá (pouliční, světlo z interiéru)	XXX	X	0
Umělé osvětlení z některých novostaveb na okraji obce (především severní část)	XX	XX	-

Umělé osvětlení z pocházející z města Beroun, které produkuje záři	XXX	XX	-
Osvětlené fasády domů z pouličního osvětlení	XX	XX	-
Shluk světél umělého osvětlení z Hudlic	X	XX	+
Zemědělský areál	X	XX	0

Tabulka 12: Tabulka klasifikace znaků Svatá, noc (zdroj: autor)

6.2.4.2 Fotodokumentace Svaté

Obrázek 33: Srovnávací fotografie Svatá 1 (zdroj denní f, mapy.cz, zdroj denní f.: autor).

Tento pohled je na příjezdové cestě do obce Svatá z obce Trubín. Na denní fotografii lze vidět zemědělskou krajinu, stavby venkovského typu lehce ukryté v zeleni. Jen bílý dům u cesty je velmi dobře viditelný. Noční scéně je tento dům zcela dominantní kvůli odrazu světla z pouličního osvětlení.

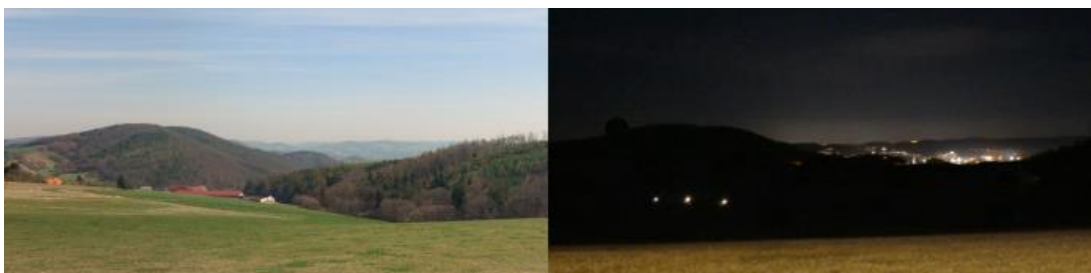
Obrázek 34: Srovnávací fotografie Svatá 2 (zdroj denní f, mapy.cz, zdroj denní f.: autor).

Tento pohled je ze severní části obce směrem na Hudlice. Denní scénérie je tvořena travnatými porosty, četnými prvky nelesní zeleně. Na horizontu se vyjímá Hudlická skála a osídlení Hudlic. V popředí se nacházejí novostavby. V noční scéně se též uplatňuje travnatá plocha, která je světlejší vůči vzrostlé zeleni. Dominantním znakem je zde světlo z interiéru domu v popředí fotografie. Dále se uplatňuje osídlení z Hudlic.

Obrázek 36: Srovnávací fotografie Svatá 3 (zdroj denní f, mapy.cz, zdroj denní f.: autor).

Tento pohled ukazuje Hudlice z jižního pohledu. V denní době je osídlení téměř ukryté v zeleni. V noční době lze vidět bodová světla pouličního osvětlení.

Obrázek 35: Srovnávací fotografie Svatá 4 (zdroj denní f, mapy.cz, zdroj denní f.: autor).

Tento výhled je z jižní části obce. Denní výhled ukazuje krásný členitý reliéf, zalesněné hřebeny a travnatý porost v popředí. Terén je svažité, lze vidět střechu zemědělského objektu, který se nachází ve východní části sídla. V noci tomuto výhledu dominuje osvětlení z města Beroun, které se ve dne téměř neuplatňuje. Zajímavý tvar horizontu utváří vrch Dubová. Jednotlivá menší světla lze vidět i ze zemědělského objektu.

Obrázek 37: Srovnávací fotografie Svatá 5 (zdroj denní f, mapy.cz, zdroj denní f.: autor).

Fotografie z příjezdové cesty z východu. Domy ve svahu působí exponovaně, před obcí se rozléhá velká zemědělská plocha. V noční scéně dominuje umělé světlo z pouličního osvětlení ve studených odstínech.

6.2.4.3 Shrnutí

Hodnotami pro tuto krajinu jsou především přírodní charakteristiky a tradiční venkovské sídlo s dominantou Obecná skála.

Noční krajinný ráz se odlišuje především v kulturní charakteristice. Kvůli umělému osvětlení lze pozorovat osídlení Berouna. Vizuální hodnoty krajinného rázu narušují některé novostavby na vizuálně exponovaných místech (severní část sídla), a to světlem z interiérů. Některé pouliční lampy osvětlují fasády domů, a tím z těchto domů vytvářejí dominanty v noční krajině.

6.2.4.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídlo, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná a správně nastavená místo určení (aby zbytečně nesvítila nežádoucím směrem). V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či nastavit jejich intenzitu na senzor podle pohybu lidí.
- Nové zdroje umělého osvětlení být s nízkou teplotou chromatičnosti.
- Maximálně omezit možnost nasvícení povrchů reklamních či architektonických. Přípustné bude decentní nasvícení kulturních památek v obci.

Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

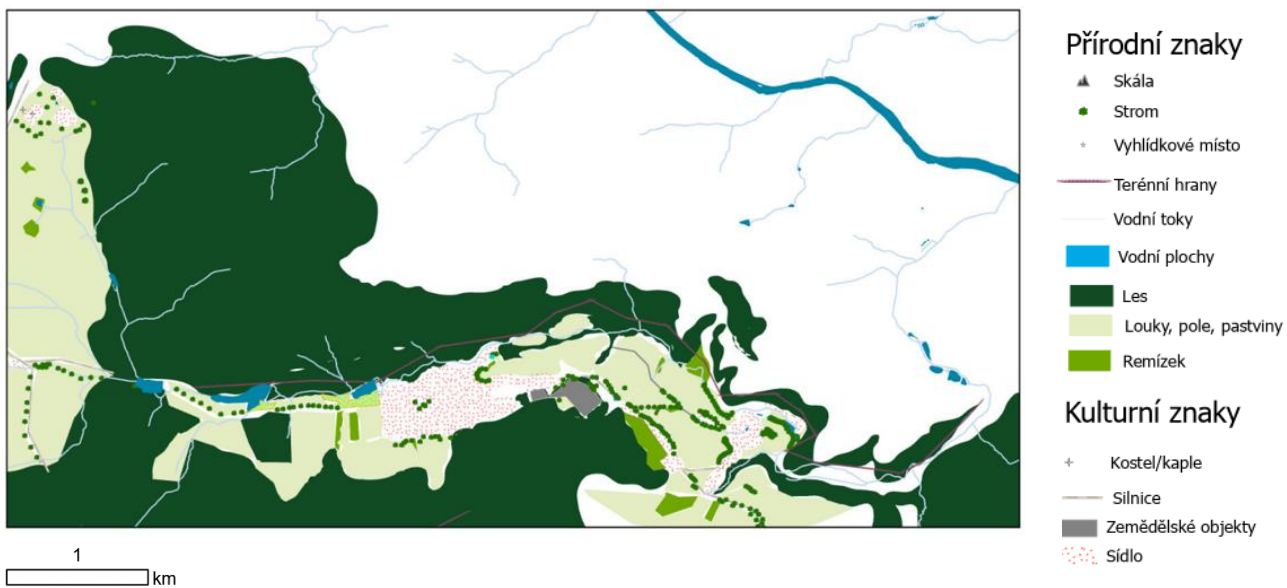
- Zmírnit pouliční osvětlení obce a správně nastavit jeho intenzitu a směr svícení pouze směrem k povrchu silnice, aby nesvítilo na fasády domů.
- Upravit chromatičnost na teplé odstíny.
- Výsadba zeleně kolem novostaveb na exponovaných hranicích zástavby.

6.2.5 Krajinový prostor Nový Jáchymov

Tento krajinový prostor se nachází v odlesněném údolí Habrového potoka. Území je ohraničeno zalesněným strmým terénem ze severu a lesnatým hřebenem skládajících se z vrcholů Hudlický vrch a Krušná hora. Jihovýchodní část je vymezena obcí Otročiněves, kterou obklopují zemědělské plochy a mírně zvlněný terén, který místo odděluje od dalšího krajinového prostoru.

V krajinovém prostoru se nacházejí obce Nový Jáchymov a Otročiněves. Mezi obcemi je rozsáhlý průmyslový areál, který je relativně ukrytý za vzrostlou zelení a v krajině scéně se příliš neuplatňuje. V území je přítomna rozsáhlá chatová oblast v západní části obce Jáchymov. Na západě území se nacházejí dva rybníky; Prostřední a Malostranský. Mezi kulturní znaky patří kaple, která se nachází v obci Otročiněves na návsi vedle rybníka. Mezi obcemi se v otevřené travnaté ploše nachází hřbitov, není v něm příliš zeleně a je ohraničen bílým betonovým plotem.

Vzhledem k tomu, že se jedná o velmi uzavřený prostor, není noční krajina příliš ovlivněna krajinami okolními, dominantní znaky jsou projevy umělého světla z vnitřku obcí.

Obrázek 38: Schéma Nový Jáchymov, den (zdroj: autor)

Obrázek 39: Schéma Nový Jáchymov, noc (zdroj: autor)

6.2.5.1 Klasifikace znaků

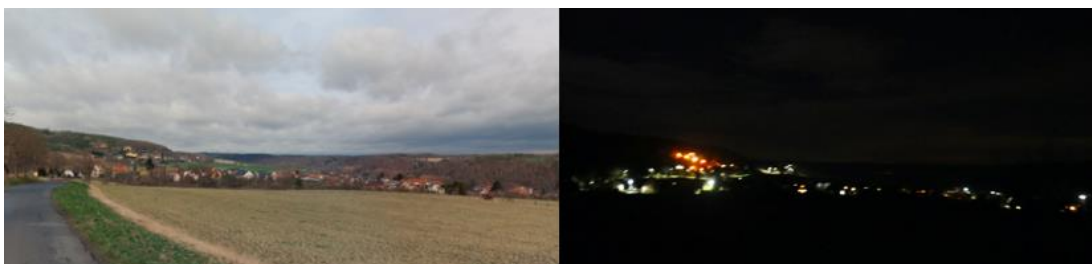
Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní - negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Jižní svah hřebenu v severní části území (nad Habrovým potokem)	XXX	XX	+
Hřeben (Hudlický vrch, Krušná hora) na jihu území	XXX	X	+
Rybniční soustava (Prostřední rybník, Malostranský rybník)	X	XX	+
Habrový potok	XX	XXX	+
Vzrostlá zeleň kolem hranic zastavěného území	XX	XX	+
Remízky a meze v zemědělských plochách na západě prostoru	XX	XX	+
Listnaté stromy podél cest (cesta z Hudlic do Otročiněvsi, cesta mezi Otročiněvsi a Novým Jáchymovem).	XX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Zástavba Nového Jáchymova	XX	XX	+
Zástavba Otročiněvsi	XX	XX	+
Průmyslový areál Savea	X	XXX	-/0
Chatová osada Stará ohrada	XX	XX	+
Kaple v Otročiněvsi	X	XX	+
Hřbitov (ohrazen betonovým plotem)	XX	XX	-
Bývalá cáčovna	X	XX	+
Fürstenberská huť	X	XX	+

Tabulka 13: Tabulka klasifikace znaků Nový Jáchymov, den (zdroj: autor)

Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní - negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Jižní svah hřebenu v severní části území (nad Habrovým potokem)	XXX	XX	+
Hřeben (Hudlický vrch, Krušná hora) na jihu území	XXX	XX	+
Rybniční soustava (Prostřední rybník, Malostranský rybník)	X	XX	+
Habrový potok	X	XX	+
Vzrostlá zeleň kolem hranic zastavěného území	X	XX	+
Remízky a meze v zemědělských plochách na západě prostoru	X	XX	+
Listnaté stromy podél cest (cesta z Hudlic do Otročiněvsi, cesta mezi Otročiněvsi a Novým Jáchymovem).	X	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Umělé osvětlení ze zástavby Nového Jáchymova	XXX	X	+
Umělé osvětlení ze zástavby Otročiněvsi	XXX	X	+
Umělé osvětlení ze zástavby na jihu Otročiněvsi (silná oranžová světla)	XX	XX	-
Průmyslový areál Savea	X	XXX	0
Umělé osvětlení z chatové osady Stará ohrada	XX	XX	+
Kaple v Otročiněvsi	X	XXX	+
Hřbitov	X	XX	+
Bývalá cáčovna	X	XXX	+
Fürstenberská huť	X	XXX	+

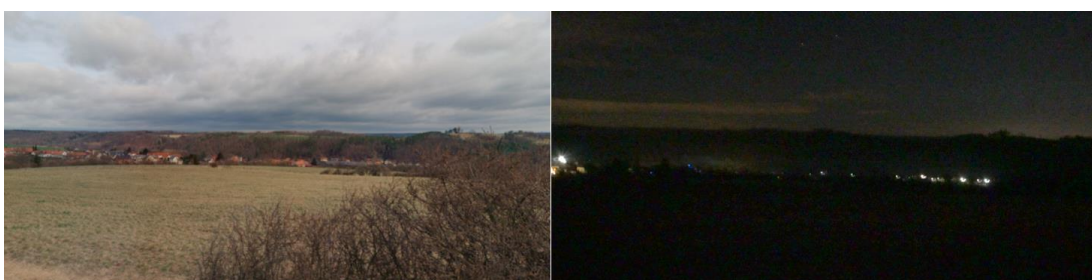
Tabulka 14: Tabulka klasifikace znaků Nový Jáchymov, noc (zdroj: autor)

6.2.5.2 Fotodokumentace Nového Jáchymova

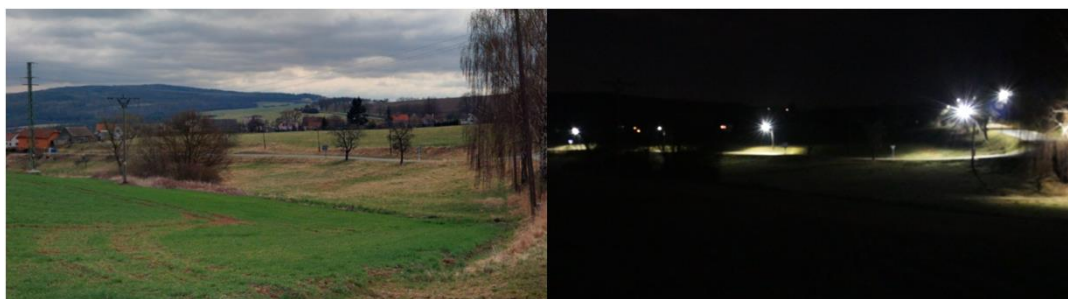
Obrázek 40: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 1 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Osvícení obce Otročiněves je relativně mírné, až na domy ve svahu, které svítí silně a oranžově. Fotografie je pořízena z východního příjezdu do obce.

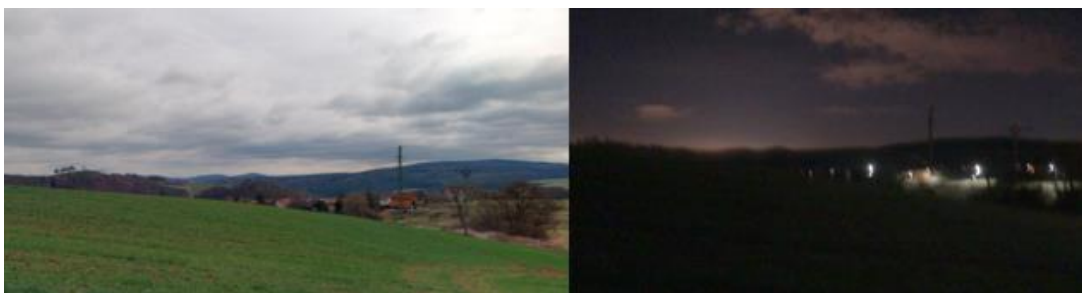
Obrázek 41: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 2 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Fotografie při příjezdu do obce Otročiněves. Při denní fotografii sídlo splývá se zelení, a vytváří se tak plynulý přechod do krajiny. V noci se zde uplatňuje decentní umělé osvětlení. Vlevo je osvětlení cyklostezky.

Obrázek 42: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 3 (zdroj denní fotografie: mapy.cz).

Nasvícená cyklostezka v obci Otročiněves.

Obrázek 43: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 4 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohledy z východní části Nového Jáchymova směrem na obec Otročiněves. Uplatňuje se zde jas na obloze z Prahy.

6.2.5.3 Shrnutí

Hodnotnými znaky tohoto prostoru jsou zalesněné hřebeny ohraničující reliéf území a venkovský charakter osídlení Otročiněvsi a Nového Jáchymova.

Znaky, které narušují estetickou hodnotu nočního krajinného rázu, jsou osvětlená cyklostezka a umělé oranžové světlo ze zástavby Otročiněvsi na jihu obce, které svítí více než okolní zástavba (viz obrázek 40).

Územní plán obce Nový Jáchymov má za cíl v územním plánu stanovit podmínky pro ochranu krajinného rázu a respektovat harmonické projevy zástavby v krajinné scéně. Pokud má být tento cíl splněn, je třeba se zaměřit na opatření, která budou chránit i noční projevy krajiny.

6.2.5.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídlo, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná a správně nastavená místo určení (aby zbytečně nesvítila nežádoucím směrem). V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či nastavit jejich intenzitu na senzor podle pohybu lidí.
- Nové zdroje umělého osvětlení být teplé barvy úměrné k venkovskému osídlení.

- Maximálně omezit možnost nasvícení povrchů reklamních či architektonických. Přípustné bude decentní nasvícení kulturních památek v obci.
- Umístěná světla v blízkosti vodní plochy nesměřovat na vodní hladinu.

Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

- Pouličnímu osvětlení podél cyklostezky nastavit časovač či senzor, který bude reagovat na přítomnost lidí.
- Výsadba zeleně kolem novostaveb na exponovaných hranicích zástavby.

6.2.6 Krajinový prostor Král

Jedná se o menší izolovanou enklávu, ve které se nachází osada Král. Prostor je ohraničen hustými lesy. Prostor je mírně nakloněný, takže směrem na sever se uplatňuje Hudlická skála a v noci umělé světlo z Hudlic. Osídlení je zde nesouvislé a nesourodé a jedná se z velké části o chaty. Po obvodu i uvnitř osídlení se nachází velké množství zeleně. V noci se zde uplatňuje světlo z lamp pouličního osvětlení kolem silnice.

6.2.6.1 Klasifikace znaků

Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Lesy ohraničující prostor	XXX	X	+
Travnaté porosty zastoupeny na jihu a východě tohoto prostoru	XXX	X	+
Zemědělská plocha na severu prostoru	XX	X	0
Nelesní zeleň kolem obydlí	XX	XX	+
Doprovodná zeleň podél cesty	XX	X	+
Ovocný sad na u cesty západním okraji	X	XX	+
Výhled na Hudlickou skálu	XXX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Osada Král	XX	XX	+

Vodní nádrž	X	XX	0
Hřbitov (obklopen stromy a lesem)	X	XX	+
Budova bývalé myslivny	XX	XX	+

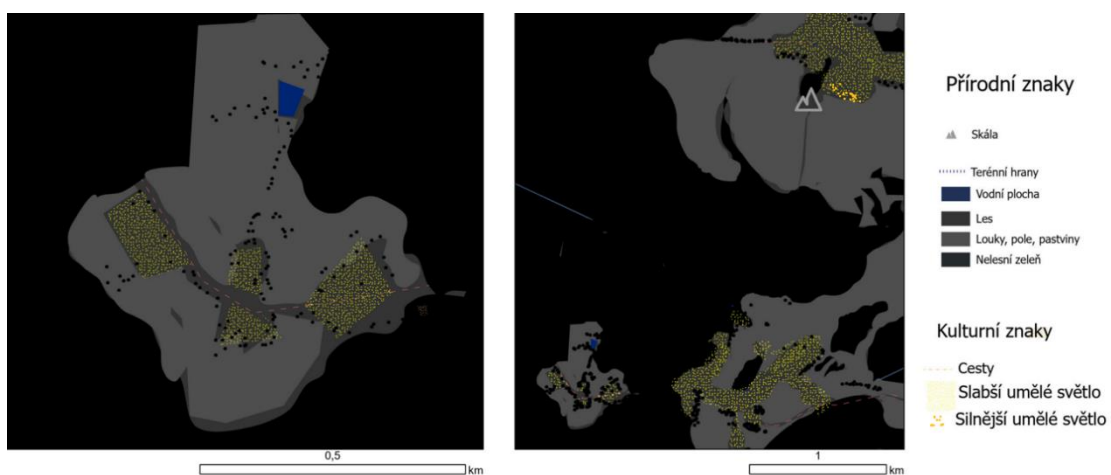
Tabulka 15: Tabulka klasifikace znaků Král, den (zdroj: autor)

Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Lesy ohraničující prostor	XXX	X	+
Travnaté porosty zastoupeny na jihu a východě tohoto prostoru	X	X	+
Zemědělská plocha na severu prostoru	X	X	+
Nelesní zeleň kolem obydlí	X	XX	+
Doprovodná zeleň podél cesty	XX	XX	+
Výhled na Hudlickou skálu	XX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Osada Král – lampy veřejného osvětlení kolem silnice v západní části	XXX	XX	+
Vodní nádrž	X	XX	0
Hřbitov (obklopen stromy a lesem)	X	XX	+
Budova bývalé myslivny	XX	XX	+

Tabulka 16: Tabulka klasifikace znaků Král, noc (zdroj: autor)

Obrázek 44: Schéma Král, den (zdroj: autor)

Obrázek 45: Schéma Král, noc (zdroj: autor)

Schématy zobrazují krajinný prostor detailně a také v kontextu, který ukazuje na ovlivnění okolní krajinou (v tomto případě obcí Hudlice).

6.2.6.2 Fotodokumentace Karlova

Obrázek 46: Srovnávací fotografie Král (zdroj: autor)

Fotografie jsou pořízeny ze severní hranice krajinného prostoru. Osídlení je skryté v zeleni. Z pohledu na fotografii se v noci uplatňuje silueta Hudlické skály a umělé osídlení z Hudlic.

6.2.6.3 Shrnutí

Pozitivní hodnotou je zachovalá otevřená krajina s výhledem na Hudlickou skálu, uprostřed které se nachází malá osada s dominantní stavbou bývalé hájovny.

Noční projev krajiny je také velmi přírodního charakteru. Z umělých znaků jej ovlivňuje obec Hudlice, světelná záře z Prahy a pouliční osvětlení podél cesty přímo v tomto prostoru.

6.2.6.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Neumístovat žádné další významné světelné zdroje, které by jakkoliv narušily noční projev této zachovalé krajiny či oslňovaly pozorovatele.

Doporučení pro opatření mimo řešené území

- Regulace intenzity veřejného osvětlení v obci Hudlice.

6.2.7 Krajinny prostor Knížkovice a Černín

Tento krajinny prostor leží na pomezí hranice CHKO Křivoklátsko v jeho jižní části. Nacházejí se v něm dvě sídla. Knížkovice i Černín jsou podobného venkovského charakteru, nejsou samostatné obce, ale spadají pod město Zdice. Prostor je z jihozápadu ohraničen terénní hranou s názvem Hřeben. Hrana se skládá z vrcholů Plešivec, Homole a Kalce. Z jihu je ohraničen městskou zástavbou města Zdice.

Sídlo Knížkovice se nachází se svahu vrchu Plešivce, vzhledem k exponované poloze se vizuálně uplatňují východním, západním a zejména jižním směrem. Černín se nachází pod vrchem Hřibce. Též leží v mírném svahu a z jižního pohledu se vizuálně uplatňuje. Uprostřed Černína se nachází malý zalesněný bezjmenný kopeček, na kterém se nachází Kaple, která se vizuálně z jižního pohledu velmi uplatňuje zejména v noci pro její silné nasvícení. V Černíně se nachází růžový rodinný dům, který se nazývá Vila Hermína. Vyznačuje se neobvyklou architekturou, která je na východní straně území ve svahu a velmi vizuálně exponovaná; z estetického hlediska je její projev diskutabilní. Území ovlivňuje přítomnost zemědělských objektů a hal. Některé jsou v noci kompletně nasvícené silným osvětlením.

Území je v noci zásadně vizuálně ovlivněno okolními krajinami. Především město Zdice, dálnice D5 a zástavba kolem ní. Ve dne je území ovlivněno zástavbou ze Zdic, ale vliv této zástavby nemá na krajinny prostor zásadní vliv.

6.2.7.1 Klasifikace znaků

Znaky na úrovni krajinnych prostorů ve dne			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Zalesněný Hřeben	XXX	X	+
Doprovodná zeleň okolo Stroupínského potoka	XX	XX	+
Travnatá plocha nad Knížkovicemi	XX	XX	+
Zemědělské plochy pod Knížkovice	XX	XX	0
Vrch Knihov			
Rozlehlé travnaté plochy kolem Černína	XX	XX	+
Členité polní celky kolem Černína	XX	XX	+

Častá nelesní zeleň a remízky uprostřed polí a luk	XX	XX	+
Stromořadí ovocných stromů kolem cesty při vjezdu ze severozápadu do Černína	XX	XX	+
Zalesněný kopeček v Černíně	XX	XXX	+
Skupiny lesních porostů uprostřed krajinného prostoru mezi dvěma sídly	XXX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Osídlení Knížovice	XX	XX	+
Rozlehlá bílá hala severně od Knížkovic	XXX	XXX	-
Osídlení Černín	XX	XX	+
Kaple v Černíně	X	XXX	+
Vila Hermína	X	XXX	-
Zástavba ze severní části Zdic	XX	XX	0

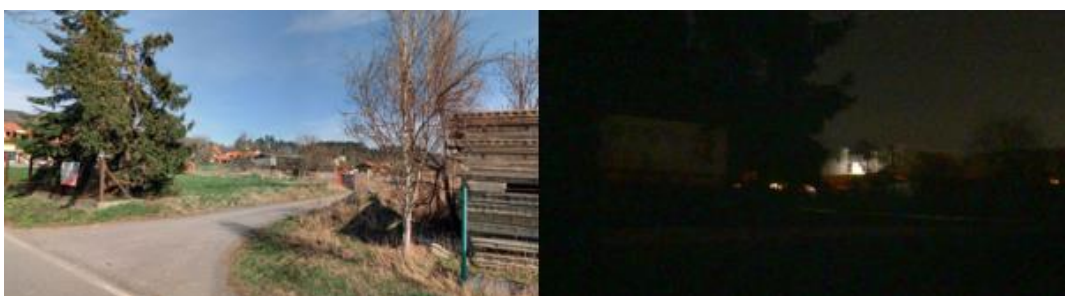
Tabulka 17: Tabulka klasifikace znaků Knížkovic + Černín, den (zdroj: autor)

Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Zalesněný Hřeben	XX	X	+
Doprovodná zeleň okolo Stroupínského potoka	X	XX	+
Travnatá plocha nad Knížkovicemi	X	XX	+
Zemědělské plochy pod Knížkovicemi	X	XX	+
Rozlehlé travnaté plochy kolem Černína	X	XX	+
Členité polní celky kolem Černína	X	XX	+
Častá nelesní zeleň a remízky uprostřed polí a luk	XX	XX	+
Stromořadí ovocných stromů kolem cesty při vjezdu ze severozápadu do Černína	XX	XX	+
Vrch Knihov	XX	XX	+
Zalesněný kopeček v Černíně	XX	XX	+
Skupiny lesních porostů uprostřed krajinného prostoru mezi dvěma sídly	XX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Osídlení Knížovice	XXX	XX	+

Rozlehlá bílá hala severně od Knížkovic	XXX	XXX	-
Osídlení Černín	XXX	XX	+
Kaple v Černíně	XXX	XX	+/-
Vila Hermína	X	XXX	0
Zástavba ze severní části Zdic	XXX	X	0
Dálnice D5 a okolní zástavba	XX	XX	-
Světelná záře z Berouna	XX	XX	-
Světelná záře z Prahy	XXX	X	-

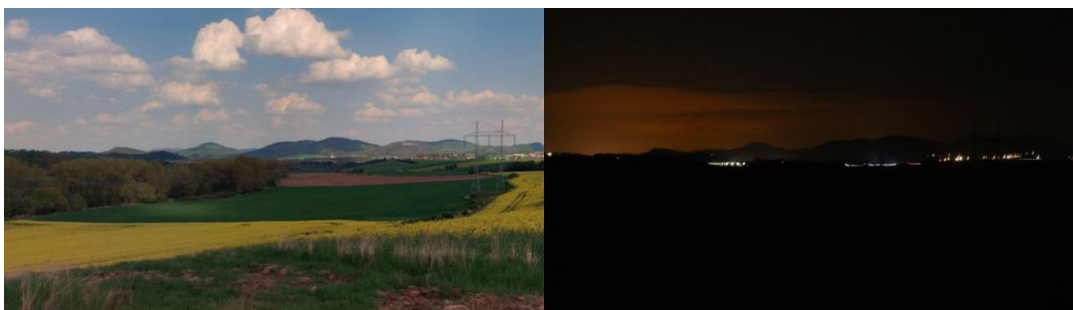
Tabulka 18: Tabulka klasifikace znaků Knížkovic + Černín, noc (zdroj: autor)

6.2.7.2 Fotodokumentace

Obrázek 47: Srovnávací fotografie Knížkovic + Černín 1 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohled z okraje Černína na Kapli, která je v noci silně nasvícená.

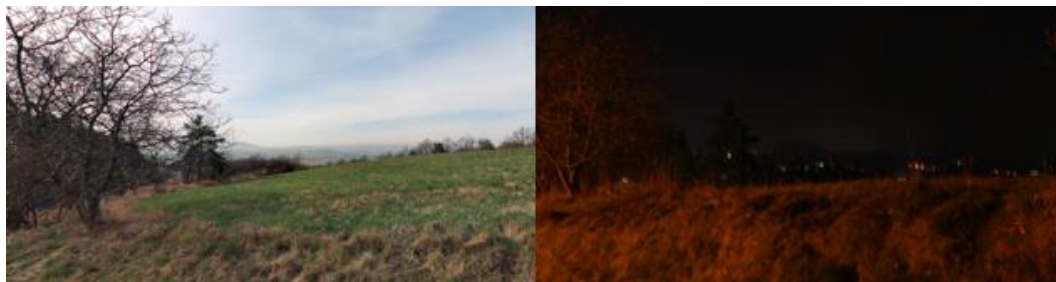
Obrázek 48: Srovnávací fotografie Knížkovic + Černín 2 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohled ze západní hranice krajinného prostoru. Dominantní znak je zde osvětlená hala v Černíně. Také se zde uplatňuje záře z Prahy.

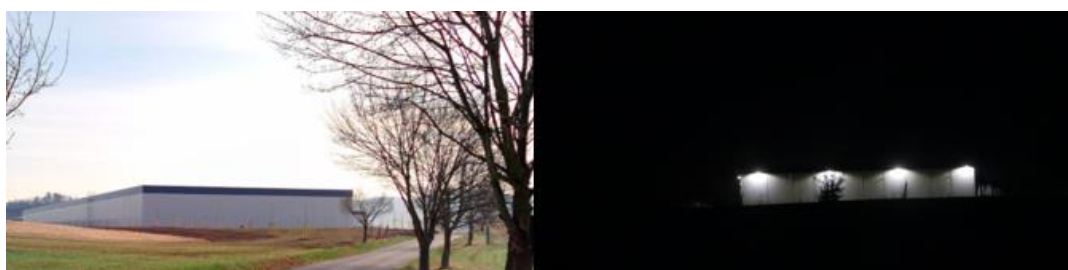
Obrázek 49: Srovnávací fotografie Knížkovic + Černín 2 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohled ze severní části prostoru směrem na východ. Dominantní záře z Prahy podtrhává siluetu jehličnatých stromů na kopečku v Černíně.

Obrázek 50: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 3 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohled ze severní části Knížovic. Travnatá plocha je zde osvětlena pouličním osvětlením. Za ní lze vidět jednotlivá světla pocházejících z Bavoryně.

Obrázek 51: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 4 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Osvětlená hala severně od Knížovic se vzhledem k její exponované poloze vizuálně uplatňuje na daleké vzdálenosti.

Obrázek 52: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 5 (zdroj denní f.: mapy.cz, denní f.: autor).

Pohled příjezdové cesty od východu, pohled směrem na Zdice. Je zde vidět světelná záře z města Zdice a z dálnice D5. Dále se vizuálně uplatňují hřebeny s vrchem Knihov.

6.2.7.3 Shrnutí

Krajinný prostor se vyznačuje zemědělskými enklávami, ze severní části je ohraničen terénní hranou Hřeben a směrem na jih je výhled na hřebeny brdských lesů. Sídla v tomto krajinném prostoru se vyznačují venkovským charakterem. Oblast esteticky narušují zemědělské objekty a haly.

Projevy nočního krajinného rázu se od denního zásadně liší. Dálnice D5 a její okolní zástavba vytvářejí světelnou záři, která narušuje typické přírodní projevy. Tento prostor je také významně ovlivněn září z Prahy.

Územní plán města Zdice má za cíl chránit místa s vysokou hodnotou krajinného rázu. Pro splnění tohoto cíle je důležité redukovat rušivé jevy ovlivňující i noční krajinný ráz.

6.2.7.4 Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídlo, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná a správně nastavená místo určení (aby zbytečně nesvítila nežádoucím směrem). V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či nastavit jejich intenzitu na senzor podle pohybu lidí.
- Nové zdroje umělého osvětlení v teplých barvách.
- Maximálně omezit možnost nasvícení povrchů reklamních či architektonických. Přípustné bude decentní nasvícení kulturních památek v obci.

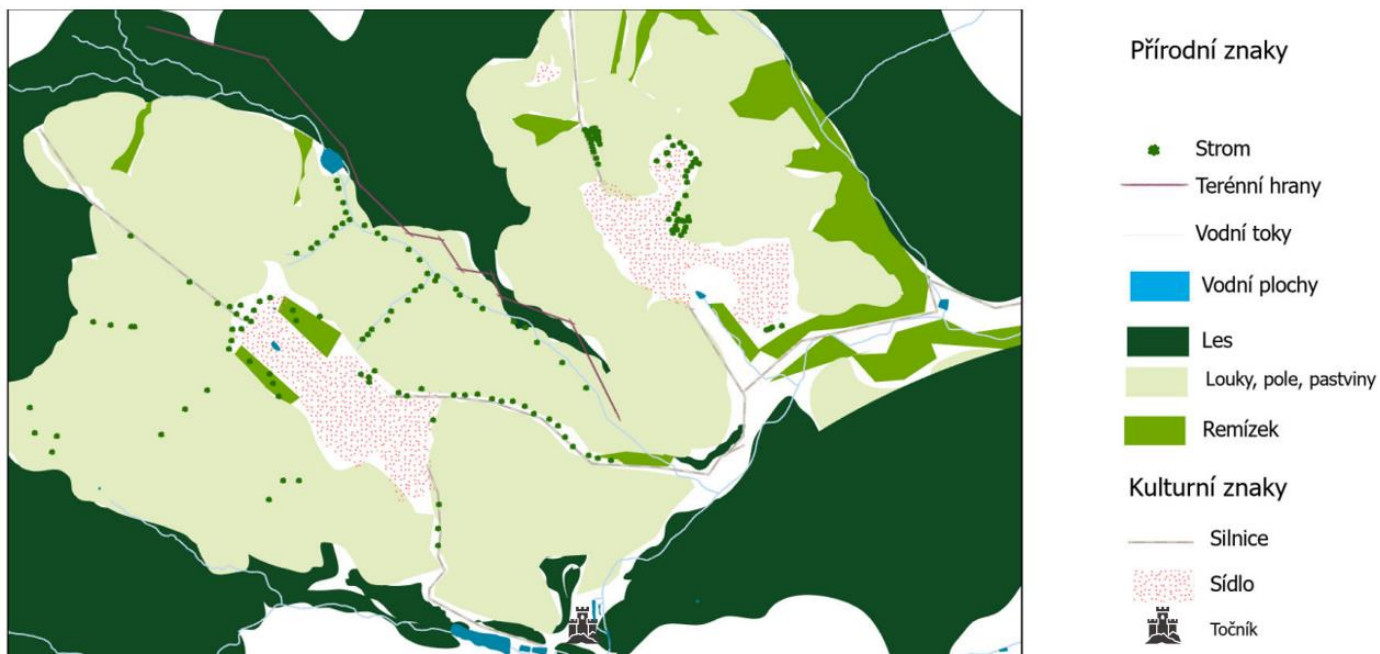
Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

- Zrušit nasvícení haly, která se nachází u Černína, nastavit světla pouze na místa, kde je to nezbytně nutné; svícení jen v případě potřeby.
- Zmírnit nasvícení kaple v Černíně, doporučuje se osvícením jemně zvýraznit její rysy.

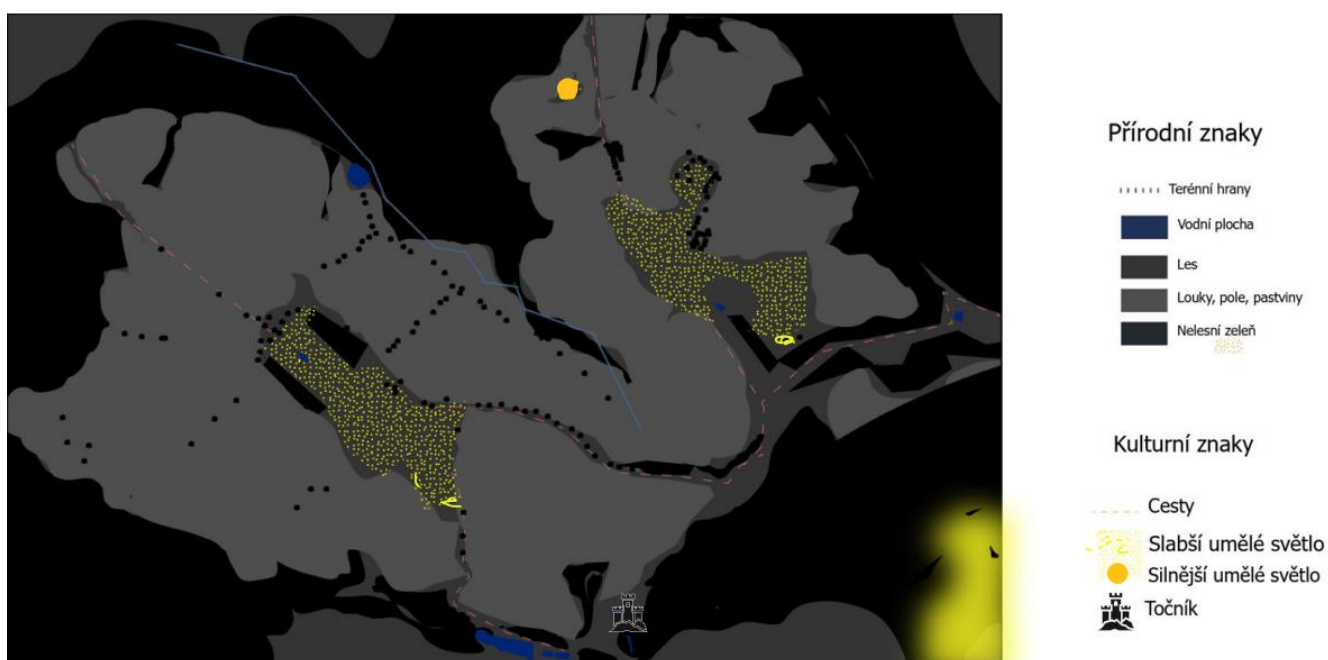
6.2.8 Krajinový prostor Březová a Bzová

Tento krajinový prostor je vymezený v zemědělské enklávě, uprostřed které teče Brzový potok, lehce zařiznutý do terénu. Prostor je vymezen od východu skalnatým údolím Pařezového potoka. Do prostoru ze severu zasahuje vrch V Prantech. Ze západu je ohraničen zalesněným hřebenem s vrcholy Holý vrch a Čertova skála. Z jihu trčí masiv, na kterém se vyjímá dominanta hradu Točník, který je možné vidět z jižních míst Bzové.

Obě sídla mají podobný vizuální projev. Sídlo Bzová má převážně hospodářský charakter. Uprostřed vesnice je udržovaná náves, na které se nachází kaple a lipové stromořadí. Zajímavostí je přítomnost větrného mlýnu. Na jihu obce je umístěn velký zemědělský areál, není nijak obklopen zelení, takže je vizuálně velmi exponovaný. Severně od obce Březová se nachází jezdecký klub. Ve dne se jedná o stavbu připomínající statek, která zapadá do krajiny, ale v noci je prostor nasvícen a do okolí pouští bílé oslňující světlo. Území tohoto krajinového prostoru je v noci relativně hodně ovlivněno okolními krajinami, především z jihu.

Obrázek 53: Schéma Březová + Bzová, den (zdroj: autor)

Obrázek 54: Schéma Březová + Bzová, noc (zdroj: autor)

6.2.8.1 Klasifikace znaků

Znaky na úrovni krajinných prostorů ve dne			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Zajímavý a členitý ohraničující georeliéf (zalesněné vrcholy Čertova skála, V Prantech, Zámecký vrch, Holý vrch, Opyš)	XXX	X	+
Přítomnost travnatých porostů	X	XX	+
Relativně hodně členité zemědělské celky	XX	X	+
Přítomnost remízků a mezí	XX	XX	+
Údolí Bzovského potoka	XXX	XXX	+
Vzrostlé stromy lemující silnici mezi Březovou a Bzovou	XX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			
Osídlení Bzové a Březové	XX	X	+
Zemědělský objekt v Bzové	XX	X	-
Větrný mlýn v Bzové	X	XXX	+
Z jižního pohledu u obce Březová je příliš ostrý přechod do krajiny, kolem nové zástavby, ani v zahradách, není zeleň	XX	XX	-
Jezdecký klub v Březové	XX	XX	+
Hrad Točník	XXX	XXX	+

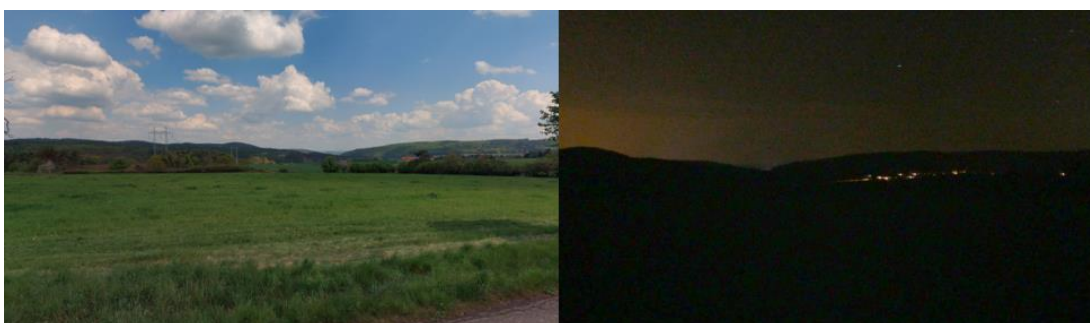
Tabulka 19: Tabulka klasifikace znaků Březová + Bzová, den (zdroj: autor)

Znaky na úrovni krajinných prostorů v noci			
Znak	Míra vlivu XXX Zásadní XX spoluurčující X doplňující	Cennost XXX jedinečný XX významný X běžný	Projev + pozitivní -negativní 0 neutrální
<i>Přírodní znaky</i>			
Zajímavý a členitý ohraničující georeliéf (zalesněné vrcholy Čertova skála, V Prantech, Zámecký vrch, Holý vrch, Opyš)	XX	XX	+
Přítomnost travnatých porostů	X	XX	+
Relativně hodně členité zemědělské celky	X	XX	+
Přítomnost remízků a mezí	XX	XX	+
Údolí Bzovského potoka	XXX	XX	+
<i>Kulturní znaky</i>			

Hrad Točník	XXX	XXX	+
Osídlení Bzové a Březové	XXX	X	+
Zemědělský objekt v Bzové	X	XX	-
Větrný mlýn v Bzové	X	XX	+
Z jižního pohledu u obce Březová je příliš ostrý přechod do krajiny, kolem nové zástavby, ani v zahradách, není zeleň	XXX	XX	-
Osvětlení z Berouna	XX	XX	-
Jezdecký klub v Březové	XXX	XX	-

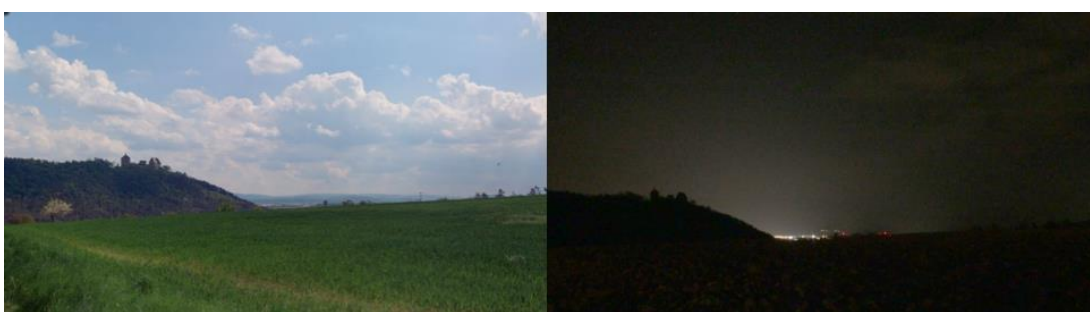
Tabulka 20: Tabulka klasifikace znaků Březová + Bzová, noc (zdroj: autor)

6.2.8.2 Fotodokumentace

Obrázek 55: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 1 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Výhled ze severní části prostoru na obec Březová. Ve dne se uplatňují převážně přírodní charakteristiky; travnatá plocha a zalesněné hřebeny. V noci do krajinné scény přibude decentní osvětlení z obce Březová, která ve dne splývá s okolím. Na noční obloze lze vidět světelnou záři z Prahy.

Obrázek 56: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 2 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Na tomto pohledu v obou případech dominuje hrad Točník. V noci je tmavá silueta výrazně v kontrastu se září na obloze (osvětlení z Berouna).

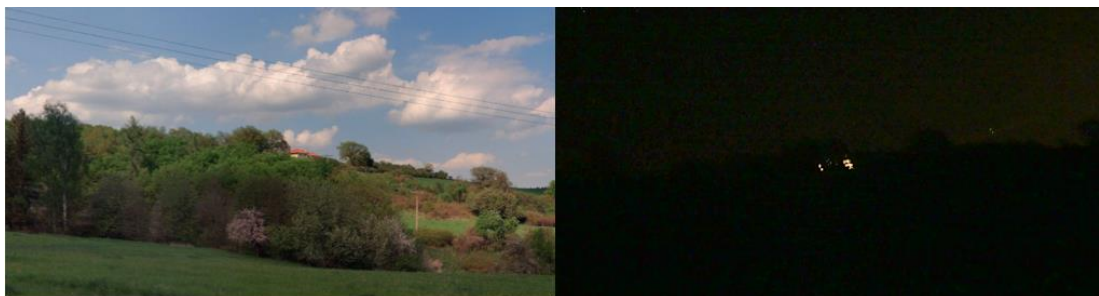
Obrázek 57: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 3 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor)

Pohled ze severní části Březové, ve které se nachází jezdecký klub v jinak zcela přírodní části. V noci se projevuje ostrým světlem, které svítí před vchodem restaurace a klubu a velmi narušuje přirozený ráz tohoto místa.

Obrázek 58: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 4 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor)

Pohled z jižní části území na vesnici Bzová. Z tohoto pohledu se uplatňuje velmi málo zeleně při přechodu do volné krajiny. V noční scéně je dominantní umělé osvětlení, které je velmi silné a svítí na fasády domů, které světlo odrážejí.

Obrázek 59: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 5 (zdroj denní f.: mapy.cz, noční f.: autor).

Pohled směrem na Březovou z jihu. Vesnice je situována za terénem a vegetací. V nočním pohledu dominuje jeden rodinný dům (světlo z interiéru), který je umístěný na horizontu.

6.2.8.3 Shrnutí

Území se vyznačuje zajímavým a členitým reliéfem (údolí Bzovského potoka). Osídlení Bzové a Březové je tradičního venkovského charakteru. Hrad Točnick je zde významnou kulturní dominantou.

Noční krajinný ráz se liší především kulturními charakteristikami, kdy osídlení v krajině silně vyniká. Z některých pohledů krajinu ovlivňuje umělé světlo z města Beroun..

Návrh opatření pro ochranu hodnot nočního krajinného rázu

Pravidla pro umístování nových zdrojů umělého světla

- Umělé osvětlení by se mělo zaměřit pouze na sídlo, zejména na jeho vnitřní části.
- Svítidla veřejného osvětlení by měla být přiměřeně silná a správně nastavená místo určení (aby zbytečně nesvítila nežádoucím směrem). V pozdních nočních hodinách osvětlení ztlumit či nastavit jejich intenzitu na senzor podle pohybu lidí.
- Nové zdroje umělého osvětlení v teplých barvách.
- Umístěná světla v blízkosti vodní plochy nesměřovat na vodní hladinu.
- Maximálně omezit možnost výrazného nasvícení povrchů reklamních či architektonických. Přípustné bude decentní nasvícení kulturních památek v obci.

Opatření pro nápravu negativního působení vlastních zdrojů umělého světla

- Zmírnit pouliční osvětlení obce a správně nastavit jeho intenzitu a směr svícení pouze směrem k povrchu silnice, aby nesvítilo na fasády domů.
- Výsadba zeleně kolem novostaveb na exponovaných hranicích zástavby.
- Domluva s majitelem jezdeckého klubu o zmírnění či vypnutí venkovního světla.

7. Diskuze

Problematika krajinného rázu je komplikovaná, protože na tento pojem může být nahlíženo z mnoha subjektivních pohledů. Často je na krajinný ráz mylně nahlíženo, pouze jako na zachovalou, harmonickou přírodní krajinu (Olwig 2007). Pojem krajinného rázu je již více než 30 let zakotven v legislativě, ze které vyplývá, že krajinný ráz je tvořen nejen přírodními hodnotami, ale je také výsledkem lidského žití a jeho hospodaření. Za tu dobu vzniklo několik metodických postupů a přístupů, jak správně definovat a objektivizovat jeho hodnoty a jak je chránit.

Noční krajina se od té denní natolik odlišuje, že se metodické postupy určené pro denní dobu se nedají pro posuzování krajinného rázu v noci aplikovat (Mrkáčková 2022). Momentálně vzniká nová metodika (TAČR TITSMZP012), která se přímo specifikuje na hodnocení krajinného rázu v noci. Vychází z obecně přijímaných metodických postupů, ale zároveň zohledňuje i noční podobu krajiny a rozdílné projevy a uplatnění jejich znaků.

Některé znaky se projevují pouze v denní době. Mohou být pohlceny tmou a zastíněny od přirozených i umělých zdrojů světla. Může se jednat o znaky spojené s barvami, které se v noční krajině neprojevují. Přírodní charakteristiky, popř. charakteristiky kulturní, které nejsou ovlivněny umělým světlem, mohou mít stejný projev v denní i noční době. Může se lišit význam jejich uplatnění. Nejčastějším případem je, že se znaky projevují ve dne i v noci, ale jiným způsobem. Do této kategorie spadají především kulturní znaky ovlivněné umělým osvětlením. Poslední kategorií je skupina znaků, které se projevují pouze v noci. V denní krajině se vizuálně rušivé znaky uplatňují méně s nabývajícím vzdáleností od pozorování. V noční době se znaky spojené s umělým světlem mohou projevovat na větší vzdálenosti i přes překážky přímé viditelnosti. Městské krajiny jsou charakteristické pro velký výskyt umělého osvětlení, které je pro ně typickým znakem krajinného rázu. Problém ale je, že může zasahovat i do vzdálených přírodních krajin, ve kterých zásadním způsobem narušuje jejich přirozený projev noci (Novotný a kol. 2023).

Estetické, přírodní a kulturní hodnoty krajinného rázu se mají chránit na celém území České republiky dle zákona č. 114/1992 Sb. Hodnocení krajinného rázu je založeno na určení typických znaků dané krajiny. Vyhodnocení znaků je poté vztaženo

k jejich vlastnostem a vztahu těchto vlastností k jejich krajinnému kontextu. Totožný znak krajinného rázu se může projevovat pozitivně v jednom kontextu a v druhém může narušovat estetickou hodnotu krajiny (Mrkáčková 2022). Ve zvláště chráněných územích by se měl brát větší zřetel na ochranu jeho přírodních charakteristik. Na základě zjištění této diplomové práce a poznatků Hollana (2006) se ochranou krajinného rázu v noci nezabývají ani národní parky či CHKO, ve kterých je jejich typický krajinný ráz zásadně narušen umělým osvětlením, a to nejen z okolních krajin, ale i ze zdrojů, které se nachází přímo v chráněném území.

Umělý jas noci může přinášet i pozitivní vlivy, například umožňuje do určité míry vnímat strukturu osídlení, umožňuje lepší orientaci v krajině či zvýrazňuje charakter městské krajiny (Novotný a kol. 2023).

Výzkum a posouzení estetických hodnot krajiny vyžaduje komplexní přístup a aktivní účast. Hodnocení by se nemělo omezit pouze na popisování fotografií krajinných scén (Krejčí 2011). Vzhled krajiny na fotografii ovlivňuje mnoho faktorů a může se odlišovat od reality. U nočních fotografií to platí dvojnásob. Kvalita fotoaparátu, ale především jeho nastavení, má zásadní vliv na vzhled krajinné scény a projevy znaků, které se na fotografii nacházejí. Do hodnocení je potřeba zohlednit, že podoba noční krajiny se zásadně proměňuje na základě meteorologických podmínek a fázi měsíce a ročního období.

8. Závěr a přínos práce

Na základě poznatků z literární rešerše a výsledků ze samotného hodnocení bylo zjištěno, že pro denní a noční krajinný ráz je potřeba zcela rozdílného hodnocení a nelze pro noční krajinu použít hodnocení denní.

Přínosem práce bylo ověření aplikovatelnosti připravované metodiky, která se zabývá vlivem umělého světla na krajinný ráz. Výsledky z práce lze použít jako podklad pro další hodnocení.

9. Seznam použitých zdrojů

9.1 Seznam použité literatury

Legislativa

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Odborná literatura

Bernardová, H., 2005: Olivovník a krajinný ráz mediteránu. In: Maděra, P., Friedl, M.,

Bukáček, R., Matějka, P., 1997: Hodnocení krajinného rázu v CHKO ČR – návrh metody. *Ochrana přírody* 52, 82-84 s.

Bukáček, R., Matějka, P., 1999: Hodnocení krajinného rázu. In: Vorel, I., Sklenička, P. (eds.): *Péče o krajinný ráz – cíle a metody*. ČVUT, Praha, 159–187 s.

Bukáček, R., 2006: Preventivní hodnocení krajinného rázu rozsáhlejšího území – metodika a možnosti jejího využití. In: Vorel, I., Sklenička, P. (eds.): *Ochrana krajinného rázu – třináct let zkušeností, úspěchů i omylů*. Naděžda Skleničková, Praha, 91-98 s.

Bukáček R., Bukáčková P., 2008: Vymezování a charakteristika územních jednotek jako nástroj ochrany pozitivních hodnot krajinného rázu. *Krajina v kontextu globálních změn*. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Brno, 2 s

Bukáček, R., Culek M., 2009: Vymezování oblastí a míst krajinného rázu a jejich charakterizace pro potřeby územního plánování. *Aktuální otázky ochrany krajinného rázu*. Centrum pro krajinu s.r.o., Praha, 36-40 s.

Cílek, V., 2010: *Krajiny vnitřní a vnější druhé, doplněné vydání*, DOKOŘÁN, Praha, 269 s.

Cinzano P., Falchi F., Elvidge C. D., 2001: The first World Atlas of the artificial night sky brightness. *Monthly Notices of the Royal Astronomical Society* 328 (3), 689–707 s.

Courteix C., Sion B., 2018: Physiology of the eye and general principles of vision *Actualités Pharmaceutiques Volume 57, 576, 20-24 s.*

- Culek M., 2006: Přírodní podmínky území a jejich význam pro krajinný ráz. České Vysoké Učení Technické, Praha, 47–68 s.
- Debonská M., 2006: Ochrana krajinného rázu – třináct let zkušeností, úspěchů i omylů. České Vysoké Učení Technické, Praha, 13 s.
- Demek J. 1999: Úvod do krajinné ekologie. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc, 102 s.
- Dill K. M., 2021: In Defense of Wild Night, Ethics, Policy & Environment 153-177 s.
- Dunnett O., 2015: Contested landscapes: the moral geographies of light pollution in Britain. Cultural geographies 22(4), 619-636 s.
- Falchi, F., Bara, S., 2021: Computing light pollution indicators for environmental assessment. Natural Sciences. 1-11 s.
- Forman R. T. T., Godron M., 1993: Krajinná ekologie. Academia, Praha, 583 s.
- Hollan J., 2006: Hodnocení osvětlení sjezdovek Protěť a nové části osvětlení sjezdovky Javor, Správa KRNAP. 1-28 s.
- Kuča K., Kučová V., 2000: Principy památkového urbanismu. Jalna, Praha, 104 s.
- Kupka J., 2010: Krajiny kulturní a historické. České Vysoké Učení Technické, Praha, 180 s.
- Kyba Ch. C. M., Ruhtz T., Fischer J., Hölker F., 2011: Cloud Coverage Acts as an Amplifier for Ecological Light Pollution in Urban Ecosystems. PLoS ONE, 1-9 s.
- Lipský Z., 1999: Krajinná ekologie pro studenty geografických oborů. Karolinum, Praha, 129 s.
- Löw J., Míchal I., 2003: Krajinný ráz. Lesnická práce, Kostelec nad černými lesy, 552 s.
- Majer K., Novotný V., 2020: Struktura a obsah sledovaného jevu 17a krajinný ráz poskytovaného do datové báze územně analytických podkladů orgány ochrany přírody. ČZU pro AOPK Praha 10 s.
- Matloob F.A., Sulaiman A.B., Shamsuddin S., Ali H.T., 2014: Sustaining Campuses through Physical Character–The Role of Landscape. Procedia - Social and Behavioral Sciences 140, 282-290 s.

- Matracchi P., Habibabad A. S., 2022: Prioritizing the effect of “Light” in the religious places and environments with an emphasis on the sense of spirituality. *Ain Shams Engineering Journal*, 13 s.
- Míchal I., 1999: Hodnocení krajinného rázu a jeho uplatňování ve veřejné správě, Metodické doporučení. AOPK ČR, Praha, 19 s.
- Miklós L., Izakovičová Z., 1997: Krajina ako geosystém. Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, 152 s.
- Mimra M., 1998: Krajinný ráz, genius loci a krajinná ekologie. In: Sklenička P., Zasadil P., (eds.): Krajinný ráz, způsoby jeho hodnocení a ochrany. Česká Zemědělská Univerzita v Praze, Praha. 50-58 s.
- Mezera A., 1979: Tvorba a ochrana krajiny. SNZ, Praha, 467 s.
- Norberg-Schulz Ch., 1994: Genius loci: k fenomenologii architektury. Odeon, Praha, 218 s.
- Nordhaus W., 1996: Do real-output and real-wage measures capture reality? The history of lighting suggests not. *The Economics of New Goods*, 27-70 s.
- Novotný V., Peltan T., Hadravová V., Mrkáčková P., 2023: Metodický postup Hodnocení vlivu umělého osvětlení na krajinný ráz, rozpracovaná verze, 24 s.
- Olwig K.R., 2007: The practice of landscape 'Conventions' and the just landscape: The case of the European Landscape Convention. Swedish University of Agricultural Sciences, Sweden, 214-215 s.
- Políčková B., 2008: Landscape as a Living Space. *Život. Prostr.*, Vol. 42, No. 2, 80–84 s.
- Roe M., 2007: The European Landscape Convention: a revolution in thinking about ‘cultural landscapes. *Journal of Chinese Landscape Architecture* 23(143), 10-15 s.
- Sandwell R. W., 2016: The emergence of modern lighting in Canada: A preliminary reconnaissance. *The Extractive Industries and Society* 3 (3), 850-863 s.
- Sciezor T., 2020: The impact of clouds on the brightness of the night sky, Faculty of Environmental and Power Engineering, Cracow University of Technology, *Warszawska* 24, 31-155 s.

Sklenička P., 2003: Základy krajinného plánování. Naděžda Skleničková, Praha, 321 s.

Sklenička P., 2011: Pronajatá krajina. Centrum pro krajinu, Praha, 144 s.

Souriau É., 1994: Encyklopedie estetiky. Victoria Publishing, Praha, 939 s.

Troll C., 1950: Die geographische Landschaft und ihre Erforschung. Studium Generale, Maastricht, 163-181 s.

Šikl R., 2013: Zrakové vnímání. Grada Publishing a.s. Praha, 312 s

Valetti L., Pellegrino A., Aghemo C., 2020: Cultural landscape: Towards the design of a nocturnal lightscape. Journal of Cultural Heritage 42, 181-190 s.

Vondráčková S., 2016: Úloha architekta při řešení venkovního osvětlení sídel. In: Holubec, Pavel, ed. Člověk, stavba a územní plánování 9. ČVUT v Praze, Fakulta stavební pp. 118-127 s.

Vorel I., Kupka J., 2011: Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení. ČVUT, Praha, 148 s.

Vorel I., Bukáček R., Matějka P., Culek M., Sklenička P., 2004: Metodický postup: Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. Naděžda Skleničková, Praha, 22 s.

Žák L., 1947: Obytná krajina. S.V.Ú. Mánes-Svoboda, Praha, 213 s.

Internetové zdroje

AOPK ČR, ©2014: Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Křivoklátsko (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <https://krivoklatsko.nature.cz/documents/883663/0/B_diferenciace+%282%29.pdf/8700b23a-1a9b-c70b-b184-9bc000ed063b?t=1667394461572>.

AOPK ČR, ©2016: Plán péče o CHKO Křivoklátsko na období 2017–2026 (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <https://www.obec-racice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah226_2.pdf&original=OZUO_PK-PP_CHKO_Krivoklatsko_Navrhy-2016621.002-1.pdf>.

AOPK ČR, ©2022: Krajinný ráz a výstavba (online) [cit. 2022.01.08], dostupné z <<https://www.nature.cz/obecna-ochrana-prirody-a-krajiny/krajiny-raz-a-vystavba/>>.

Bukáček, R., 2011: Obecná odborná metoda hodnocení krajinného rázu (online) [cit. 2022.02.05], dostupné z <https://is.muni.cz/el/sci/podzim2015/Z7900/um/Obecna_odborna_metoda_hodnoceni_krajinného_razu_v5.pdf>.

Bukáček, R., Matějka P., 2006: Hodnocení krajinného rázu rozsáhlejších území (online) [cit. 2021.11.05], dostupné z <http://www.uake.cz/vyukove_materialy/frvs2185/kapitoly_v_pdf/Bukacek_Matejka.pdf>.

EAGRI, ©2009: Evropská úmluva o krajině (online) [cit. 2022.02.11], dostupné z <<https://eagri.cz/public/portal/mze/venkov/archiv/pozemkove-upravy/evropska-umluva-o-krajine/plne-zneni-evropske-umluvy-o-krajine-euk>>.

Gogh V. V. Citáty slavných osobností (online) cit. [2024.02.02], dostupné z <https://citaty.net/citaty/2084353-vincent-van-gogh-myslim-si-ze-noc-je-o-mnoho-zivejsi-a-mnohem-bare/#google_vignettef>.

Hollan J., 2005 a: Dominanty noci (online) [cit. 2022.02.24], dostupné z <https://amper.ped.muni.cz/noc/krap/noc_dominanty.html>.

Hollan J., 2005 b: O světle a noci (online) [cit. 2022.02.24], dostupné z <<https://www.yumpu.com/xx/document/read/19084869/noch-mehr-licht-o-svetle-anoci-amper>>.

Hollan J., 2014: Aby světlo neškodilo (online) [cit. 2022.02.24], dostupné z <https://amper.ped.muni.cz/noc/vyber_textu/mod_obec_aby_neskodilo.pdf>.

Lokoč, R., Lokočová, M., Kolářová Šulcová, M., 2010: Vývoj krajiny v české republice (online) [cit. 2022.01.04], dostupné z <http://www.lowaspol.cz/_soubory/KR_kniha.pdf>.

Maierová, L., 2018: Světelné prostředí a jeho vliv na společnost v průběhu historie (online) [cit. 2022.01.01], dostupné z <<http://www.odbornecasopisy.cz/svetlo/clanek/svetelne-prostredi-a-jeho-vliv-naspolecnost-v-prubehu-historie--2781>>.

Město Beroun, ©2021: Územní plán Broumy, Úplné znění po změně č. 1 a č. 2 (online) [cit.2024.04.20], dostupné z <<https://www.broumy.cz/obec/uzemni-plan-obce-broumy/>>.

Město Beroun, ©2019: Územní studie krajiny SO ORP Beroun, Návrh územní studie krajiny (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.mesto-beroun.cz/mesto-a-urad/uzemni-planovani/uzemni-studie-krajiny-so-orp-beroun/>>.

Město Beroun, ©2020 a: Územně analytické podklady ORP Beroun, 5. úplná aktualizace (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.mesto-beroun.cz/mesto-a-urad/uzemni-planovani/uzemne-analyticke-podklady-orp-beroun/>>.

Město Beroun, ©2020 b: Změna č. 2 územního plánu Trubín návrh pro veřejné projednání (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <https://www.trubin.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah6_1.pdf&original=I%2BII_Z2%20UP%20Trubin_text_VP_2020-05-24_final.pdf>.

Město Beroun, ©2022: Otročiněves územní plán úplné znění po vydání změny č.1 (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.otrocineves.cz/obec/uzemni-plan/>>.

Město Hořovice, ©2012: Územní plán Březová (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.brezova-be.cz/www/obecbrezova/fs/UP%20B%C5%99ezov%C3%A11.pdf>>.

Město Hořovice, ©2019: Územní plán Bzová, (online) [cit.2024.01.30], <https://www.mesto-horovice.eu/modules/file_storage/download.php?file=811a4b2b%7C776&inline=1>.

Město Rakovník, ©2020: Územně analytické podklady správního obvodu ORP Rakovník, 5. aktualizace (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.mesto-rakovnik.cz/mesto-1/uzemni-planovani/uap-orp-rakovnik/>>.

Město Zdice, ©2021: Územní plán Zdice úplné znění po vydání změn č. 1 a 2 (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <https://www.mesto-zdice.cz/evt_file.php?file=9003&original=I_UP%20Zdice_UZ%20po%20Z1%2B2_nabytaUcin_text_2021-11-03.pdf>.

Obec Hudlice, ©2016: Územní plán Hudlice (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.obec-hudlice.cz/obecni-urad/uzemni-plan/>>.

Obec Kublov, ©2010: Územní plán Kublov (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.kublov.cz/urad-1/uzemni-plan/>>.

Obec Nový Jáchymov, ©2021: Územní plán Nový Jáchymov po změně č. 1 (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.obecnovyjachymov.cz/urad/uzemni-plan-1/>>.

Obec Roztoky, ©2013: Roztoky územní plán (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://www.brezova-be.cz/obec/uzemni-plan/>>.

Obec Trubská, ©2011: Trubská územní plán (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <https://www.trubska.cz/e_download.php?file=data/editor/87cs_11.pdf&original=UP_Trubska_cistopis.pdf>.

Pešout, P., Fišer, B., 2013: Zacílení podpory péče o ekologickou síť v ČR (online) [cit. 2022.02.05], dostupné z <<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvlastni-cislo/zacileni-podpory-pece-o-ekologickou-sit-v-cr/>>.

Peštová, Z., 2019: Jaké rozlišujeme druhy soumraku? (online) [cit. 2022.03.15], dostupné z <<https://www.meteopress.cz/vy%20bsvetleni/jake-rozlisujeme-druhy-soumraku/>>.

Tudor, Ch., 2014: An Approach to Landscape Character Assessment (online) [cit. 2022.02.04], dostupné z <https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/691184/landscape-character-assessment.pdf>.

Seznam.cz (online) [cit.2021.09.09] dostupné z <mapy.cz>.

Středočeský kraj, ©2008: Vyhodnocení krajinného rázu Středočeského kraje (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://kr-stredocesky.cz/web/zivotni-prostredi/studiepriroda-krajina>>.

Středočeský kraj, ©2011: Zásady územního rozvoje Středočeského kraje (online) [cit.2024.01.20], dostupné z <<https://kr-stredocesky.cz/web/uzemni-planovani/zasady-uzemniho-rozvoje-stredoceskeho-kraje>>.

Svobodová, K., 2011: Krajina a krajinný ráz ve strategickém plánování (online) [cit. 2022.01.15], dostupné z <http://cvut.mapovyportal.cz/krajina_krajinni_raz.pdf>.

Swanwick, C., 2002: Landscape character assessment guidance for england and Scotland (online) [cit. 2022.03.04], dostupné z <<https://www.nature.scot/sites/default/files/2018-02/Publication/>>.

Ostatní zdroje

Gotzmannová, M., 2015: Estetická hodnota krajiny, Mendelova univerzita v Brně Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií, Brno, 92 s. (Diplomová práce). „nepublikováno“. Dep. Mendelova Univerzita v Brně.

Mrkáčková P., 2022 Aspekty hodnocení krajinného rázu v noční krajině, Fakulta životního prostředí, Praha 50 s. "nepublikováno". Dep. SIC ČZU v Praze.

Krejčí J., 2011 Krajinný ráz-Genius Loci-Identita místa, Fakulta životního prostředí, Praha 68 s. "nepublikováno". Dep. SIC ČZU v Praze.

9.2 Seznam použitých obrázků

Obrázek 1, Diferenciace nočních krajin, autoři: Tomáš Peltan, David Moravec, Vojtěch Novotný 2022	25
Obrázek 2 Vymezení řešeného území.....	26
Obrázek 3 Diferenciace území CHKO Křivoklátsko (Zdroj: AOPK ČR 2014).....	31
Obrázek 4: Krajinná scéna Krušná hora.....	34
Obrázek 5: Krajinná scéna Hudlická skála (směr západ).....	35
Obrázek 6: Krajinná scéna Hudlická skála (směr jihovýchod).....	35
Obrázek 7: Krajinná scéna Vraní skála.....	36
Obrázek 8: Vymezení krajinných prostorů	39
Obrázek 9: Schéma Kublov+ Broumy (den).....	41
Obrázek 10: Schéma Kublov + Broumy (noc).....	41
Obrázek 11: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81802842&newest=1&yaw=1.191&fov=1.257&pitch=0.240&x=13.8650052&y=49.9330905&z=13&ovl=8)	44
Obrázek 12: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81803450&newest=1&yaw=0.212&fov=1.257&pitch=0.241&x=13.8577263&y=49.9467991&z=13&ovl=8)	44
Obrázek 13: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 1 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81803450&newest=1&yaw=0.212&fov=1.257&pitch=0.241&x=13.8577263&y=49.9467991&z=13&ovl=8)	44

aw=1.621&fov=1.257&pitch=0.173&x=13.8577263&y=49.9467991&z=13&ovl=8.	44
Obrázek 15: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 5 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81804517&newest=1&yaw=2.861&fov=1.257&pitch=0.105&x=13.8498439&y=49.9634530&z=15&ovl=8)	45
Obrázek 14: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81804509&newest=1&yaw=3.879&fov=1.257&pitch=0.468&x=13.8497817&y=49.9634331&z=14&ovl=8)	45
Obrázek 16: Porovnávací fotografie Kublov + Broumy (6 zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=89002676&newest=1&yaw=3.860&fov=1.257&pitch=0.139&x=13.8789625&y=49.9802285&z=14&ovl=8)	45
Obrázek 17: Schéma Karlov (den).....	48
Obrázek 18: Schéma Karlov (noc).....	48
Obrázek 19 Porovnávací fotografie Karlov 1	50
Obrázek 20 Porovnávací fotografie Karlov 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=89002673&newest=1&yaw=2.202&fov=1.257&pitch=0.051&x=13.8790959&y=49.9802043&z=15&ovl=8).	50
Obrázek 21 Porovnávací fotografie Karlov 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=89000078&newest=1&yaw=0.197&fov=1.257&pitch=0.147&x=13.8990797&y=49.9744607&z=13&ovl=8).	50
Obrázek 22: Schéma Hudlice (den)	53
Obrázek 23: Schéma Hudlice (noc)	53
Obrázek 24: Srovnávací fotografie Hudlice 1	55
Obrázek 25: Srovnávací fotografie Hudlice 2.....	56
Obrázek 26: Srovnávací fotografie Hudlice 3.....	56
Obrázek 27: Srovnávací fotografie Hudlice 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78794810&newest=1&yaw=3.195&fov=1.257&pitch=0.161&x=13.9539957&y=49.9612385&z=12&ovl=8).	57

Obrázek 28: Srovnávací fotografie Hudlice 5.....	57
Obrázek 29: Srovnávací fotografie Hudlice 5 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78861602&newest=1&yaw=2.891&fov=1.257&pitch=0.045&x=13.9901865&y=49.9668543&z=13&ovl=8).	58
Obrázek 30: Srovnávací fotografie Hudlice 6 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78861602&newest=1&yaw=1.878&fov=1.257&pitch=0.265&x=13.9901865&y=49.9668543&z=13&ovl=8).	58
Obrázek 31: Schéma Svatá (den)	61
Obrázek 32: Schéma Svatá (noc)	61
Obrázek 33: Srovnávací fotografie Svatá 1 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78789513&newest=1&yaw=4.475&fov=1.257&pitch=0.020&x=13.9644392&y=49.9368405&z=14&ovl=8).	63
Obrázek 34: Srovnávací fotografie Svatá 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78787964&newest=1&yaw=0.539&fov=1.257&pitch=0.465&x=13.9602580&y=49.9417420&z=15&ovl=8).	63
Obrázek 36: Srovnávací fotografie Svatá 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78786848&newest=1&yaw=1.304&fov=1.257&pitch=0.135&x=13.9619472&y=49.9348367&z=15&ovl=8).	64
Obrázek 35: Srovnávací fotografie Svatá 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78786848&newest=1&yaw=0.520&fov=1.257&pitch=0.105&x=13.9619472&y=49.9348367&z=15&ovl=8).	64
Obrázek 37: Srovnávací fotografie Svatá 5 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78789698&newest=1&yaw=5.301&fov=1.571&pitch=0.149&x=13.9721394&y=49.9391438&z=15&ovl=8).	64
Obrázek 38: Schéma Nový Jáchymov (den)	67
Obrázek 39: Schéma Nový Jáchymov (noc)	67

Obrázek 40: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 1 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78862309&newest=1&yaw=5.301&fov=1.571&pitch=0.149&x=13.9798997&y=49.9751956&z=14&ovl=8).	70
Obrázek 41: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78862309&newest=1&yaw=0.418&fov=1.571&pitch=-0.017&x=13.9798997&y=49.9751956&z=14&ovl=8).	70
Obrázek 42: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78862450&newest=1&yaw=2.159&fov=1.571&pitch=0.054&x=13.9718550&y=49.9775266&z=15&ovl=8).	70
Obrázek 43: Srovnávací fotografie Nový Jáchymov 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78862450&newest=1&yaw=0.594&fov=1.571&pitch=0.020&x=13.9735717&y=49.9781613&z=15&ovl=8).	71
Obrázek 44 Schéma Král (den)	74
Obrázek 45: Schéma Král (noc)	74
Obrázek 46: Srovnávací fotografie (Král).....	75
Obrázek 47: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 1 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78786196&newest=1&yaw=5.950&fov=1.257&pitch=0.085&x=13.9753644&y=49.9258503&z=16&ovl=8).	78
Obrázek 48: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=81820107&newest=1&yaw=1.348&fov=1.571&pitch=0.009&x=13.9296552&y=49.8953179&z=14&ovl=8).	78
Obrázek 49: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78786586&newest=1&yaw=1.348&fov=1.571&pitch=0.009&x=13.9715126&y=49.9297722&z=14&ovl=8).	78
Obrázek 50: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78784036&newest=1&yaw=5.950&fov=1.257&pitch=0.085&x=13.9753644&y=49.9258503&z=16&ovl=8).	78

aw=3.608&fov=1.571&pitch=0.340&x=13.9483154&y=49.9134248&z=14&ovl=8).	79
Obrázek 51: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78782653&newest=1&yaw=1.404&fov=1.571&pitch=-0.152&x=13.9510133&y=49.9026117&z=14&ovl=8).	79
Obrázek 52: Srovnávací fotografie Knížkovice + Černín 5 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15263130&pid=78794129&newest=1&yaw=3.838&fov=1.257&pitch=0.060&x=13.9875882&y=49.9326550&z=14&ovl=8).	79
Obrázek 54: Schéma Březová + Bzová (noc)	82
Obrázek 53: Schéma Březová + Bzová (den)	82
Obrázek 55: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 1 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15249971&pid=81815129&newest=1&yaw=1.985&fov=1.257&pitch=0.019&x=13.8761715&y=49.9108858&z=15&ovl=8).	84
Obrázek 56: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 2 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15249971&pid=81816618&newest=1&yaw=3.142&fov=1.257&pitch=0.147&x=13.8825368&y=49.9019940&z=15&ovl=8).	84
Obrázek 57: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 3 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15249971&pid=81815129&newest=1&yaw=4.826&fov=1.257&pitch=0.245&x=13.8761715&y=49.9107199&z=15&ovl=8).	85
Obrázek 58: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 4 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15249971&pid=81816607&newest=1&yaw=6.223&fov=1.571&pitch=0.411&x=13.8822986&y=49.9022680&z=14&ovl=8).	85
Obrázek 59: Srovnávací fotografie Březová + Bzová 5 (zdroj denní fotografie: https://mapy.cz/zakladni?source=pubt&id=15249971&pid=81820612&newest=1&yaw=0.964&fov=1.571&pitch=0.237&x=13.8875895&y=49.9004166&z=15&ovl=8).	85

9.3 Seznam použitých tabulek

Tabulka 1: Shrnutí (Zdroj: Bukáček 2011; Gotzmannové 2015; Löw, Míchal 2003, Mrkáčková 2022)	15
Tabulka 2: Shrnutí (Zdroj: Bukáček 2011; Gotzmannové 2015; Löw, Míchal 2003, Mrkáčková 2022)	15
Tabulka 3: Hodnoty krajinného rázu ve dne (zdroj: AOPK ČR 2014, zpracování autor)	37
Tabulka 4: Hodnoty krajinného rázu v noci (zdroj: autor)	38
Tabulka 5: Tabulka klasifikace znaků Broumy a Kublov, den (zdroj: autor).....	42
Tabulka 6: Tabulka klasifikace znaků Broumy a Kublov noc (zdroj: autor).....	43
Tabulka 7: Tabulka klasifikace znaků Karlov, den (zdroj autor).....	49
Tabulka 8: Tabulka klasifikace znaků Karlov (zdroj: autor)	49
Tabulka 9: Tabulka klasifikace znaků Hudlice, den (zdroj: autor)	54
Tabulka 10: Tabulka klasifikace znaků Hudlice, noc (zdroj: autor)	55
Tabulka 11: Tabulka klasifikace znaků Svatá, den (zdroj: autor).....	62
Tabulka 12: Tabulka klasifikace znaků Svatá, noc (zdroj: autor).....	63
Tabulka 13: Tabulka klasifikace znaků Nový Jáchymov, den (zdroj: autor)	68
Tabulka 14: Tabulka klasifikace znaků Nový Jáchymov, noc (zdroj: autor)	69
Tabulka 15: Tabulka klasifikace znaků Král, den (zdroj: autor)	73
Tabulka 16: Tabulka klasifikace znaků Král, noc (zdroj: autor)	73
Tabulka 17: Tabulka klasifikace znaků Knížkovice + Černín, den (zdroj: autor).....	77
Tabulka 18: Tabulka klasifikace znaků Knížkovice + Černín, noc (zdroj: autor).....	78
Tabulka 19: Tabulka klasifikace znaků Březová + Bzová, den (zdroj: autor).....	83
Tabulka 20: Tabulka klasifikace znaků Březová + Bzová, noc (zdroj: autor).....	84

9.4 Seznam příloh

Příloha 1: Vyhodnocení krajinného kontextu pro den i noc